

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Katolická teologická fakulta

Petr Šimůnek

**KATOLICKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY A SEMINÁŘE
V ČESKÉ REPUBLICE
Z POHLEDU KANONICKÉHO PRÁVA**

**CATHOLIC THEOLOGICAL FACULTIES AND SEMINARIES
IN THE CZECH REPUBLIC
FROM THE POINT OF VIEW OF THE CANON LAW**

Rigorózní práce

PRAHA 2010

Poděkování

Moje vřelé a veliké poděkování patří Prof. JUDr. Ignáci Antonínu Hrdinovi, DrSc. a ThLic. Prokopu Brožovi, Th.D. za čas, který mi věnovali, za jejich podnětné připomínky, odborné rady a kritiku a za jejich vstřícný a ochotný přístup.

Rád bych vyjádřil poděkování i dalším lidem, kteří mi poskytli potřebné informace. Jsou to především:

Jitka Ambrozová, Mgr. Lidmila Bednaříková, ThDr. Noemi Bravená, Dr. Vojtěch Eliáš, Jean Philippe Huet, Doc. Dr. Jiří Kašný, Th.D., Ing. Dr. Alois Křišťan, Th.D., Prof. František Kunetka, Prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., Mgr. Eva Loubová, Ing. Jana Moudrá, Doc. Damián Němec, dr, Mgr. Sylva Ondrejčková, Bc. Inka Pospíšilová, DiS., Ing. Eva Procházková, Mgr. Pavlína Rajdlová, PhDr. Josef Šimandl, Ph.D., Ing. Josef Šimůnek, P. Antonín Štefek, Mgr. Jan Štěpančík, Bc. Jana Veselá, Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, P. Alfréd Volný a Prof. ThDr. Václav Wolf.

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci vypracoval samostatně a že jsem všechny použité prameny a literaturu řádně citoval. Dále prohlašuji, že jsem tuto práci nevyužil pro získání jiného titulu.

V Praze dne .....

.....

OBSAH

Úvod	6
1. Prameny právní úpravy a jejich aplikace v České republice.....	8
1.1. Obecná právní úprava.....	8
1.1.1. Kodex kanonického práva	8
1.1.2. Sapientia Christiana.....	24
1.1.3. Ostatní kanonické předpisy	77
1.2. Partikulární právní úprava.....	79
1.2.1. Národní rámcový program kněžské formace (Ratio nationalis institutionis sacerdotalis) 79	
1.2.2. Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice 79	
2. Kanonickoprávní postavení katolických teologických fakult a seminářů v České republice 81	
2.1. Právní postavení katolických teologických fakult	81
2.1.1. Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.....	81
2.1.2. Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci 83	
2.1.3. Teologická fakulta Jihočeské univerzity	84
2.2. Právní postavení seminářů	88
2.2.1. Arcibiskupský seminář Univerzity Karlovy v Praze.....	88
2.2.2. Arcibiskupský kněžský seminář Olomouc	95
2.2.3. „Malý seminář“ - Teologický konvikt v Olomouci.....	99
3. Některé problémy vyplývající z právního postavení katolických teologických fakult a seminářů v České republice a některé návrhy jejich řešení	103
3.1. Problém udělování titulu „licenciát teologie“ v České republice	103
3.1.1. Podmínky pro získání licenciátu	103
3.1.2. Licenciát jako podmínka pro získání doktorátu	106
3.1.3. Licenciát teologie vs. doktor teologie	108
3.1.4. Shrnutí	111
3.2. Pracovní poměr vyučujících na teologických fakultách	115
3.2.1. Kanonické podmínky pro vyučující	115
3.2.2. Podmínky pro vyučující dle českého práva.....	116
3.2.3. Některé návrhy řešení.....	118

3.3. Boloňský proces – dělení studia teologie na bakalářský a navazující magisterský stupeň?	119
3.4. Testimonium legitimum	121
3.4.1. Rozpor s českým vysokoškolským zákonem	121
3.4.2. Praktická nemožnost striktní aplikace	122
3.5. Malá koordinace činností teologických fakult	123
3.5.1. Společná oborová rada	124
3.6. (Ne)členství v Mezinárodní federaci katolických univerzit (FIUC)	126
3.7. Mezidiecézní semináře namísto seminářů diecézních	127
3.8. Jeden seminář pro celou Českou republiku?	129
4. Závěr.....	130
Prameny a literatura.....	131
JMENNÝ REJSTŘÍK.....	139
VĚCNÝ REJSTŘÍK	141
Abstrakt	143

POUŽITÉ ZKRATKY

AAS	Acta Apostolicae sedis
AS	akademický senát
CCEO	Kodex kánonů východních církví (Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium)
CIC	Kodex kanonického práva (Codex iuris canonici)
CMTF	Cyrlometodějská teologická fakulta
ČBK	Česká biskupská konference
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
DSP	doktorský studijní program
EHEA	European Higher Education Area
EPO	European Patent Organisation
ETF	Evangelická teologická fakulta
FIUC	Mezinárodní federace katolických univerzit
FF	Filozofická fakulta
IFCU	International Federation of Catholic Universities
JU	Jihočeská univerzita
kán.	kánon
KTF	Katolická teologická fakulta
MKČR	Ministerstvo kultury
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NMgr.	navazující magisterský obor
NRRE	národní referenční rámec excelence
SChr	Sapientia Christiana
TF	Teologická fakulta
UK	Univerzita Karlova
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UP	Univerzita Palackého
VTÚSP	Vysokoškolský teologický ústav Salesiánské provincie Praha
VR	vědecká rada

Úvod

Teologické fakulty a kněžské semináře jsou pro církve velmi důležitými institucemi. Posláním teologických fakult vzdělávat kandidáty kněžství a pěstovat posvátnou vědu je dnes vztaženo také na vzdělávání dalších služebníků církve, jáhnů, učitelů náboženství, pastoračních asistentů, ale i těch, kdo chtějí rozšířit své teologické obzory pro osobní obohacení. V posledních letech se pole působnosti českých teologických fakult dále rozšířilo o příbuzné obory, jako jsou dějiny umění, sociální práce, pedagogika apod.

Právě proto, že teologické fakulty a semináře slouží církvi, je nezbytné, aby se ve své činnosti řídily právními normami, kterými církev jejich činnosti upravuje. Zároveň však musí respektovat i příslušná ustanovení českého právního řádu. Závislost na českém právu je silná zejména u teologických fakult a pražského semináře, neboť se jedná o součásti světských veřejných vysokých škol.

Cílem této licenciátní práce je nejdříve popsat prameny kanonického práva, které se teologických fakult a seminářů týkají, a zároveň hned uvést, jak jsou tyto normy v českém prostředí konkrétně aplikovány. Jedná se především o normy všeobecné, a to příslušné kánony Kodexu kanonického práva, o apoštolskou konstituci *Sapientia Christiana* a o Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu k jejímu správnému provádění. Krátce se budeme věnovat i některým normám partikulárním.

Při zkoumání způsobu aplikace kanonického práva budu vycházet ze statutů (stanov), vnitřních předpisů a zápisů jejich orgánů (akademických senátů apod.). Pochopitelně bude nutné také přihlížet k českým právním normám, zejména k zákonu č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

Úmyslně popisuji konkrétní aplikaci kanonických předpisů v první kapitole, aby bylo možné vedle sebe porovnat rozdílné přístupy v Praze, Olomouci a Českých Budějovicích.

Záměrem druhé kapitoly je podat základní informace o třech katolických teologických fakultách v České republice. Jak je na nich aplikováno kanonické právo, bylo již popsáno v kapitole první. Zevrubněji se dotkneme pouze fakulty v Českých Budějovicích, neboť její kanonickoprávní postavení je specifické. Dále se druhá kapitola bude týkat obou kněžských seminářů a kněžského konviktu, který můžeme považovat za jakýsi „malý seminář“. U seminářů a konviktu přikládám také stručnou poznámku o jejich historii, aby bylo možné jejich kanonickoprávní postavení zasadit do příslušných souvislostí.

V kapitole třetí budou představeny některé problémy, které vznikají z kolize kanonického a českého práva. Tam, kde je to možné, se pokusím popsat i případné návrhy řešení. Stručně se dotknu i dalších podnětů, které z kanonického práva pro českou situaci vyplývají.

Téma kanonickoprávního pohledu na teologické fakulty a semináře považuji za velmi aktuální. Právě proto, že jsou tyto instituce povinny respektovat dva různé právní režimy, jsou vystaveny dnes a denně úkolu skloubit či kompromisně řešit jejich rozdílné požadavky. Mým přáním je, aby tato práce ukázala, jak si s tímto úkolem jednotlivé instituce poradily.

1. Prameny právní úpravy a jejich aplikace v České republice

1.1. Obecná právní úprava

1.1.1. Kodex kanonického práva

Kodex kanonického práva (*Codex iuris canonici*), ve zkratce *CIC*, je základním zákoníkem latinské části katolické církve. Byl vyhlášen apoštolskou konstitucí papeže Jana Pavla II. *Sacrae disciplinae leges* dne 25. 1. 1983 a účinnosti nabyl prvním dnem adventu téhož roku, tj. 27. 11. 1983. Nahradil předchozí kodex z roku 1917.

V této práci se budeme věnovat pouze těm normám, které se přímo nebo nepřímo týkají fakult a seminářů. Ostatní normy ponecháme stranou.

Ustanovení o fakultách a seminářích nalezneme v Kodexu kanonického práva v těchto oddílech:

- Křesťané (kán. 204 – 329),
- Vzdělání duchovních (kán. 232 – 264),
- Povinnosti a práva duchovních (kán. 273 – 289)
- Osobní prelatury (kán. 294 – 297)
- Sněm místních církví (kán. 439 – 446),
- Společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života (kán. 573 – 746),
- Katechetická výuka (kán. 773 – 780) a Misijní činnost církve (781 – 792)
- Katolické univerzity a jiná vysokoškolská zařízení (kán. 807 – 814),
- Církevní univerzity a fakulty (kán. 815 – 821),
- Hromadné sdělovací prostředky a zvláště knihy (kán. 822 – 832) a
- Vyznání víry (kán. 833).

1.1.1.1. Křesťané (kán. 204 – 329)

V tomto oddíle se teologických fakult a seminářů týkají obecná ustanovení, a to ve dvou kánonech. První z nich, kán. 218, zaručuje akademickou svobodu limitovanou poslušností k magisteriu: „Kdo se věnují posvátným vědám, mají náležitou svobodu k bádání a k rozumnému vyjádření svého mínění v oblastech, v nichž jsou odborníky, při zachování náležité poslušnosti vůči učitelskému úřadu církve.“

Kán. 229 § 2 přiznává laikům výslovné právo „získat širší znalosti v posvátných vědách, které se vyučují na církevních univerzitách a fakultách nebo na institutech náboženské vědy, a to návštěvou přednášek a získáním akademických hodností.“ Není proto možné, aby teologické fakulty přijímaly ke studiu posvátných věd jen studenty, kteří se připravují na kněžství či jáhenství.

1.1.1.2. Vzdělání duchovních (kán. 232-264)

Tento oddíl kodexu pojednává především o semináři, jakožto o instituci, která připravuje budoucí duchovní jak po stránce formačně-výchovné, tak po stránce vzdělávací. V České republice existují dva kněžské semináře, a to v Praze a v Olomouci. Jejich zaměření je především formační, protože vlastní vzdělávání seminaristů zajišťují právě teologické fakulty, kde jsou seminaristé zapsáni jako studenti. Pouze některé kurzy, které z určitých důvodů nezajišťuje fakulta a které jsou svojí povahou ryze „kněžské“, jsou organizovány přímo v seminářích.

Proto kánony, které se v tomto oddíle vztahují ke vzdělávání, je nutné vztáhnout i na tyto teologické fakulty, resp. na ty studijní obory, které jsou pro vzdělávání budoucích duchovních určeny.

Na každé katolické teologické fakultě v České republice je v současnosti vždy jeden z oborů využíván pro vzdělávání budoucích kněží, ať diecézních (Praha, Olomouc) či řeholních (Praha, Olomouc, České Budějovice).

Jedná se o studijní obory:

- Katolická teologie (Mgr., 5 let, prezenční forma) v Praze,
- Katolická teologie (Mgr., 5 let, prezenční forma) v Olomouci,
- Teologie (Mgr., 5 let, prezenční forma) v Českých Budějovicích.

Vzdělávání v těchto oborech by se mělo řídit následujícími ustanoveními CIC:

Mladí lidé, kteří se chtějí stát kněžími, mají být „stejně humanitně a přírodovědně vzděláni jako jsou vzděláni v jejich zemi mladí lidé, kteří jsou připraveni ke studiu na vysoké škole“.¹ Vzhledem ke skutečnosti, že bohoslovci musejí projít přijímacím řízením na fakultu jakožto na součást veřejných vysokých škol, je u nás tato podmínka splněna.

Uchazeči o trvalé jáhenství se vzdělávají podle předpisů biskupské konference, přičemž muži věkem vyzrálejší se vzdělávají po tři roky způsobem stanoveným biskupskou konferencí.² Česká biskupská konference vydala tento předpis pod názvem *Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice* v roce 2010³, poté, co jej dne 24. července 2009 schválila Kongregace pro katolickou výchovu⁴. Budeme se jí zabývat v kapitole 1.2.2.

V každé zemi vydá biskupská konference řád kněžského vzdělávání⁵. V České republice je tímto dokumentem *Národní rámcový program kněžské formace (Ratio nationalis institutionis sacerdotalis)*. Více se o něm dovíme v kapitole 1.2.1.

Studenti se připraví k výkonu pastorační služby, získají misijního ducha, mají být prodchnuti láskou ke Kristově církvi a v opravdové a synovské lásce oddáni papeži.⁶

Vědní vzdělání má směřovat k tomu, aby studenti získali jednak obecně kulturní vědomosti, i dostatečné znalosti v posvátných vědách, aby byli schopni hlásat učení evangelia lidem své doby vhodně a přiměřeně.⁷ Studenti si kromě mateřštiny a cizího jazyka osvojí také jazyk latinský⁸.

Studium má trvat „alespoň šest roků, takže se filozofickým oborům věnují celé dva roky a teologickým celé čtyři roky.“⁹ Vzhledem k tomu, že studium pro budoucí kněze je na všech třech fakultách v České republice pětileté a bohoslovci zpravidla absolvují před nástupem na fakultu roční kurz v Teologickém konviktu v Olomouci, je šestiletá podmínka splněna. Studium však není rozděleno a čistě filosofický kurz, po jehož ukončení by teprve následoval kurz teologický, nýbrž studium filosofie a teologie se časově prolíná. Filosofické obory jsou vyučovány jak v Teologickém konviktu (Úvod do filosofie), tak v prvních dvou (v

---

¹ *Codex iuris canonici*, AAS 75 Pars II (1983), kán. 234 § 2.

² Srov. CIC/1983, kán. 236.

³ In: Akta České biskupské konference 5 (2010), 167–194. Ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/acta-cbk/>, (26.11.2010).

⁴ Srov. Congregatio de institutione catholica (de seminariis atque studiorum institutis): Decretum datum Romae die XXIV mensis Julii, A.D. MMIX.

⁵ Srov. CIC/1983, kán. 242 § 1.

⁶ Srov. CIC/1983, kán. 245.

⁷ Srov. CIC/1983, kán. 248.

⁸ Srov. CIC/1983, kán. 249.

⁹ CIC/1983, kán. 250.

Praze a Olomouci) či třech (v Českých Budějovicích) ročnících teologické fakulty. Teologické předměty jsou obsaženy ve studijních plánech všech ročníků, včetně konviktu. Filosofii se tedy studenti věnují tři až čtyři roky a teologii šest let.

Teologie je přednášena „pod vedením učitelského úřadu tak, aby studenti poznali celou katolickou nauku ...“¹⁰ Studenti získají přehled o celém Písmu svatém, konají se přednášky z dogmatiky, „založené na Písmu svatém a ústním podání, pod vedením hlavně sv. Tomáše jako učitele,“¹¹ morální a pastorální teologie, kanonického práva, liturgiky, dějin církve a z jiných oborů.¹²

Učitelem jmenuje biskup „jen osobu vynikající ctnostmi, s hodností doktora nebo licenciáta, získanou na univerzitě nebo fakultě uznané Apoštolským stolcem“.¹³ Každý obor má mít svého samostatného učitele. Při porušení povinností může biskup učitele z úřadu odstranit.¹⁴

Je ustavena osoba, která celkově řídí studium, studenti konají také cvičení, kde se učí samostatně vědecky pracovat.¹⁵ Seminaristé se dále naučí pastoračním zásadám a způsobům jednání¹⁶ a vzdělají se „v praktické katechetice a homiletice, v bohoslužbách, především v udílení svátostí, naučí se jednat s lidmi, i nekatolíky nebo nevěřícími, poučí se o správě farnosti a plnění ostatních úkolů“.¹⁷ Dále se poučí „o potřebách celé církve, aby pečovali o podporu povolání, o misijní záležitosti, o ekumenické a jiné naléhavé otázky, včetně sociálních.“¹⁸

Studenti, kteří chtějí přesídlit do jiné země, se mají naučit jazyku, získat znalost jejich zařízení, sociálních podmínek, zvyků a zvyklostí.¹⁹

Ustanovení ohledně vzdělání duchovních nalezneme také v Knize IV. Kodexu kanonického práva (Posvěcující služba církve) ve stati *Svátost svěcení*:

„Kandidáti jáhenství a kněžství se důkladně připraví vzděláním podle norem práva.“²⁰

---

¹⁰ CIC/1983, kán. 252 § 1.

¹¹ CIC/1983, kán. 252 § 3.

¹² Tamtéž.

¹³ CIC/1983, kán. 253.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Srov. CIC/1983, kán. 254.

¹⁶ Srov. CIC/1983, kán. 255.

¹⁷ CIC/1983, kán. 256 § 1.

¹⁸ CIC/1983, kán. 256 § 2.

¹⁹ Srov. CIC/1983, kán. 257 § 2.

²⁰ CIC/1983, kán. 1027.

„Kandidátům kněžství je možno udělit jáhenství až po ukončeném pátém ročníku filozoficko-teologického studia“.²¹

„Kandidáti trvalého jáhenství obdrží jáhenské svěcení až po ukončení doby vzdělávání.“²²

Před přijetím svátosti svěcení musí být předloženo mj. „osvědčení o řádně vykonaném studiu ...“²³ a také „svědectví rektora semináře nebo jiného domu pro vzdělávání o vlastnostech požadovaných k přijetí svátosti svěcení, a to o jeho správné nauce, ...“²⁴

Pro některé úřady vyžaduje kodex speciální vzdělání.

U kandidáta na biskupské svěcení se kromě jiných podmínek vyžaduje, aby „byl doktorem nebo alespoň licenciátem biblických věd, teologie nebo kanonického práva, promováným na vysoké škole, uznané Apoštolským stolcem, anebo byl opravdu zběhlý v těchto oborech“²⁵.

Generální vikář a biskupský vikář musí být mj. „doktor nebo licenciát teologie nebo kanonického práva nebo alespoň opravdu zkušený v těchto oborech, ...“²⁶ Je zajímavé, že u požadavků na generálního a biskupského vikáře kodex nezmiňuje kromě teologie a kanonického práva také obor biblických věd, jak je tomu u požadavků na biskupa.

Také před jmenováním do úřadu faráře může diecézní biskup přezkoumat kandidátovo vzdělání: „K tomu, aby někdo byl ustanoven farářem, je nutno zjistit jeho schopnost způsobem určeným diecézním biskupem, i pomocí zkoušky.“²⁷

Tyto zkoušky se v České republice praktikují. Vzhledem k tomu, že dochází k přechodu kněží, zvláště řeholníků, z jedné diecéze do druhé, schválila Česká biskupská konference na svém 56. plenárním zasedání v dne 5. října 2004 jakési standardy této zkoušky, aby bylo pro biskupa snadnější uznávat zkoušky složené v jiné diecézi. „Kněz, který složil zkoušku v jiné diecézi, bude po příchodu do nové diecéze pouze seznámen s místními ustanoveními a zvyklostmi, aniž by skládal zkoušku.“²⁸

K tomuto dokumentu poznamenejme dvě kanonickopravní zajímavosti.

---

²¹ CIC/1983, kán. 1032 § 1.

²² CIC/1983, kán. 1032 § 3.

²³ CIC/1983, kán. 1050 odst. 1.

²⁴ CIC/1983, kán. 1051 odst. 1.

²⁵ CIC/1983, kán. 378 § 1 odst. 5.

²⁶ CIC/1983, kán. 478 § 1.

²⁷ CIC/1983, kán. 521 § 3.

²⁸ Zkoušky pro ustanovení farářem, Praha: Česká biskupská konference, 2004, 1.

Biskupské konference mohou vydávat obecná nařízení pouze omezeně. Upravovat závazně farářské zkoušky biskupským konferencím nepřísluší, proto biskupské konference nemohou diecézním biskupům v této věci nic nařizovat. Nicméně biskupská konference může jednat jménem všech biskupů, pokud tito jednotlivě projeví svůj souhlas,²⁹ což je patrně i případ pravidel *Zkoušky pro ustanovení farářem*, neboť tato pravidla byla schválena jednomyslně všemi 13-ti přítomnými biskupy.

Další zajímavostí je požadavek, aby tuto zkoušku skládali i rektori kostelů,³⁰ ačkoliv kodex se o takovém požadavku nezmiňuje: „Rektora kostela svobodně jmenuje diecézní biskup, při zachování práva volit nebo závazně navrhnout ...“³¹ Vzhledem k tomu, že dokument zkoušku „žádá i od řeholníků, kteří mají být ustanoveni na místa farářů či rektorů kostela“,³² bylo by jistě právně zajímavé sledovat kolizi tohoto dokumentu a Kodexu kanonického práva v případě, že by představený duchovenské řeholní společnosti papežského práva biskupovi závazně navrhl jako kandidáta na rektora řeholního kostela kněze, který farářskou zkoušku nesložil.³³

Dokument vyjmenovává 31 témat, která by kandidát na úřad faráře měl v průběhu přípravy projít. Některá z nich by měla být ověřena zkouškou. Cílem zkoušek však není „ověřování teologických znalostí již získaných a prověřených na teologické fakultě, ale osvědčení o praktické připravenosti zastávat úřad faráře“.³⁴ Konkrétní podoba přípravy a zkoušky podléhá rozhodnutí místního biskupa a prakticky ji má uskutečňovat v každé diecézi ustanovená pracovní skupina nebo komise.³⁵

Také u některých soudních úřadů se vyžaduje náležité vzdělání. Soudní vikář, viceoficiálové,³⁶ soudci,³⁷ ochránce spravedlnosti a obhájce svazku³⁸ musí být mj. doktoři nebo alespoň licenciáti kanonického práva.

Advokát musí být mj. „doktor kanonického práva nebo opravdu znalý ...“.³⁹

---

²⁹ Srov. CIC/1983, kán. 455.

³⁰ Srov. *Zkoušky pro ustanovení farářem*, Praha: Česká biskupská konference, 2004, 1.

³¹ CIC/1983, kán. 557 § 1.

³² *Zkoušky pro ustanovení farářem*, Praha: Česká biskupská konference, 2004, 1.

³³ Srov. CIC/1983, kán. 557 § 2.

³⁴ *Zkoušky pro ustanovení farářem*, Praha: Česká biskupská konference, 2004, 3.

³⁵ Srov. tamtéž, 2.

³⁶ Srov. CIC/1983, kán. 1420 § 4.

³⁷ Srov. CIC/1983, kán. 1421 § 3.

³⁸ Srov. CIC/1983, kán. 1435.

³⁹ CIC/1983, kán. 1483.

1.1.1.3. Povinnosti a práva duchovních (kán. 273 – 289)

Také v tomto oddíle kodexu se otevírá oblast působnosti pro teologické fakulty, a to na poli kurzů celoživotního vzdělávání a odborných konferencí.

Duchovní pokračují i po přijetí svěcení „ve studiu posvátných věd a usilují o pevnou nauku, založenou na Písmu svatém, tradici předků a obecně církví přijatou, jak je stanovena v dokumentech sněmů a papežů, a přitom se vyhýbají světským lákavým novinkám a nepravé vědě.“⁴⁰ Je však otázkou, jak rozpoznat nežádoucí světské lákavé novinky od zdravého pokroku (např. facebook) a nepravou vědu od vědy pravé.

Pro kněze musí být uspořádány pastorační přednášky, dále se kněží mají zúčastňovat i jiných přednášek, teologických setkání nebo konferencí, jimiž se nabízí příležitost k získání obsáhlejších znalostí posvátných věd a pastoračních metod. Účast na těchto přednáškách se řídí ustanoveními partikulárního práva.⁴¹

Na to, zda se duchovní zúčastňují ve stanovenou dobu přednášek, teologických shromáždění nebo konferencí, dohlíží okrskový vikář.⁴²

Duchovní mají získat „i poznatky z jiných věd, hlavně těch, které jsou spojeny s teologií, pokud tyto zvláště napomáhají výkonu pastorační služby.“⁴³

1.1.1.4. Osobní prelatury (kán. 294 – 297)

Osobní prelatury jsou společenství kněží a jáhnů z řad světského duchovenstva zřízené Apoštolským stolcem.⁴⁴ Prelát, který stojí v čele osobní prelatury, „je oprávněn zřídit národní nebo mezinárodní seminář“ a je povinen postarat se o duchovní vzdělání svých inkardinovaných duchovních.⁴⁵

V České republice v současné době žádný takový seminář není zřízen.

Osobní prelatura Opus Dei u nás provozuje tato vzdělávací centra: v Praze Univerzitní centrum Na Baště, Studijní centrum Pětidomí a centrum kněžských setkání Terasa, které slouží k formačním aktivitám pro diecézní kněze a bohoslovce. V Brně založila Studentskou kolej U Pálavy a Kulturní centrum Brunea. V Bělokozlech u Sázavy se nalézá

---

⁴⁰ CIC/1983, kán. 279 § 1.

⁴¹ Srov. CIC/1983, kán. 279 § 2.

⁴² Srov. CIC/1983, kán. 555 § 2 odst. 1.

⁴³ CIC/1983, kán. 279 § 3.

⁴⁴ Srov. CIC/1983, kán. 294.

⁴⁵ CIC/1983, kán. 295.

Vzdělávací centrum Palouček, které je určeno pro duchovní cvičení, semináře a různé prázdninové pobyty.⁴⁶

V současnosti Opus Dei v České republice žádného bohoslovce nemá. Případní čeští bohoslovci Opus Dei by studovali pravděpodobně v semináři prelatury v Římě.⁴⁷

1.1.1.5. Sněm místních církví (kán. 439 – 446)

Při svolání sněmu místních církví (tj. plenárního sněmu nebo provinčního sněmu)⁴⁸ musejí být na sněm pozváni s hlasem poradním všichni děkani teologických fakult, které sídlí na území těchto církví. Dále musejí být pozváni někteří rektori kněžských seminářů v počtu stanoveném biskupskou konferencí nebo biskupy provincie, zvolení rektory seminářů, které jsou na území těchto církví.⁴⁹ V případě České republiky se jedná pouze o dva rektory, proto je nepravděpodobné, že by nebyli pozváni oba.

Tak tomu také bylo na posledním Plenárním sněmu katolické církve v České republice, který se konal ve dnech 6. – 12. července 2003 a 6. – 10. července 2005 na Velehradě. Na něj byli kromě děkanů všech tří katolických teologických fakult a obou rektorů bohosloveckých seminářů s hlasem poradním dále pozváni ředitel Teologického konviktu P. Alfréd Volný a rektor koleje Nepomucenum Mons. Dr. Jan Mráz.⁵⁰

Rektor diecézního kněžského semináře musí být kromě toho pozván také na diecézní sněm, přičemž má jako účastník povinnost se na něj dostavit.⁵¹ Je pozoruhodné, že na diecézní sněm, na rozdíl od sněmu plenárního a provinčního, nemusí být pozván děkan teologické fakulty sídlící v diecézi.

---

⁴⁶ Opus Dei v České republice, <http://www.opusdei.cz/sec.php?s=640>, (26.11.2010).

⁴⁷ Podle informací Jean-Philippe Hueta (17. 6. 2009).

⁴⁸ Srov. CIC/1983, kán. 439.

⁴⁹ Srov. CIC/1983, kán. 443 § 3.

⁵⁰ Srov. Plenární sněm Katolické církve v ČR, <http://snem.cirkev.cz>, (26.11.2010).

⁵¹ Srov. CIC/1983, kán. 463 § 1 odst. 6.

1.1.1.6. Společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života (kán. 573 – 746)

O vzdělávání řeholníků hovoří kodex velmi obecně, vzhledem k tomu, že poslání jednotlivých řeholních společností jsou velice odlišná. Předpokládá se, že vzdělávání řeholníků blíže upraví vlastní právo společností. „Vzdělávání členů, kteří se připravují na přijetí svátosti svěcení, se řídí obecným právem a vlastním studijním řádem společnosti,⁵² a je-li to potřeba, má dosáhnout „církevních i světských titulů.“⁵³

„Řeholníci řádně pokračují po celý život ve svém duchovním, teoretickém i praktickém vzdělávání; představení jim k tomu zajistí pomůcky a čas.“⁵⁴ Právě pro řeholníky, příp. pro osoby pověřené jejich formací, je určen bakalářský studijní obor *Teologie a spiritualita zasvěceného života* a navazující magisterský studijní obor *Spirituální a křesťanská formace dospělých* na CMTF UP v Olomouci.

Na okraj poznamenejme, že na fakultě by neměli studovat řeholní novicové, neboť období noviciátu má být věnováno pouze řeholní formaci a nemá být zatíženo studiem a povinnostmi, které této formaci přímo neslouží.⁵⁵

Řeholní školy, pokud nejsou určeny výlučně vlastním členům společnosti, smí vizitovat diecézní biskup osobně nebo prostřednictvím jiné osoby. Při shledání nepořádků vyrozumí představeného a pokud ten nezakročí, smí biskup vlastním právem zjednat nápravu.⁵⁶

Také členové sekulárních společností mají povinnost celoživotně se vzdělávat „jak ve věcech posvátných, tak ve věcech světských; představení společnosti svědomitě pečují o soustavné duchovní vzdělávání členů.“⁵⁷

Společnosti apoštolského života stanoví vzdělávání svých členů vlastním právem,⁵⁸ přičemž „ve věcech týkajících se studijního řádu a přijetí svátosti svěcení se zachovají předpisy pro světské duchovní.“⁵⁹

---

⁵² CIC/1983, kán. 659 § 3.

⁵³ CIC/1983, kán. 660 § 1.

⁵⁴ CIC/1983, kán. 661.

⁵⁵ Srov. CIC/1983, kán. 652 § 5.

⁵⁶ Srov. CIC/1983, kán. 683.

⁵⁷ CIC/1983, kán. 724.

⁵⁸ Srov. CIC/1983, kán. 735.

⁵⁹ CIC/1983, kán. 736 § 2.

1.1.1.7. Katechetická výuka (kán. 773 – 780) a Misijní činnost církve (781 – 792)

Mezi úkoly teologických fakult jistě patří i vzdělávání katechetů. „Místní ordináři dbají, aby katecheté byli důkladně připraveni na řádné plnění svých úkolů, aby se stále dále vzdělávali, aby náležitě poznali učení církve a teoreticky i prakticky si osvojili pedagogické umění.“⁶⁰

Fakulty by teoreticky také mohly připravovat misijní katechisty, kteří „se vzdělávají ve školách k tomu určených“.⁶¹

1.1.1.8. Katolické univerzity a jiná vysokoškolská zařízení (kán. 807 – 814)

Pod pojmem *katolická univerzita* rozumí kodex univerzitu, na které se koná „bádání a výuka v různých oborech se zřetelem na katolickou nauku,“⁶² na rozdíl od *církevní univerzity* či *fakulty*, které jsou zřízeny „k bádání v teologických nebo s nimi spojených oborech a k vědeckému vzdělávání studentů v těchto oborech.“⁶³

Na tomto místě je vhodné podotknout, že některé obory vyučované na církevních fakultách v České republice jsou spojeny s teologií poměrně okrajově a v tomto smyslu odpovídají spíše rysu katolické univerzity než církevní fakulty (např. *Dějiny evropské kultury* v Praze či *Sociální pedagogika* v Olomouci).

Kodex kanonického práva střeží značku „*katolická univerzita*“ poměrně přísně: takový název může univerzita nést pouze se schválením příslušného církevního představeného, a to i když je skutečně katolická.⁶⁴ Název *katolická univerzita* však v České republice žádná škola nenesé. Jak je to ale se slovem „*katolická*“ v názvu školy? Jak jsme již zmínili výše, název „*katolická škola*“ může jakákoli škola nést pouze se souhlasem příslušného církevního představeného.⁶⁵ Z vysokoškolských zařízení nese název „*katolická*“

---

⁶⁰ CIC/1983, kán. 780.

⁶¹ CIC/1983, kán. 785.

⁶² CIC/1983, kán. 809.

⁶³ CIC/1983, kán. 815.

⁶⁴ Srov. CIC/1983, kán. 808.

⁶⁵ Srov. CIC/1983, kán. 803 § 3.

pouze Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, což je *církevní fakulta*. Žádná jiná fakulta ani vyšší odborná škola v České republice v názvu „*katolická*“ neuvádí.⁶⁶

Kodex dále ukládá biskupským konferencím povinnost, aby dbaly, „jestliže je to možné a prospěšné, aby na jejich území byly univerzity, nebo alespoň fakulty, vhodně rozděleny ...“⁶⁷.

Každá katolická univerzita se kromě světských oborů má věnovat i výuce teologie, proto má zahrnovat teologickou fakultu nebo institut nebo alespoň katedru teologie, kde se i laici mají seznamovat zejména s těmi teologickými otázkami, které souvisí s obory fakult univerzity.⁶⁸

„Předpisy, které se týkají katolických univerzit, se stejným způsobem použijí o jiných vysokoškolských zařízeních,“ (*studiorum superiorum instituta*)⁶⁹. Domnívám se, že se toto ustanovení je v našem prostředí možné přiměřeně vztáhnout na katolickou církví zřizované neteologické vyšší odborné školy.

Příslušný představený je povinen se postarat, aby „byli jmenováni vyučující, kteří kromě vědeckých a pedagogických schopností vynikají neporušenou naukou a řádným životem; při nesplnění těchto požadavků se odvolají z funkce způsobem určeným ve stanovách“.⁷⁰ Na věrné zachovávání zásad křesťanské nauky mají povinnost a právo dozírat biskupské konference a biskupové, jichž se věc týká.⁷¹

Každý vyučující teologického oboru, a to na jakékoliv vysoké škole, musí mít pověření od příslušného církevního představeného.⁷²

Kodex pamatuje také na duchovní potřeby studentů: „Diecézní biskup věnuje studentům velkou pastorační péči; případně pro ně vytvoří farnost, nebo jim alespoň trvale určí kněze, a stará se, aby při univerzitách, i nekatolických, byla katolická univerzitní střediska, která poskytují studentům pomoc, hlavně duchovní.“⁷³

---

⁶⁶ MŠMT, Rejstřík škol, <http://rejskol.msmt.cz/> (26.11.2010).

⁶⁷ CIC/1983, kán. 809.

⁶⁸ Srov. CIC/1983, kán. 811.

⁶⁹ CIC/1983, kán. 814.

⁷⁰ CIC/1983, kán. 810 § 1.

⁷¹ Srov. CIC/1983, kán. 810 § 2.

⁷² Srov. CIC/1983, kán. 812.

⁷³ CIC/1983, kán. 813.

Ačkoliv v České republice žádná katolická univerzita není, na světě jich existuje kolem 1 400, z toho přes 500 v Asii. Např. i v Pákistánu, kde bychom stěží nějakou očekávali, existují hned tři.⁷⁴

Na Slovensku byla založena Katolická univerzita v Ružomberoku k 1. červenci 2000, a to zákonem Národní rady Slovenské republiky č. 167/2000.⁷⁵ Její založení však provázely mnohé peripetie. O jejím zřízení uvažovala Konferencia biskupov Slovenska již od roku 1992. Z počátku se snažila o vytvoření katolické pedagogické fakulty v Ružomberoku nebo alespoň specializovaného Pedagogického inštitútu sv. Ondreja, podřízeného Trnavské univerzitě (1995). Tento plán však narazil u ministerstva školství, které odmítlo akceptovat práva biskupa vůči institutu. Ministerstvo rovněž zamítlo plán transformovat institut v Ružomberoku na Katecheticko-pedagogickú fakultu sv. Ondreja jako součást Trnavské univerzity. Nakonec se fakulta stala součástí Žilinské univerzity (1997).⁷⁶ Teprve v roce 2000 byla v Ružomberoku zřízena katolická univerzita, původně s fakultami pedagogickou a filosofickou, k nimž přibýly teologická fakulta v Košicích (2003) a fakulta zdravotnická (2005). Po přijetí nového vysokoškolského zákona na Slovensku (2002) se univerzita stala veřejnou vysokou školou s konfesním charakterem.⁷⁷

Česká biskupská konference na svoji povinnost ohledně úvah o založení katolické univerzity nezapomíná, což je zřejmé z jejího usnesení ze dne 9. 4. 2003: „Pro ucelení církevního školského systému křesťanského vzdělávání vyjadřují biskupové ČBK podporu vzniku neteologického církevního vysokého školství a dávají souhlas k přípravným krokům, které by v budoucnosti umožnili zřídit církevní vysokou školu.“⁷⁸ Otázkou však zůstává, zda by zřízení katolické univerzity v České republice bylo skutečně „možné a prospěšné“⁷⁹.

V této souvislosti nelze pominout projekt *Christian College*⁸⁰, jehož cílem je založení mezidenominační křesťanské univerzity v České republice. Je zapotřebí zvážit, zda je

---

⁷⁴ Údaje z roku 2004, Srov. Notitiae, http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/cultr/documents/rc_pc_cultr_20040315_doc_i-2004-not_en.html, (2. 7. 2009)

⁷⁵ Srov. Zákon č. 167/2000 Z.z. ze dne 10. 5. 2000, o zriadení Katolíckej univerzity v Ružomberoku.

⁷⁶ Srov. ŠVECOVÁ Jana: Právní úprava katolického školství a jeho vývoj v ČR v letech 1990-2000, (nepublikovaná diplomová práce obhájená na Právnické fakultě ZČU, vedoucí práce: HRDINA Ignác Antonín), Plzeň: PF ZČU, 2002, 55-56.

⁷⁷ Srov. § 34 zákona č. 131/2002 Z.z. ze dne 21. 2. 2002, o vysokých školách a o změně a doplnění některých zákonů.

⁷⁸ Usnesení ČBK vyplývající ze závěrů Studijního dne biskupů ČBK o církevním školství, který se konal 7. 10. 2002 v Hradci Králové, ze dne 9. 4. 2003, http://skolstvi.cirkev.cz/_d/usneseni-cbk.doc, bod 9, (26.11.2010)

⁷⁹ CIC/1983, kán. 809.

⁸⁰ Srov. <http://www.jinaskola.cz>, (26.11.2010).

prostředí České republiky smysluplné budovat univerzitu ryze katolickou nebo spíše spojit síly s ostatními církvemi a připojit se k tomuto nebo podobnému projektu.

Je pravdou, že i v blízkém Rakousku v diecézi Graz-Seckau bylo nedávno (2009) otevřeno diecézní vzdělávací centrum *Augustinum*, v němž jsou soustředěny vzdělávací instituce od mateřské školy po církevní pedagogickou vysokou školu, ovšem je třeba připomenout, že jeho výstavba stála diecézi 23 milionů eur.⁸¹

1.1.1.9. Církevní univerzity a fakulty (kán. 815 – 821)

V úvodním kánonu tohoto oddílu je deklarováno právo církve „zřizovat vlastní církevní univerzity nebo fakulty k bádání v teologických nebo s nimi spojených oborech a k vědeckému vzdělávání studentů v těchto oborech.“⁸²

„Církevní univerzity nebo fakulty mohou vzniknout buď zřízením od Apoštolského stolce, nebo jeho schválením; jemu také přísluší nejvyšší řízení těchto škol.“⁸³ Apoštolský stolec rovněž musí schválit jejich stanovy a studijní řád.⁸⁴

Jen taková univerzita nebo fakulta může udělovat akademické hodnosti, které mají kanonické účinky v církvi.⁸⁵

Na církevní univerzity a fakulty se vztahují také kánony 810, 812 a 813, které jsou tedy společné jak pro *katolické* tak pro *církevní* univerzity či fakulty.⁸⁶

Jedná se o kánony zmíněné již výše: všichni učitelé musí vynikat „neporušenou naukou a řádným životem“,⁸⁷ učitelé teologie navíc musí mít pověření od příslušného představeného⁸⁸ a na univerzitě či fakultě musí být „věrně zachovávány zásady křesťanské nauky“⁸⁹.

Diecézní biskup musí věnovat velkou pastorační péči i studentům církevních univerzit a fakult.⁹⁰

---

⁸¹ Srov. Diecéze Graz-Seckau klade důraz na vzdělávání in: Dialog Evropa XXI 3–4 (2009) 101.

⁸² CIC/1983, kán. 815.

⁸³ CIC/1983, kán. 816 § 1.

⁸⁴ Srov. CIC/1983, kán. 816 § 2.

⁸⁵ Srov. CIC/1983, kán. 817.

⁸⁶ Srov. CIC/1983, kán. 818.

⁸⁷ CIC/1983, kán. 810 § 1.

⁸⁸ Srov. CIC/1983, kán. 812.

⁸⁹ CIC/1983, kán. 810 § 2.

⁹⁰ Srov. CIC/1983, kán. 813

V souladu s tímto požadavkem je na Katolické teologické fakultě UK v Praze jmenován fakultní kaplan⁹¹, který zajišťuje duchovní zázemí všem studentům fakulty, vyjma bohoslovců a členů řeholních institutů, kteří mají své vlastní duchovní vedení a formaci, je zodpovědný za provoz fakultní kaple *Sedes sapientiae* a podporuje a koordinuje duchovní aktivity studentů.⁹²

Na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci je zřízeno Centrum poradenské služby, které kromě poradenství v záležitostech studia nabízí psychologické poradenství, osobní doprovázení, které chce pomoci v růstu života z křesťanské víry, a pastorační službu.⁹³

Diecézní biskupové nebo řeholní představení jsou povinni na církevní univerzitě a fakultě posílat „mladé lidi, duchovní a členy, kteří vynikají charakterem, ctnostmi a nadáním,“ za předpokladu, že „to vyžaduje prospěch diecéze nebo řeholní společnosti nebo celé církve“.⁹⁴

„Představení a profesori církevních univerzit a fakult dbají, ... aby mezi vlastní univerzitou nebo fakultou a mezi jinými univerzitami a fakultami, i necírkevními, byla spolupráce, aby tak přispívaly k rozvoji věd společnou prací, shromážděními, koordinovaným vědeckým bádáním a jinými prostředky.“⁹⁵

Tam, kde je to možné, má biskupská konference a diecézní biskup dbát na to, aby „byly zakládány vyšší instituty náboženských věd, na nichž se vyučují obory teologické a jiné, které patří ke křesťanské kultuře“.⁹⁶ Podle tohoto ustanovení je jakožto vyšší institut náboženských věd kanonicky zřízena Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.⁹⁷

1.1.1.10. Hromadné sdělovací prostředky a zvláště knihy (kán. 822 – 832)

Z tohoto oddílu se teologických fakult týkají ustanovení ohledně učebních textů a teologické publikační činnosti vůbec.

---

⁹¹ Toho času Dr. Vojtěch Eliáš.

⁹² Srov. KTF UK, Fakultní kaplan, <http://www.ktf.cuni.cz/KTF-41.html#8>, (26.11.2010).

⁹³ Srov. Centrum poradenské služby CMTF UP, https://www.portalcmtf.upol.cz/index_dt.php, (26.11.2010).

⁹⁴ CIC/1983, kán. 819.

⁹⁵ CIC/1983, kán. 820.

⁹⁶ CIC/1983, kán. 821.

⁹⁷ Srov. Statut Teologické fakulty JU v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2005, čl. 3 odst. 1.

„Pouze se schválením, případně dodatečným, od příslušného církevního představeného mohou být na základních, středních nebo vysokých školách pro výuku používány učební texty týkající se otázek biblických, teologických, kanonickoprávních, církevních dějin a vůbec náboženských a morálních oborů.“⁹⁸

Takové spisy by měly být posouzeny místním ordinářem, i když nejsou používány jako učebnice⁹⁹. Jinými slovy: veškeré texty používané na teologických fakultách v teologických oborech by měly být posouzeny církevními autoritami.

Své příspěvky by křesťané neměli publikovat v takových časopisech, „které obvykle zjevně napadají katolické náboženství nebo dobré mravy“.¹⁰⁰

1.1.1.11. Vyznání víry (kán. 833)

V tomto kánonu kodex vyjmenovává církevní úřady, před jejichž přijetím je kandidát povinen osobně složit vyznání víry ve znění schváleném Apoštolským stolcem. Tuto povinnost mají mj. rektor a učitelé teologie a filozofie v seminářích¹⁰¹ a „vyučující na kterékoliv univerzitě obory, které se týkají víry nebo mravů, na začátku výkonu převzatého úřadu“¹⁰²; ti vyznání víry skládají buď „před rektorem, jestliže je knězem, nebo před místním ordinářem nebo od nich pověřenými“¹⁰³.

Text vyznání víry, vypracovaný Kongregací pro nauku víry, byl vyhlášen dne 9. 1. 1989 a nahradil tak předchozí znění z roku 1967. Obsahuje nicejsko-cařihradské vyznání víry a tyto tři věty:

„Věřím též pevnou vírou vše, co je obsaženo v Božím slově psaném i předávaném a co církev předkládá k věření jako Bohem zjevené buď formou slavnostního prohlášení, nebo formou řádného a univerzálního magisteria.

Pevně přijímám a uznávám také všechny jednotlivé pravdy nauky o víře a mravech, které církev předkládá definitivním způsobem.

---

⁹⁸ CIC/1983, kán. 827 § 2.

⁹⁹ Srov. CIC/1983, kán. 827 § 3.

¹⁰⁰ CIC/1983, kán. 831 § 1.

¹⁰¹ Srov. CIC/1983, kán. 833 odst. 6.

¹⁰² CIC/1983, kán. 833 odst. 7.

¹⁰³ Tamtéž.

S oddanou podřízeností vůle i rozumu přijímám rovněž učení, které hlásá římský biskup nebo kolegium biskupů při výkonu autentického magistéria, i když tyto nauky nemíní vyhlásit zvláštním úkonem za definitivní..¹⁰⁴

Druhá věta tohoto přídatku neměla zakotvení v CIC/1983 ani v CCEO/1990, proto Jan Pavel II. svým Apoštolským listem motu proprio *Ad tuendam fidem* doplnil ustanovení jak CIC/1983 (kán. 750 a 1371), tak CCEO/1990 (kán. 598 a 1346). V kán. 750 CIC/1983 byl doplněn druhý paragraf ve znění: „Pevně je také třeba přijímat a uznávat vše, co učitelský úřad církve o víře a mravech vyhlašuje za definitivní, tedy to, co je třeba k náležitému uchování a věrnému vysvětlování pokladu víry; proto se neshoduje s naukou katolické církve ten, kdo odmítá definitivní vyhlášení tohoto charakteru.“¹⁰⁵ Zároveň bylo porušení tohoto nového ustanovení doplněno do kán. 1371, tedy je penalizováno „spravedlivým trestem“.¹⁰⁶

Nelze popřít, že tento dodatek k vyznání víry by mohl být kamenem úrazu pro některé teology, o kterých se původně uvažovalo, že na některé fakultě budou vyučovat.

Koneckonců požadavek podepsat tento Dodatek byl i jedním z důvodů odchodu Ivana Odilona Štampacha z dominikánského řádu a z katolické církve vůbec.¹⁰⁷

---

¹⁰⁴ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Professio Fidei et Iusiurandum fidelitatis in suscipiendo officio nomine Ecclesiae exercendo*, (ze dne 9. 1. 1989), AAS 81 (1989), 104-106.

¹⁰⁵ JAN PAVEL II.: Apoštolský list daný motu proprio *Ad tuendam fidem*, (ze dne 18. 5. 1998), AAS 90 (1998) 457–461, český překlad <http://www.cirkev.cz/res/data/004/000494.pdf>, (26.11.2010); italsky http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/motu_proprio/documents/hf_jp-ii_motu-proprio_30061998_ad-tuendam-fidem_it.html, (26.11.2010).

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Srov. ZAJÍC Jiří, VALÁŠEK Martin: Průvodce kauzou pražská Katolická teologická fakulta, in: Souvislosti 1 (2000).

1.1.2. Sapientia Christiana

Apoštolskou konstituci *Sapientia Christiana* o církevních univerzitách a fakultách vydal papež Jan Pavel II. dne 15. dubna 1979. Účinnosti nabyla prvním dnem akademického roku 1980–1981 nebo akademického roku 1981, podle školního kalendáře různých zemí.¹⁰⁸

Po předmluvě následují První část *Všeobecné předpisy* a Druhá část *Zvláštní předpisy*, které se týkají jednotlivých typů fakult.¹⁰⁹

K apoštolské konstituci vydala Posvátná kongregace pro katolickou výchovu své nařízení k jejímu správnému provádění, a to 14 dní po vydání konstituce *Sapientia Christiana*, dne 29. dubna 1979. Nařízení je podepsáno prefektem kongregace, kardinálem Gabrielem Maria Garronem a jejím sekretářem Antoniem Maria Javierre Ortasem. V úvodu se odkazuje k čl. 10 konstituce: „Ke správnému provádění této konstituce ať jsou zachovávána Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu.“¹¹⁰

Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* je členěno stejným způsobem, jako samotná konstituce, neboť upřesňuje její jednotlivá ustanovení. Z tohoto důvodu se budeme v následujícím textu věnovat oběma dokumentům zároveň. Budeme se držet členění konstituce.

V přemluvě papež hovoří o *křesťanské moudrosti*, která má spojovat lidské a náboženské hodnoty do jediné živoucí syntézy a proniknout celou lidskou kulturu. Církev tím, že rozvíjí lidské vzdělávání, naplňuje vlastní úkol evangelizace. Od počátku církev pěstovala vzdělávání, které dosáhlo rozkvětu v podobě středověkých univerzit a dnes pokračuje v podobě univerzit katolických. Ve zvláštní péči pak církev chová univerzity či fakulty *církevní*, které se věnují křesťanskému zjevení a evangelizačním úkolům. Úkolem církevních fakult je přilnutí k neporušené nauce Kristově, jejímž strážcem vždy byl učitelský úřad církve.

Tato konstituce reaguje na novou situaci na církevních univerzitách a fakultách, která se projevuje změnou vztahů ke křesťanům jiných církví, zvýšením počtu studujících laiků, touhou po větší účasti na životě univerzit či vývojem pedagogických metod. Proto je

---

¹⁰⁸ JAN PAVEL II.: Apoštolská konstituce o církevních univerzitách a fakultách *Sapientia Christiana*, (ze dne 15. dubna 1979), AAS 71 (1979) 469–499, čl. 88.

¹⁰⁹ V citacích je použit český překlad PhDr. Markéty Koronthályové z roku 1998.

¹¹⁰ *SChr* čl. 10.

zapotřebí nahradit předchozí apoštolskou konstituci *Deus scientiarum Dominus* z roku 1931¹¹¹, i když již byla novelizována Posvátnou kongregací pro katolickou výchovu v roce 1968¹¹².

Vzhledem k tomu, že církevní univerzity a fakulty udělují akademické hodnosti platné v celé církvi, je nezbytné stanovit základní pravidla platná na všech církevních univerzitách či fakultách, při respektování specifik jednotlivých zemí a oblastí.

Papež Pavel VI., z jehož podnětu Posvátná kongregace pro katolickou výchovu připravila text této konstituce, ani Jan Pavel I. nemohli konstituci vyhlásit, neboť byli nenadále odvoláni ze života, proto je vyhlášena jejich nástupcem, Janem Pavlem II.

1.1.2.1. První část: Všeobecné předpisy

V první části se stanovují předpisy společné pro všechny církevní fakulty a univerzity, bez ohledu na jejich oborové zaměření. Předpisy jsou rozděleny do deseti statí, pojednávajících o jednotlivých oblastech života školy.

Stat' I.: O povaze a cíli církevních univerzit a fakult

(apoštolská konstituce čl. 1–10, nařízení posvátné kongregace čl. 1-7)

Církev má právo a povinnost zakládat své vlastní univerzity a fakulty. *Církevními* univerzitami a fakultami jsou ty, které jsou kanonicky zřízeny nebo potvrzeny Apoštolským stolcem a pěstují posvátnou nauku a vědy, které s ní souvisejí.

Cíle církevních fakult jsou vědecké bádání, vzdělávání studentů a pomoc církvím ve službě evangelizace.

Zřizování a schvalování církevních fakult je vyhrazeno Posvátné kongregaci pro katolickou výchovu. Posvátné kongregaci rovněž musí být předložena ke schválení statuta církevních fakult.

---

¹¹¹ Srov. PIUS XI.: Apoštolská konstituce *Deus scientiarum Dominus* ze dne 24. května 1931, AAS 23 (1931), 241–248.

¹¹² Srov. POSVÁTNÁ KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU: Některé předpisy k úpravě apoštolské konstituce *Deus scientiarum Dominus* o církevních a akademických studiích, ze dne 20. května 1968.

Tak byl např. stávající Statut Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze schvalován postupně těmito orgány: 1) akademickým senátem fakulty dne 13. prosince 2002, 2) Kongregací pro katolickou výchovu dne 16. ledna 2003 a 3) akademickým senátem Univerzity Karlovy dne 7. února 2003, týmž dnem statut nabyl účinnosti (dle českého práva). Doba schvalování trvala necelé dva měsíce. O něco déle trvalo schvalování druhé novelizace tohoto statutu, kde od data schválení akademickým senátem fakulty (26. října 2006) do data schválení senátem univerzity (26. ledna 2007) uplynuly tři měsíce.¹¹³ Platný Statut Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci byl schválen kongregací dne 14. února 2008 (s připomínkami, které byly zapracovány)¹¹⁴ a Akademickým senátem Univerzity Palackého v Olomouci až 20. května téhož roku.

Z důvodu schvalování statutu Kongregací pro katolickou výchovu jsou statut i jeho změny překládány do latiny.¹¹⁵

Z nedávné historie je v této souvislosti možné vzpomenout na rok 1998, kdy statut KTF UK byl platný dle českého práva a neplatný podle práva kanonického. Akademický senát KTF UK tehdy schválil Statut KTF UK dne 26. března 1998 (po zapracování připomínek legislativní komise Akademického senátu Univerzity Karlovy) a hned následující den, 27. března 1998, byl tento statut schválen Akademickým senátem Univerzity Karlovy, aniž by předtím získal církevní schválení. Situace byla o to paradoxnější, že v samotném textu takto schváleného statutu, stojí: „Tento statut nabývá účinnosti dnem schválení akademickým senátem. AS UK schvaluje předložené znění statutu až po příslušném církevním schválení.“¹¹⁶ Statut byl tedy v rozporu sám se sebou již v okamžiku svého zrodu.

Vy Kročíme-li na malou odbočku z kanonického práva a podíváme-li se na Statut Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, vidíme, že i statut této fakulty je schvalován církví a podepisován patriarchou Církve československé husitské. Platný statut ze dne 13. února 2009 podepsal patriarcha ThDr. Tomáš Butta, Th.D.¹¹⁷ Naproti tomu Statut Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze žádné církevní schválení nemá.

Český vysokoškolský zákon je v tomto ohledu ve vzácné shodě s konstitucí *Sapientia Christiana*. V § 33 zákona čteme: „Vnitřní předpisy teologických fakult se předkládají ke

---

¹¹³ Srov. Statut Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 7. února 2003 ve znění pozdějších novel.

¹¹⁴ Srov. Zápis ze 16. (řádneho) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které probíhalo dne 26. března 2008 od 14.00 hod. v zasedací místnosti CMTF.

¹¹⁵ Srov. např. Universitas Carolina Pragensis, Statuta Facultatis theologie catholicae, http://www.ktf.cuni.cz/KTF-11-version1-statut_KTF_2007_latinsky.pdf (8. února 2010).

¹¹⁶ Statut KTF UK čj. 77/1998 schválený AS UK dne 27. března 1998, § 36.

¹¹⁷ Srov. Statut Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 13. února 2009.

schválení akademickému senátu vysoké školy po jejich schválení příslušnou církví nebo náboženskou společností, pokud je povinnost schválení zakotvena ve vnitřních předpisech této církve nebo náboženské společnosti.“¹¹⁸

Kanonicky platné akademické hodnosti mohou udělovat jen fakulty církevní. Jestliže církevní fakulta zařazená v necírkevní univerzitě uděluje akademické hodnosti jak kanonické tak státní, musí zachovávat apoštolskou konstituci, pokud není v dohodě, které Svätý stolec uzavřel s příslušným státem nebo univerzitou, jiné ustanovení.

Posvátná kongregace může ze zvláštního důvodu uznat za kanonickou i jednotlivou akademickou hodnost, která byla získána na jiné než církevní fakultě.

Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích má zcela jiné kanonickoprávní postavení, než fakulty v Praze a v Olomouci. Zatímco KTF UK a CMTF UP jsou fakultami *církevními* (podle kán. 815), je TF JU, jak již bylo uvedeno výše, *vyšším institutem náboženských věd* zřízeným podle kán. 821 diecézním biskupem. O tom více v kapitole 2.1.3.2.

Nařízení posvátné kongregace ke správnému provádění konstituce dále velmi doporučují zřizovat „speciální centra vědeckého bádání, periodické tiskoviny a vědecké sbírky, jakož i vědecké společnosti“¹¹⁹.

Vědecké časopisy

Co se týče periodických tiskovin, které nařízení posvátné kongregace doporučuje, udělejme si nejprve krátkou odbočku a věnujme se tzv. Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.¹²⁰

---

¹¹⁸ § 33 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

¹¹⁹ POSVÁTNÁ KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* ze dne 29. dubna 1979, AAS 71 (1979) 500–521, čl. 2.

¹²⁰ Srov. Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice (po aktualizaci roku 2010), <http://www.vyzkum.cz/storage/att/56CD95E5453F0A261028BBC8262692AF/Seznam%20recenzovanych%20neimpaktovanych%20periodik%20vydavanych%20v%20CR%20-%202010.pdf>, (26.11.2010).

System financování vědy, výzkumu a inovací v České republice je stále více ovlivňován vědeckými výsledky výzkumných organizací, které se řídí (každý rok trochu jinou) Metodikou hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů.¹²¹ Jednotlivým institucím jsou udělovány tzv. body, přičemž jednotlivé druhy výsledků získávají různý počet bodů. Nejvíce bodů (500) lze získat za článek v časopisech *Nature* nebo *Science* a za „evropský“ patent (EPO), patent USA (USPTO) a Japonska. Nejméně bodů (4) získává instituce za článek v českém recenzovaném časopise v oboru, který není zařazen do Národního referenčního rámce excelence (NRRE). Teologie má to štěstí, že do Národního referenčního rámce excelence (NRRE) je jako obor zařazena, spolu s dalšími obory, např. filosofií, dějinami, právními vědami, uměním a architekturou. Proto za článek v českém recenzovaném časopise teolog nezíská pouze 4 body, ale 10 bodů.¹²² Důležité ovšem je, že takto hodnoceny nejsou všechny články, ale jen články uveřejněné ve vybraných časopisech. Tento Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice vydává Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace. Proto je z hlediska hodnocení vědeckých výsledků a i z hlediska přidělování finančních prostředků rozhodující, zda ten či onen časopis je v seznamu „bodovaných“ časopisů zařazen. Z časopisů vydávaných katolickými fakultami v České republice jsou v Seznamu uvedeny tři: *Studia theologica*, *Studia neoaristotelica* a *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas theologica Cyrillo-methodiana. Theologica Olomucensia*.

Na prvním místě je třeba uvést časopis *Studia theologica*. Jedná se o společný teologický časopis Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého, Teologické fakulty Jihočeské univerzity, Teologické fakulty Trnavské univerzity a Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy (která se připojila v roce 2005). Obsahem časopisu jsou studie a články ze všech hlavních teologických disciplín, jako biblická, systematická či pastorální teologie, náboženská výchova, ekumenická teologie, církevní dějiny atd. Časopis uveřejňuje původní, jinde nepublikované vědecké studie a články. Vychází čtyřikrát ročně. Odpovědným redaktorem je ThLic. Dominik Opatrný.¹²³ V redakční radě, kterou jmenuje děkan CMTF UP na základě příslušných mezifakultních dohod o spolupráci, sedí zástupci všech čtyř

---

¹²¹ Srov. Úřad vlády ČR: Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011) čj. 05440/10-RVV ze dne 4. srpna 2010.

¹²² Srov. Úřad vlády ČR: Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011) čj. 05440/10-RVV ze dne 4. srpna 2010, Příloha č. 1.

¹²³ Srov. <http://www.studiatheologica.eu>, (26.11.2010).

spoluvydávajících fakult.¹²⁴ Předsedou redakční rady je Mgr. Vít Hušek, Th.D.¹²⁵ Články jsou dostupné také v databázi Central and Eastern European Online Library.¹²⁶ Časopis je zahrnut do databáze ISI Web of Knowledge¹²⁷, Scopus¹²⁸ a The Central European Journal of Social Science and Humanities¹²⁹. Vychází od roku 1999.

Na druhém místě jmenujme časopis vydávaný Katedrou filosofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity ve spolupráci s Výzkumnou skupinou pro post-středověkou scholastiku Filosofického ústavu Akademie věd České republiky s názvem *Studia neoaristotelica*. Jedná se o slovensko-český filosofický časopis, tématicky zaměřený na široce pojatou aristotelsky orientovanou filosofii, hledající inspiraci jak v současné analytické filosofii, tak ve vrcholné středověké, avšak především tzv. „druhé“ scholastice cca 16. – 17. století. Časopis vychází dvakrát ročně, a to od roku 2004. Předsedou redakční rady je Daniel D. Novotný, Ph.D., jejím čestným předsedou pak Prof. PhDr. Stanislav Sousedík, CSc.¹³⁰

Posledním časopisem, vydávaným katolickými fakultami, zařazeným na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik, jsou *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas theologica Cyrillo-methodiana. Theologica Olomucensia*.¹³¹ Jedná se o ročenku vydávanou v hlavních evropských jazycích (vždy s anglickým resumé). Vychází od roku 1999. V redakční radě jsou zastoupeny kromě Olomouce také univerzity v Trnavě, Erfurtu, Záhřebu, Varšavě a Praze.¹³² Předsedou redakční rady tohoto časopisu je opět Mgr. Vít Hušek, Th.D., výkonnou redaktorkou Mgr. Lenka Zajícová, Ph.D.¹³³

Podobnou ediční řadu nalezneme i na pražské fakultě. Vychází zde ediční řada *Opera facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis*, a to ve dvou řadách: *Theologica et Philosophica* a *Historia et historia artium*.

---

¹²⁴ Srov. Směrnice děkanky CMTF UP v Olomouci č. 2/07 ze dne 1. června 2007, Řád ediční činnosti na CMTF UP, čl. 3 odst. 3.

¹²⁵ Srov. Příkaz děkanky CMTF UP v Olomouci č. 1/07 ze dne 1. června 2007, Jmenování Ediční komise a redakčních rad na CMTF UP, čl. 3.

¹²⁶ <http://www.ceeol.org/aspx/publicationdetails.aspx?publicationid=76f1c855-4bf7-4a90-a2c0-534864ec1df9>, (26.11.2010).

¹²⁷ <http://apps.isiknowledge.com>, (26.11.2010).

¹²⁸ <http://www.scopus.com>, (26.11.2010).

¹²⁹ <http://cejsh.icm.edu.pl>, (26.11.2010).

¹³⁰ Srov. <http://agora.metaphysica.skaut.org/sn/index.htm>, (26.11.2010).

¹³¹ Srov. Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice (po aktualizaci roku 2010).

¹³² Srov. <http://theologica.upol.cz/>, (26.11.2010).

¹³³ Srov. Příkaz děkanky CMTF UP v Olomouci č. 1/07 ze dne 1. června 2007, Jmenování Ediční komise a redakčních rad na CMTF UP, čl. 2.

Řada *Theologica et Philosophica* je recenzované periodikum, vychází jedenkrát ročně a tematicky se soustřeďuje, jak je zřejmé z názvu, k teologii a filosofii. Texty jsou většinou v českém jazyce, jejich součástí je vždy resumé v jazyce světovém. Jako periodikum vychází od roku 2007, jejím předchůdcem byl *Sborník Katolické teologické fakulty*.¹³⁴ Výkonným redaktorem a zároveň předsedou redakční rady je Doc. ThLic. Vojtěch Novotný, Th.D. Redakční rada má rovněž mezinárodní složení.¹³⁵

Druhou řadu z edice *Opera facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis* s názvem *Historia et historia artium* vydává Ústav dějin křesťanského umění této fakulty. Publikace také navazuje na původní *Sborník Katolické teologické fakulty*, vychází nepravidelně, zatím vyšlo 10 svazků. Redakční radu tvoří badatelé z Ústavu dějin křesťanského umění KTF UK.

Na závěr jmenujme ještě časopis Teologické fakulty Jihočeské univerzity *Teologické studie*, vydávaný od roku 2000. Časopis navazuje na předcházející sborníky TF JU. Věnuje se teologii a teologickým souvislostem ve filosofii, pedagogice a sociální práci. Vychází dvakrát ročně, výkonným redaktorem je ThLic. Adam Mackerle.¹³⁶

Vědecké sbírky

V souvislosti s vědeckými sbírkami, které Nařízení rovněž velmi doporučuje, je zapotřebí připomenout neocenitelnou sbírku diapositivů a fotografií, kterou částečně spravuje Ústav dějin křesťanského umění KTF UK v Praze. Dějiny umění se na Karlově univerzitě začaly vyučovat již od poloviny 19. století. Pro potřeby kateder dějin umění byly pořizovány nejprve fotografie, později i diapositivy s umělecko-historickou tematikou z celého evropského kontinentu. Postupem času tak vznikla rozsáhlá sbírka materiálů, která dnes patří k nejcennějším památkovým souborům Univerzity Karlovy. Sbírkou byla v roce 1939 předána německé Karlově univerzitě, aby se zase po válce stěhovala pod univerzitu českou. Při tomto stěhování se část mimořádně rozsáhlého fondu dostal právě pod střechu katolické teologické fakulty, větší část převzala fakulta filozofická. Tak je tomu dodnes. Dochovalo se více než 30 000 diapositivů. Fotografie a diapositivy jsou pořízeny většinou v mimořádné kvalitě. Dokumentují památky především Čech a Moravy, ale i dalších evropských zemí. Mnohdy se

---

¹³⁴ Srov. *Sborník Katolické teologické fakulty UK*, http://cupress.cuni.cz/ink_stat/index.jsp?include=AUC_detail&id=129&zalozka=1&predkl=120, (26.11.2010).

¹³⁵ Srov. <http://www.theologica.cz/>, (26.11.2010).

¹³⁶ Srov. <http://www.tf.jcu.cz/veda/studie>, (26.11.2010).

jedná o umělecké památky zničené za druhé světové války. V současné době probíhá katalogizace a digitalizace tohoto mimořádně cenného fondu.¹³⁷

Kreditní systém

Dle Nařízení se v uspořádání studijního běhu i ve stanovení akademických hodnotí má odrazit rozdílnost úkolů, pro jejichž plnění se studenti připravují. Mohou to být úkoly vědecké, učitelské nebo spíše pastorační. Při studiu je brán ohled na činnost církve v oblasti pastorační, ekumenické a misijní.

Co se týče udělovaných akademických hodnotí, jsou u nás závazně dány vysokoškolským zákonem, takže zde se rozdílnost v přípravě k různým úkolům v rámci teologického studia neprojeví.

Nicméně studijní běh si může student částečně přizpůsobit svým předpokládaným potřebám:

Studium je v rámci kreditního systému hodnoceno tak, že za každý splněný předmět student získává několik kreditů. Předměty se člení do tří kategorií: povinné předměty, povinně-volitelné předměty (student musí získat stanovený minimální počet kreditů z určité skupiny předmětů) a volitelné předměty. Jako volitelný předmět si student může zapsat kterýkoliv předmět na univerzitě, nejen na své fakultě. Je stanoveno, kolik kreditů student musí získat, aby mohl absolvovat poslední část státní závěrečné zkoušky, a to v členění: minimální počet kreditů za povinné předměty, za povinně-volitelné předměty a za volitelné předměty. Tím je dána variabilita studijního plánu, neboť student si část předmětů může zvolit dle svého vlastního uvážení.

---

¹³⁷ Srov. KUTHAN Jiří, ŠMIED Miroslav: Kalendář Univerzity Karlovy 2007, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006.

Následující tabulka přehledně ukazuje, v jaké kreditové hodnotě si student předměty může zvolit:

Studijní obor	Požadovaný počet kreditů celkem	z toho za povinné předměty	za povinně volitelné předměty	za volitelné (doplňující) předměty
Bc. Teologické nauky Praha	240 (100%)	216 (90%)	-	24 (10%)
Bc. Teologická studia Olomouc	90 (100%)	65 (72%)	13 (14%)	12 (13%)
Bc. Teologie a spiritualita zasvěceného života Olomouc	180 (100%)	136 (76%)	32 (18%)	12 (7%)
NMgr. Teologické nauky Praha	120 (100%)	103 (86%)	5 (4%)	12 (10%)
NMgr. Spirituální a křesťanská formace dospělých Olomouc	120 (100%)	94 (78%)	26 (22%)	
Mgr. Katolická teologie Praha	300 (100%)	226 (75%)	57 (19%)	17 (6%)
Mgr. Katolická teologie Olomouc	300 (100%)	217 (72%)	67 (22%)	16 (5%)
Mgr. Teologie České Budějovice	300 (100%)	182 (61%)	91 (30%)	27 (9%)
Mgr. Křesťanská výchova Olomouc	240 (100%)	217 (90%)	23 (10%)	
Mgr. Teologie služby České Budějovice	120 (100%)	90 (75%)	20 (17%)	10 (8%)

Česká biskupská konference a teologické fakulty

Nařízení rovněž ukládá biskupské konferenci, aby:

- spolu s velkým kancléřem podporovala rozvoj a vědeckou samostatnost fakult,

- podporovala a uspořádala činnost fakult ve společných otázkách své krajiny,
- pečovala o to, aby se fakulty vyskytovaly v hojném počtu,
- ze svých členů k těmto úkolům vytvořila komisi, které má být ku pomoci sdružení odborníků.

Česká biskupská konference zřídila Komisi pro katolickou výchovu, která má v současnosti tyto tři členy: biskup Jan Baxant, biskup Karel Herbst SDB a biskup František Václav Lobkowicz OPraem. Jejím předsedou je biskup Jan Baxant, v jehož gesci je zároveň univerzitní a vysokoškolská sekce (subkomise).

Předseda komise je volen plenárním zasedáním České biskupské konference na dobu pěti let. Předseda komise je oprávněn jmenovat z duchovních, řeholníků a laiků potřebný počet odborníků jako poradce, kteří však mají pouze poradní hlas.¹³⁸ Z řad poradců jmenuje předseda komise jejího sekretáře.¹³⁹ Komise vypracovává návrhy iniciativ, pastoračních materiálů a návrhy dokumentů.¹⁴⁰ Z každého zasedání komise pořizuje sekretář zápis, jehož kopii předává generálnímu sekretariátu České biskupské konference.¹⁴¹

Sekretářem Komise pro katolickou výchovu je P. ThDr. Pawel Nowatkowski, který je zároveň národním ředitelem Katechetické sekce České biskupské konference.

Komise má zasedat nejméně třikrát do roka, zpravidla před zasedáním Stálé rady České biskupské konference. Zasedání komise svolává její sekretář na pokyn předsedy. Materiály sekretář rozesílá zpravidla tři týdny předem. Předseda komise předkládá souhrnnou zprávu o činnosti komise za uplynulý rok. Závěry komise jsou materiálem pro přípravu zasedání České biskupské konference.¹⁴²

Ze svých poradců může komise vytvořit sekce, v jejichž čele stojí biskup – člen dané komise.¹⁴³ Sekce, které jsou vlastně částmi komise, se rovněž nazývají *subkomise*. (Domnívám se, že název *subkomise* je vhodnější, aby nedocházelo k terminologickým nedorozuměním. Termínu *sekce* se totiž používá rovněž pro organizační útvary Generálního sekretariátu České biskupské konference. Označení „*Sekce katechetická*“ má tak dvojnásobný význam: a) část odborníků Komise pro katolickou výchovu České biskupské konference a b) organizační útvar Generálního sekretariátu ČBK.) Komise pro katolickou výchovu, která má na starosti teologické fakulty, církevní školy, školské otázky všeobecně, katechezi, kurzy a

¹³⁸ Srov. Stanovy České biskupské konference ze dne 24. 7. 2008, in: Akta ČBK 4 (2009), čl. 26.

¹³⁹ Srov. Jednací a organizační řád České biskupské konference ze dne 21.4.2009, čl. 42.

¹⁴⁰ Srov. tamtéž čl. 43.

¹⁴¹ Srov. tamtéž čl. 44.

¹⁴² Srov. Jednací řád komisí České biskupské konference ze dne 21.4.2009, čl. 1–5.

¹⁴³ Srov. tamtéž čl. 6.

osvětu, vytvořila tři sekce (subkomise): Sekci (subkomisi) univerzitní a vysokoškolskou, jejímž předsedou je biskup Jan Baxant, sekci (subkomisi) katechetickou, jíž předsedá biskup Karel Herbst SDB a sekci (subkomisi) regionálního školství, v jejímž čele stojí biskup František Václav Lobkowicz OPraem.

Pro nás je důležitá *Subkomise vysokoškolská*. Jak již bylo napsáno výše, předsedou této subkomise je biskup Jan Baxant. Sekretářem subkomise je P. Dr. Vojtěch Eliáš z Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Stálými konzultanty vysokoškolské subkomise jsou P. doc. Michal Kaplánek, Th.D. SDB z Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Mgr. Jan Linhart, spirituál Teologického konviktu v Olomouci, Mons. Doc. Ing. Mgr. Aleš Opatrný, Th.D. z Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a RNDr. Gabriela Ivana Vlková, Th.D., děkanka Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.¹⁴⁴

Naposledy zasedala Komise pro katolickou výchovu dne 3. listopadu 2010 v prostorách Arcibiskupského semináře v Praze. Děkan KTF UK ThLic. Prokop Brož, Th.D. zde referoval o setkání rektorů a děkanů pořádaného Kongregací pro katolickou výchovu na konci října v Římě, kterého se účastnil. Dále se komise věnovala mj. problematice nedostatku učebnic náboženství pro střední školy.¹⁴⁵

Při předposledním zasedání Komise pro katolickou výchovu, které se konalo 7. dubna 2010 rovněž v prostorách Arcibiskupského semináře, se otázky týkající se fakult neprojednávaly. Řešeny byly otázky ohledně dotování církevních škol, Rámcově vzdělávacího programu pro výuku náboženství na gymnáziích, setkání zástupců církevních škol a příprava IV. vědecké katechetické konference. Po společném jednání se komise rozdělila do svých subkomisí (sekcí), vysokoškolská subkomise však tentokrát nezasedala.¹⁴⁶

Z hlediska teologických fakult bylo významnější předchozí zasedání, které se uskutečnilo 9. listopadu 2009 na biskupství v Hradci Králové za předsednictví pana biskupa Dominika Duky. Na programu byly mj. otázky týkající se zakládání nových církevních vysokých škol a problém postavení vyšších odborných škol v České republice. I zde se po

---

¹⁴⁴ Srov. <http://katechet.cirkev.cz/poslani/komise-cbk-pro-katolickou-vychovu/vysokoskolska-subkomise/>, (26.11.2010).

¹⁴⁵ Srov. <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/zasedani-komise-cbk-pro-katolickou-vychovu/>, (26.11.2010).

¹⁴⁶ Srov. <http://katechet.cirkev.cz/aktuality/zasedani-komise-cbk-pro-katolickou-vychovu/>, (26.11.2010).

společné části programu komise rozdělila k práci v jednotlivých subkomisích. Subkomisi vysokoškolské předsedal biskup Dominik Duka.¹⁴⁷

Hovoříme-li o České biskupské konferenci, je vhodné představit i některé *sekce* jejího Generálního sekretariátu, tedy některé jeho organizační úvary. Generální sekretariát je výkonným orgánem České biskupské konference. Jedním z jeho útvarů je *Sekce církevního školství*. Tato sekce je „stálým orgánem biskupa-předsedy Komise pro katolickou výchovu ČBK, kterého v Sekci církevního školství zastupuje biskup pověřený vedením Sekce církevního školství. Sekce církevního školství zastřešuje všechny katolické církevní školy na území ČR, mimo oblast terciálního vzdělávání.“¹⁴⁸ Problematikou katolických fakult a seminářů se tedy Sekce církevního školství nezabývá.

Obdobně Sekce katechetická je „stálým orgánem biskupa-předsedy Komise pro katolickou výchovu ČBK, kterého v sekci katechetické zastupuje biskup pověřený vedením Sekce katechetické,“¹⁴⁹ jímž je biskup Karel Herbst SDB.

Je zřejmé, že zatímco obě subkomise (regionálního školství a katechetická) mají v rámci Generálního sekretariátu České biskupské konference zřízeny své stálé orgány, sekce (subkomise) vysokoškolská žádný takový stálý orgán nemá.

Pro úplnost ještě dodejme, že otázky týkající se kněžských seminářů spadají do sféry Komise pro kněžstvo, jejímž předsedou je biskup Vojtěch Cikrle a dalšími členy jsou biskup Pavel Posád a biskup Václav Malý.

Dodatek č. I nařízení posvátné kongregace

K Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu je připojen Dodatek č. I, jehož předpisy se musí fakulty řídit při vytváření svých statutů.¹⁵⁰

Dodatek je v podstatě vzorovou osnovou pro vypracování statutů.

Obsahuje šest bodů, které mají statuta pojednat:

---

¹⁴⁷ Srov. <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/zprava-ze-zasedani-komise-cbk-pro-katolickou-vychovu/>, (26.11.2010).

¹⁴⁸ Organizační řád Generálního sekretariátu České biskupské konference ze dne 21.4.2009, čl. III písm. F.

¹⁴⁹ Tamtéž čl. III písm. G.

¹⁵⁰ Srov. Nařízení čl. 6.

O jménu, povaze a cíli fakulty (s krátkou historickou poznámkou v úvodu).

Ve Statutu KTF UK se dočteme, že její název je „*Univerzita Karlova v Praze, Katolická teologická fakulta*“ neboli „*Universitas Carolina Pragensis, Facultas Theologiae Catholicae*“. V Příloze č. 2 Statutu Univerzity Karlovy v Praze je definován také oficiální název fakulty v jazyce anglickém: „*Catholic Theological Faculty*“.¹⁵¹ Posláním fakulty je především „pečovat o to, aby »křesťanské myšlení bylo veřejně, stále a všeobecně přítomno v celém úsilí o vyšší kulturu«¹⁵²“.¹⁵³ Fakulta je „pokračovatelkou teologické fakulty, kterou papež Klement VI. kanonicky ustavil listinou ze dne 26. ledna 1347 a která se stala součástí univerzity v Praze založené českým králem Karlem IV. dne 7. dubna 1348“¹⁵⁴.

Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci „je pokračovatelkou teologické fakulty jako součástí univerzity v Olomouci založené roku 1573“¹⁵⁵. Jejím posláním je „hlubší pochopení katolické nauky čerpané s pečlivostí z Božího zjevení a její systematické vyjádření pomocí teologii vlastní vědecké metody a také usilovné hledání řešení lidských problémů ve světle Božího zjevení“¹⁵⁶.

Teologická fakulta Jihočeské univerzity má v prvním článku statutu definovány názvy hned v sedmi jazycích: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta; *Universitas Bohemiae Meridionalis, Facultas Theologiae; Faculty of Theology; Faculté de theologie; Facoltà di teologia; Theologische Fakultät a Facultad di teología*. Zaměření, dlouhodobá orientace a činnost fakulty se řídí příslušnými ustanoveními vysokoškolského zákona a Statutu Jihočeské univerzity.¹⁵⁷

O řízení – o velkém kancléři, akademických funkcích, jejich volbě a funkčním období.

Statuta všech tří katolických fakult obsahují ustanovení o velkém kancléři (v Českých Budějovicích o *moderátorovi*), akademickém senátu, děkanovi, vědecké radě, disciplinární komisi a tajemníkovi. Dále se statuta věnují členění fakult na katedry a další pracoviště.

---

¹⁵¹ Příloha č. 2 Statutu Univerzity Karlovy v Praze, Organizační řád, ze dne 6.6.2007.

¹⁵² DRUHÝ Vatikánský koncil: Deklarace o křesťanské výchově *Gravissimum Educationis* ze dne 28.11.1965, AAS 58 (1966) 728–739, čl. 10.

¹⁵³ Statut Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 7.2.2003, ve znění pozdějších novelizací, čl. 2 odst. 1.

¹⁵⁴ Tamtéž čl. 1 odst. 1.

¹⁵⁵ Statut Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 20.5.2008, § 1 odst. 1.

¹⁵⁶ Tamtéž § 1 odst. 6.

¹⁵⁷ Srov. Statut Teologické fakulty Jihočeské univerzity ze dne 3.5.2005, čl. 1–2.

O učitelích – kolik jich musí být nejméně na jedné fakultě, v jakých stupních se rozlišují učitelé stálí a nestálí; jaké mají mít předpoklady; jakým způsobem jsou kooptováni, jmenováni, jak postupují a ze služby odstupují, o jejich povinnostech a právech.

Ustanovení o minimálním počtu akademických pracovníků ve statutech nenalezneme, stejně jako rozlišení na učitele stálé a nestálé. Předpisy o kvalifikačních předpokladech pro jednotlivé stupně akademických pracovníků, o výběrových řízeních, tvůrčím volnu, habilitacích a řízení ke jmenování profesorem apod. jsou součástí buď přímo statut, nebo jiných státních či univerzitních předpisů.

O studentech

Rovněž o studentech pojednávají všechny tři statuty. Uvádějí jejich práva a povinnosti a další otázky s nimi související, např. o disciplinárních přestupcích studentů.

O úřednících a administrativě

Pokud pomineme předpisy o tajemníkovi, jsou ustanovení o právech a povinnostech neakademických pracovníků ve statutech fakult zmíněna jen obecně, pokud vůbec.

O studijním řádu

Statuta uvádějí jen obecná pravidla. Pořádek studií je stanoven v samostatných předpisech s názvem Studijní a zkušební řád.

O akademických hodnostech

Názvy akademických hodností jsou v České republice stanoveny vysokoškolským zákonem. V poznámkách Statutu CMTF UP v Olomouci je přehledně popsána korelace mezi českými tituly a tituly předpokládanými v konstituci *Sapientia Christiana*.

O didaktických záležitostech – o knihovně, pomůckách a laboratořích

O knihovně ani laboratořích se ve statutech nepíše. Knihovny se řídí Knihovními řády, případně Výpůjčními řády.¹⁵⁸

---

¹⁵⁸ Srov. např. Výpůjční řád knihovny Univerzity Karlovy v Praze, Katolické teologické fakulty ze dne 1. března 2005; Knihovní řád Univerzity Palackého v Olomouci čj. B1-06/4-HN ze dne 12. září 2006; Knihovní řád Knihovny TF JU ze dne 19. března 2010.

O ekonomických otázkách – o majetku fakulty a o jeho správě; o platových předpisech pro funkcionáře, učitele a úředníky a o studentských poplatcích, rovněž o školních stipendiích

Hospodářské záležitosti jsou ve statutu zakotveny, alespoň ve své obecné rovině. Statuta obsahují předpisy o rozpočtu a rozpočtovém provizoriu, hospodaření a správě majetku a kontrole hospodaření. Nicméně tato problematika je detailněji rozpracována v jiných předpisech o hospodaření, např. v Příloze č. 8 Statutu Univerzity Karlovy v Praze, Pravidlech hospodaření Univerzity Karlovy v Praze ze dne 22. června 2009 nebo v Pravidlech pro správu majetku Univerzity Karlovy v Praze ze dne 1. dubna 2000.

Platové předpisy jsou obsaženy ve Vnitřním mzdovém předpisu Univerzity Karlovy v Praze ze dne 6. června 2007, Vnitřním mzdovém předpisu Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 24. srpna 2009 a Mzdovém předpisu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 6. srpna 2008.

Poplatky za studium apod. jsou stanoveny příslušnými opatřeními rektora či děkana (viz níže).

Udělování stipendií se řídí Stipendijním řádem Univerzity Karlovy v Praze ze dne 28. dubna 2006, Stipendijním řádem Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 8. března 2006 a Stipendijním řádem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 28. dubna 2006.

O vztazích s jinými fakultami, instituty atd.

Vztahy s jinými fakultami a instituty jsou zmíněny jen obecnou proklamací ve Statutu KTF UK. Dle něj fakulta spolupracuje „s domácími a zahraničními vysokými školami, vědeckými a výzkumnými institucemi a jinými právníckými osobami a vytváří podmínky pro účast členů akademické obce na této spolupráci“¹⁵⁹. Fakulta rovněž spolupracuje s Arcibiskupským seminářem, který je, stejně jako fakulta, součástí univerzity Karlovy.¹⁶⁰

Statuty fakult obsahují kromě výše zmíněných témat, která vyžaduje Dodatek Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu, také další ustanovení. Ta se týkají zejména dlouhodobých záměrů fakult, výročních zpráv, hodnocení činnosti a akademických insignií a obřadů.

---

¹⁵⁹ Statut KTF UK čl. 2 odst. 6.

¹⁶⁰ Srov. tamtéž čl. 2 odst. 7.

Stat' II.: O akademické obci a jejím řízení¹⁶¹

(apoštolská konstituce čl. 11–21, nařízení posvátné kongregace čl. 8-15)

Tato stať popisuje akademickou obec jakožto společenství, v němž má každý spoluzodpovědnost za celek a proto mají být práva a povinnosti jednotlivých osob přesně stanovena.

Dle vysokoškolského zákona tvoří akademickou obec „akademictí pracovníci a studenti“¹⁶². Do akademické obce tak nepatří administrativní a technicko-hospodářský personál (ani tajemník), ani vědečtí a výzkumní pracovníci, kteří se nepodílejí na výuce.

Zvláštní ustanovení se týkají úřadu *velkého kancléře* (lat. *Magnus Cancellarius*).

Velký kancléř

Velký kancléř zastupuje na fakultě Svatý stolec a naopak fakultu u Svatého stolce. Je jím zpravidla ordinář, od něhož fakulta závisí.

Velkým kancléřem pražské fakulty Univerzity Karlovy je proto pochopitelně pražský arcibiskup.¹⁶³ Na olomoucké fakultě Univerzity Palackého tuto funkci zastává arcibiskup olomoucký nebo jeho prozatímní zástupce.¹⁶⁴ Českobudějovická teologická fakulta, která není fakultou církevní, má místo funkce velkého kancléře ve statutu zakotvenu funkci *moderátora fakulty*, jímž je diecézní biskup Českobudějovické diecéze. Mezi jeho úkoly patří schvalovat statut fakulty a vykonávat právo dozoru a vizitace. Zodpovídá za pravověrnost výuky. Zvolenému děkanovi uděluje *nihil obstat* a vyučujícím teologických oborů uděluje *mandatum*. Jmenuje studentského kaplana a každé tři roky podává zprávu o fakultě Apoštolskému stolci.¹⁶⁵

Je-li to vhodné, může být ustanoven zástupce velkého kancléře (*vicekancléř*), jehož pravomoc musí být vymezena ve statutech. Statuta pražské teologické fakulty funkci *vicekancléře* zmiňují, ovšem jeho pravomoci jsou definovány jen obecně: „Velký kancléř

---

¹⁶¹ V nařízení posvátné kongregace je tento oddíl v českém překladu nazván „O akademickém společenství a jeho řízení“.

¹⁶² § 3 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

¹⁶³ Srov. Statut KTF UK čl. 4 odst. 1.

¹⁶⁴ Srov. Statut CMTF UP § 4 odst. 1.

¹⁶⁵ Srov. Statut TF JU čl. 3.

může být zastupován vicekancléřem.“¹⁶⁶ Funkci vicekancléře pražské fakulty zastával svého času současný velký kancléř fakulty, Mons. ThLic. Dominik Duka OP. Olomoucká fakulta institut vicekancléře ve statutu zakotven nemá.

Pro případ, že by velkým kancléřem byla jiná osoba než místní ordinář, má být dle konstituce *Sapientia Christiana* stanoveno v předpisech, jak mají oba své pravomoci vykonávat, aby nedocházelo ke sporům.

Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ukládají velkému kancléři další povinnosti, mezi které patří každé tři roky posílat Posvátné kongregaci pro katolickou výchovu „podrobnou zprávu o akademickém, mravním i ekonomickém stavu univerzity nebo fakulty“¹⁶⁷.

Nařízení rovněž pamatuje na případy, kdy fakulta závisí na kolektivním orgánu (např. biskupské konferenci) nebo kdy místní ordinář není velkým kancléřem. To však nejsou případy České republiky.

Ačkoliv prostředníkem mezi fakultou a Svatým stolcem je velký kancléř, není na závalu, pokud občas se Svatým stolcem jednají osobně přímo zástupci fakulty. Taková setkání jsou oboustranně prospěšná, jak potvrdil např. děkan Katolické teologické fakulty Vídeňské univerzity Univ.-Prof. Dr. Martin Jäggle, jehož delegace navštívila Vatikán v září 2009. Dle jeho dojmu zřejmě není běžné, aby se pracovníci centrálních církevních úřadů setkávali s reprezentanty místních církví k bezprostřednímu jednání, takže mnozí z vatikánských úředníků nemají bezprostřední partnery pro výměnu názorů.¹⁶⁸

Pravomoci velkého kancléře CMTF UP jsou poměrně rozsáhlé. Velký kancléř CMTF UP může použít práva veta proti jakémukoliv rozhodnutí akademických orgánů (včetně akademického senátu) a funkcionářů a nařídit nové projednání, jestliže jsou tato rozhodnutí v rozporu s katolickým učením či mravy či v rozporu s výnosy a směrnicemi Apoštolského stolce.¹⁶⁹

Velký kancléř KTF UK dle statutu pouze „požaduje po samosprávných akademických orgánech fakulty, aby ve své činnosti a opatřeních ...“¹⁷⁰ zachovávaly katolickou nauku, mravy, disciplínu a ustanovení Apoštolského stolce. Jejich rozhodnutí však nemůže vetovat.

---

¹⁶⁶ Statut KTF UK čl. 4 odst. 1.

¹⁶⁷ Nařízení čl. 8 odst. 6.

¹⁶⁸ Srov. zpráva Wiener Katholisch-Theologische Fakultät auf Besuch im Vatikan, Kathpress, http://www.ots.at/presseaussendung/OTS_20090925_OTS0230, (26.11.2010).

¹⁶⁹ Srov. Statut CMTF UP § 4 odst. 2 písm. b).

¹⁷⁰ Statut KTF UK čl. 4 odst. 3.

Konstituce dále rozlišuje akademické funkce na individuální (fyzické osoby: rektor, předseda, děkan) a kolektivní. Názvy a povinnosti těchto funkcí mají být stanoveny s ohledem na praxi vysokých škol na příslušném území. Akademičtí funkcionáři mají mít zkušenost s životem na univerzitách a vyučovat na některé z fakult.

Nařízení posvátné kongregace umožňuje, aby kromě Rady fakulty (Akademického senátu) byly zřízeny i jiné „odborné rady nebo komise pro spravování a rozvoj vědeckých, pedagogických, disciplinárních a jiných záležitostí“¹⁷¹.

Kromě akademického senátu patří mezi takové kolektivní orgány na fakultách v České republice především vědecké rada fakult a disciplinární komise fakult.

Akademický senát

Akademický senát fakulty je dle českého práva jejím samosprávným zastupitelským akademickým orgánem. Musí mít nejméně devět členů, z toho nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu musí tvořit studenti. Senátory volí akademická obec přímým tajným hlasováním. Jejich funkční období je nejvýše tříleté. Zasedání senátu jsou veřejně přístupná.¹⁷²

Akademické senáty všech tří katolických fakult mají 12 členů, z toho 4 z řad studentů. (akademický senát TF JU měl do roku 2009 jen devět členů, z toho šest akademických pracovníků a tři studenty.¹⁷³) Funkční období senátorů je na KTF UK a TF JU dvouleté, na CMTF UP tříleté. Senát si ze svého středu volí z řad akademických pracovníků předsedu a jednoho místopředsedu a z řad studentů druhého místopředsedu.¹⁷⁴

Mezi pravomoci akademického senátu patří:

- rozhodovat na návrh děkana o zřízení, sloučení, splynutí nebo zrušení fakultních pracovišť,
- na návrh děkana schvalovat návrh vnitřních předpisů fakulty,
- schvalovat rozdělení finančních prostředků a kontrolovat jejich využívání,
- schvalovat výroční zprávu o činnosti a výroční zprávu o hospodaření,

---

¹⁷¹ Nařízení čl. 12.

¹⁷² Srov. § 26 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

¹⁷³ Srov. Volební a jednací řád Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity ze dne 1. září 1999.

¹⁷⁴ Srov. Statut KTF UK čl. 6; Statut CMTF UP § 3; Volební a jednací řád Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 9. července 2008.

- schvalovat podmínky pro přijetí ke studiu,
- schvalovat návrhy děkana na jmenování či odvolání členů vědecké rady a disciplinární komise fakulty,
- usnášet se o návrhu na jmenování popř. odvolání děkana,
- schvalovat dlouhodobý záměr fakulty vypracovaný v souladu s dlouhodobým záměrem univerzity,
- vyjadřovat se k návrhům studijních programů uskutečňovaných na fakultě,
- vyjadřovat se k záměru děkana jmenovat a odvolat proděkany.

Navrhovat jmenování případně odvolání děkana je nepochybně nejdůležitější pravomocí akademického senátu. Pro tyto návrhy existují speciální ustanovení: Akademický senát se musí v tomto případě vždy usnášet tajným hlasováním, přičemž pro návrh na jmenování děkana se musí vyslovit nadpoloviční většina všech členů senátu (v našem případě nejméně 7) a pro návrh na odvolání se musí vyslovit nejméně tři pětiny všech členů senátu (v našem případě 8).¹⁷⁵

KTF UK má pro postup volby kandidáta na funkci děkana vypracován dokonce samostatný předpis. Je jím Řád Katolické teologické fakulty pro volby kandidáta na funkci děkana a postup při odvolání děkana ze dne 31. října 2003.

Na KTF UK nastala při volbě kandidáta na funkci děkana na přelomu let 2005 a 2006 kuriózní situace: Pro volbu byl navržen pouze jediný kandidát, a sice tehdejší děkan Prof. PhDr. Ludvík Armbruster, jemuž končilo první funkční období. Nicméně Akademický senát KTF UK na svém mimořádném zasedání dne 8. prosince 2005 nevyslovil potřebnou většinu pro návrh na jmenování (v prvním a jediném kole volby bylo odevzdáno 12 platných hlasů, z toho 5 pro, 3 proti a 4 senátoři se zdrželi)¹⁷⁶, a proto musel vypsát novou volbu. Vzhledem k tomu, že konec funkčního období děkana se rychle blížil (17. února 2006), nová volba se konala již 3. ledna 2006.¹⁷⁷

Uchazečů o funkci děkana však bylo pomálu, a tak byl do lednové volby opět navržen jediný staronový kandidát, Prof. PhDr. Ludvík Armbruster. V nové volbě se v prvním a jediném kole se tentokrát vyslovilo pro návrh 9 senátorů, proti byli 3. Kandidát byl konečně zvolen.¹⁷⁸

¹⁷⁵ Srov. § 27 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

¹⁷⁶ Srov. Zápis z mimořádného zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 8. prosince 2005.

¹⁷⁷ Srov. Usnesení Akademického senátu KTF UK čj. 2659/05 ze dne 8. prosince 2005.

¹⁷⁸ Srov. Zápis z mimořádného zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 3. ledna 2006.

Také poslední volba kandidáta na děkana KTF UK v roce 2009 byla napínavá. Ve volbě se rozhodovalo o dvou kandidátech, ThLic. Prokopu Brožovi, Th.D. a PhLic. Vojtěchu Novotném, Th.D. V prvním kole volby bylo odevzdáno 11 platných hlasovacích lístků, z nichž 6 bylo pro ThLic. Prokopa Brože, Th.D. a 4 pro PhLic. Vojtěcha Novotného, Th.D. Do druhého kola postoupil ThLic. Prokop Brož, Th.D., který v něm získal osm z jedenácti platných hlasů, čímž byl zvolen.¹⁷⁹

Poslední volba kandidáta na děkana CMTF UP v Olomouci dne 28. dubna 2010 nebyla tak dramatická. Navrženi byli celkem čtyři kandidáti, z nichž dva kandidaturu nepřijali. S kandidaturou souhlasili RNDr. Ivana Vlková, Th.D. a Doc. Damián Němec, dr. Kandidátem na děkana byla již v prvním kole zvolena RNDr. Ivana Vlková, Th.D., když se pro ni vyslovilo 8 z jedenácti hlasů, zatímco pro Doc. Damiána Němce, dr. jen dva hlasy (jeden senátor se zdržel hlasování).¹⁸⁰

Absolutně nejsilnější děkanský mandát ze všech tří současných katolických děkanů má však českobudějovický Doc. Tomáš Machula, Th.D., Ph.D. Při tajné volbě dne 28. května 2008 získal podporu všech devíti přítomných senátorů - nikdo nebyl proti a nikdo se hlasování nezdržel. Nutno ovšem dodat, že byl jediným kandidátem.¹⁸¹

Po volbě kandidáta na funkci děkana církevní fakulty předkládá tento návrh velký kancléř Kongregaci pro katolickou výchovu k církevnímu potvrzení. Teprve poté je záležitost postoupena rektorovi univerzity. Na CMTF UP je tento postup výslovně zakotven ve statutu: „... jmenování děkana předchází udělení „nihil obstat“ ze strany Kongregace pro katolickou výchovu“.¹⁸² Obdobně na českobudějovické fakultě uděluje zvolenému děkanovi „nihil obstat“ moderátor fakulty (diecézní biskup Českobudějovické diecéze).¹⁸³

Také pravomoc navrhopvat odvolání děkana patří mezi klíčové funkce akademických senátů. Nejedná se jen o nějaký teoretický nástroj, který se teologických fakult netýká: vzpomeňme na teologickou fakultu v Českých Budějovicích, na níž byl v roce 1996 krátce před koncem svého funkčního období odvolán děkan František Kopecký, SDB.

---

¹⁷⁹ Srov. Zápis z mimořádného zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 15. června 2009.

¹⁸⁰ Srov. Zápis ze 9. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které se konalo 28. dubna 2010 od 14.00 do 14.30 hod. v zasedací místnosti CMTF.

¹⁸¹ Srov. Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty JU konané dne 28. 5. 2008 od 13,00 – 14,00 hod. v Českých Budějovicích.

¹⁸² Statut CMTF UP 2008. § 5 odst. 3.

¹⁸³ Srov. Statut TF JU čl. 3 odst. 2 písm. d).

Další klíčovou pravomocí senátu je na návrh děkana rozhodovat o zřízení fakultních pracovišť. Nikdo jiný tedy nemůže fakultní pracoviště zřídit. Naposledy zřízené fakultní pracoviště je Centrum Pro Oriente Christiano v rámci Katedry teologické etiky a spirituální teologie na KTF UK¹⁸⁴. Naproti tomu např. Ekumenicko-liturgický institut Edmunda Schlinka, který existuje při Teologické fakultě Jihočeské univerzity, není z tohoto pohledu fakultní pracoviště, ale spíše neformálním sdružením osob, neboť nebyl zřízen akademickým senátem, ale jen rozhodnutím děkana.¹⁸⁵

Pro zajímavost uvádím jedno ustanovení Volebního a jednacího řádu Akademického senátu TF JU, neboť se jedná o vtipnou prevenci absencí senátorů na zasedáních. Jestliže se totiž senátor bez předchozí omluvy neúčastní tří po sobě jdoucích zasedání, může jej senát svým hlasováním zbavit mandátu.¹⁸⁶

Vědecká rada

Dalším kolektivním orgánem každé fakulty je její vědecká rada.

Členy vědecké rady jmenuje a odvolává děkan po schválení akademickým senátem. Děkan vědecké radě předsedá. Ve vědecké radě zasedají významní představitelé oborů, v nichž fakulta uskutečňuje vzdělávací a vědeckou činnost. Nejméně jedna třetina členů musí být osoby mimo akademickou obec univerzity, jíž je fakulta součástí.¹⁸⁷

Vědecká rada KTF UK má 14 členů, z toho osm z univerzity Karlovy, dva z CMTF UP, dva z TF JU a dva biskupy (z nichž jeden je zároveň velkým kancléřem fakulty).

V devatenáctičlenné Vědecké radě CMTF UP je zastoupeno 12 členů domácí fakulty, velký kancléř fakulty, dva zástupci z ETF UK a po jednom z KTF UK, TF JU, Teologické fakulty Trnavské univerzity v Bratislavě a Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

---

¹⁸⁴ Srov. Zápis ze zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 23. června 2010.

¹⁸⁵ Podle informace od garanta institutu Jaroslava Vokouna.

¹⁸⁶ Srov. Volební a jednací řád Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 9. července 2008, čl. 20 odst. 2 písm. e).

¹⁸⁷ Srov. § 29 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

Vědecká rada TF JU v Českých Budějovicích čítá 18 členů, z nichž 10 je domácích, dva z KTF UK, a po jednom z CMTF UP, Akademie věd České republiky, Husitské teologické fakulty UK, Fakulty sociálních věd Masarykovy univerzity v Brně a Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Mezi pravomoci vědecké rady fakulty patří:

- projednávat dlouhodobý záměr fakulty,
- schvalovat studijní programy, které mají být na fakultě uskutečňovány,
- vykonávat působnost v habilitačním řízení a v řízení ke jmenování profesorem,
- vyjadřovat se k dalším otázkám, které jí předloží děkan.¹⁸⁸

Zasedání vědecké rady se řídí příslušnými jednacími řády, vypracované každou fakultou¹⁸⁹ a příslušnými řády habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem¹⁹⁰.

V letech 2008–2010 projednaly vědecké rady katolických fakult celkem šest habilitačních řízení, z toho jedno v Praze (Vojtěch Novotný¹⁹¹), pět v Olomouci (Aleš Opatrný,¹⁹² Josef Hřebík, Damián Němec,¹⁹³ Jindřich Šrajer,¹⁹⁴ Libor Ovečka¹⁹⁵).

Profesorské řízení se v letech 2008 až 2010 na českých katolických fakultách nekonalo.

Disciplinární komise

Posledním kolektivním orgánem fakulty stanoveným přímo vysokoškolským zákonem je disciplinární komise fakulty.

Členy disciplinární komise jmenuje děkan po schválení akademickým senátem. Polovinu členů musí tvořit studenti. Je tak zaručeno, že pokud se všichni studenti v disciplinární komisi za svého spolužáka postaví, nelze mu udělit žádný trest. Funkční

---

¹⁸⁸ Srov. § 30 cit. zák.

¹⁸⁹ Jednací řád Vědecké rady Katolické teologické fakulty UK ze dne 31. října 2003; Vnitřní předpis CMTF UP č. 1/08, Jednací řád Vědecké rady CMTF UP ze dne 13. června 2008; Jednací řád vědecké rady Teologické fakulty JU ze dne 1. září 1999.

¹⁹⁰ Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem Univerzity Karlovy v Praze ze dne 28. dubna 2006; Vnitřní předpis CMTF UP č. 1/02, Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na CMTF UP ze dne 11. prosince 2002.

¹⁹¹ Srov. Usnesení Vědecké rady KTF UK ze zasedání dne 28. 4. 2009.

¹⁹² Srov. Zápis z 9. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 9. 4. 2008.

¹⁹³ Srov. Zápis z 10. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 14. 5. 2008.

¹⁹⁴ Srov. Zápis z 11. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 8. 10. 2008.

¹⁹⁵ Srov. Zápis z 1. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 27. 10. 2010.

období je nejvýše dvouleté. Disciplinární komise projednává disciplinární přestupky studentů (nikoliv akademických pracovníků) a předkládá návrh na rozhodnutí děkanovi.¹⁹⁶

Postup při projednávání přestupků studentů se řídí disciplinárními řády.¹⁹⁷ Disciplinární komise všech tří katolických fakult mají šest členů (tři učitele a tři studenty).

Kolegium děkana

Dalším důležitým kolektivním orgánem fakulty je kolegium děkana. Tento orgán není zakotven ve vysokoškolském zákoně, ale pouze ve statutech. Nemá však žádné rozhodovací pravomoci. Kolegium děkana je pouze poradním orgánem děkana.

Na KTF UK jsou členy kolegia děkana proděkaní, tajemník, případně další členové jmenovaní děkanem. Po dohodě s děkanem se jednání kolegia může účastnit předseda akademického senátu nebo senátor, kterého senát pověřil.¹⁹⁸

Členy kolegia děkana CMTF UP jsou kromě proděkanů a tajemníka předseda akademického senátu a zástupci studentů. Děkan může podle potřeby počet členů rozšířit.¹⁹⁹

V Českých Budějovicích jsou členy kolegia děkana proděkaní, tajemník, předseda akademického senátu a vedoucí kateder. I zde může děkan počet členů rozšířit.²⁰⁰

Počet proděkanů záleží na uvážení děkana. Všechny katolické fakulty mají po čtyřech proděkanech, ovšem s různě vymezenými kompetencemi.

V Praze působí proděkaní: 1) pro vnější a zahraniční vztahy, 2) pro studium, 3) pro vědu a 4) pro rozvoj.²⁰¹

V Olomouci jsou ustaveni proděkaní: 1) pro organizaci, rozvoj a právní záležitosti, 2) pro studijní a pedagogické záležitosti, 3) pro vědu a výzkum a zahraniční záležitosti a 4) pro vnější vztahy a další vzdělávání.

Gesce proděkanů na TF JU jsou následující: 1) pro vědu a výzkum, 2) pro studijní a pedagogickou činnost, 3) pro doktorské studium a 4) pro zahraniční vztahy a rozvoj.

Proděkany jmenuje děkan po předchozím projednání v akademickém senátu.

---

¹⁹⁶ Srov. § 31 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

¹⁹⁷ Disciplinární řád pro studenty Katolické teologické fakulty UK ze dne 7. února 2003; Disciplinární řád pro studenty Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 1. února 1999; Disciplinární řád pro studenty JU v Českých Budějovicích ze dne 19. května 2004.

¹⁹⁸ Srov. Statut KTF UK čl. 7 odst. 4.

¹⁹⁹ Srov. Statut CMTF UP § 12 odst. 1.

²⁰⁰ Srov. Statut TF JU čl. 19 odst. 3.

²⁰¹ Srov. Opatření děkana KTF UK č. 4/2010 čj. 658/10 Vymezení činnosti, zodpovědnosti a kompetencí proděkanů KTF UK ze dne 4. března 2010.

Organizační řád CMTF UP předpokládá, že kolegium děkana bude činit rozhodnutí, a to rozhodnutí kolektivní. Teprve v případech, kdy jednání nedospěje k jednoznačnému výsledku, rozhodne děkan.²⁰²

Fakulty zřizují i jiné kolektivní orgány, a to stálé, jako oborové rady, ediční komise, akreditační komise apod., nebo příležitostné, jakou byla např. Komise pro zřízení kaple na CMTF UP.²⁰³

Děkan

Konstituce vybízí, aby statuta určila způsoby spolupráce jednotlivých funkcionářů a jejich moc, přičemž klade důraz na zodpovědnost rektora, „neboť jeho povinností je řídit celou univerzitu a vhodnými způsoby přispívat k její jednotě, spolupráci a rozvoji“.²⁰⁴

V nařízení posvátné kongregace nalezneme výklad pojmů v konstituci užívaných, a sice kdo se rozumí rektorem (ten, kdo stojí v čele univerzity), kdo předsedou (ten, kdo stojí v čele samosprávného institutu nebo fakulty) a kdo děkanem (ten, kdo stojí v čele fakulty, která je součástí univerzity). Mezi úkoly rektora a předsedy nařízení řadí:

- řídit a podporovat celé akademické společenství,
- zastupovat univerzitu, samosprávný institut nebo fakultu,
- svolávat radu univerzity nebo samosprávného institutu nebo fakulty a předsedat jí,
- dohlížet na hmotnou správu,
- informovat velkého kancléře o závažnějších otázkách,
- každoročně posílat Posvátné kongregaci pro katolickou výchovu statistický přehled podle schématu Posvátné kongregace.

Mezi úkoly děkana Nařízení uvádějí:

- rozvíjet činnost fakulty,
- svolávat Radu fakulty a předsedat jí,
- jménem rektora přijímat a vylučovat studenty,

---

²⁰² Organizační řád CMTF UP ze dne 20. května 2004 § 6 odst. 3).

²⁰³ Srov. Příkaz děkanky CMTF UP č. 6/06 ze dne 11. prosince 2006, Jmenování komise pro zřízení kaple na CMTF UP.

²⁰⁴ *SChr* čl. 19 § 2.

- podávat rektorovi zprávy o fakultě,
- provádět nařízení vyšších autorit.²⁰⁵

Postavení děkanů katolických fakult se nachází někde mezi zde popsanými funkcemi rektora a děkana. Děkan v České republice řídí fakultu, zastupuje ji, zodpovídá i za její hmotnou správu, musí informovat velkého kancléře o závažnějších otázkách, přijímá a vylučuje studenty a podává zprávy rektorovi. Akademickému senátu fakulty (rozuměj Radě fakulty podle terminologie Nařízení) však nemůže předsedat, nemůže ho ani svolávat, ba dokonce nesmí být ani jeho členem, protože členství v akademickém senátu fakulty je podle zákona neslučitelné s funkcemi rektora, prorektorů, děkanů a proděkanů.²⁰⁶ Mezi povinnosti děkana CMTF UP patří i zasílání každoročního statistického výkazu Kongregaci pro katolickou výchovu a jednou za tři roky podrobnou zprávu o stavu fakulty.²⁰⁷

Statuta mají podle nařízení posvátné kongregace určit, na jak dlouhou dobu jsou děkani jmenováni. U nás je délka funkčního období předepsána přímo zákonem a trvá čtyři roky, přičemž „funkci děkana může tatáž osoba vykonávat na téže fakultě nejvýše dvě po sobě bezprostředně jdoucí funkční období“²⁰⁸. Do 31. prosince 2005 bylo dle zákona funkční období děkana tříleté.²⁰⁹

Pro situaci českých církevních fakult je aktuální, ačkoliv poněkud prakticky problematické, ustanovení čl. 20 § 2: „Kanonické náležitosti církevních fakult však musí být zachovány i tehdy, když jsou tyto přičleněny do univerzit necírkevních.“ O některých problémech dodržení kanonických ustanovení píše níže v kapitole 3.

Konstituce také pamatuje na situace, kdy je fakulta spojená se seminářem a nařizuje, aby bylo řízení fakulty jasně odlišeno od řízení semináře. U nás tato situace nenastala, institucionální spojení pražské teologické fakulty a arcibiskupského semináře spočívá pouze v tom, že obě tyto instituce jsou součástmi Karlovy univerzity, mají tedy společného rektora univerzity, ale jak fakulta, tak seminář požívají své autonomie a každá má svůj vlastní statut resp. stanovy.

---

²⁰⁵ Srov. Nařízení čl. 13–15.

²⁰⁶ Srov. § 26 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

²⁰⁷ Srov. Statut CMTF UP § 5 odst. 2 písm. i).

²⁰⁸ § 28 odst. 4 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

²⁰⁹ Srov. část I. čl. I odst. 21 zákona č. 552/2005 Sb. ze dne 20. prosince 2005, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony.

Exkurs: Hlasování „per rollam“

Za velice zajímavé a navýsost praktické považují ustanovení, dle kterého může Akademický senát CMTF UP hlasovat i mimo své zasedání, tedy „per rollam“.

Považuje-li to předseda akademického senátu za vhodné a hospodárné, rozešle prostřednictvím zapisovatele akademického senátu jeho členům elektronickou poštou nebo jiným prokazatelným způsobem podkladový materiál a návrh usnesení. Současně stanoví lhůtu k vyjádření v minimální délce 5 dnů ode dne rozeslání.

O některých vyjmenovaných tématech je hlasování tímto způsobem vyloučeno (např. takto nelze hlasovat, má-li být dle předpisů hlasování tajné).

Pokud ve lhůtě požádá nejméně jedna třetina senátorů o řádné projednání na zasedání senátu, hlasování „per rollam“ není platné a návrh usnesení se projedná na nejbližším zasedání senátu.

Je-li odpověď senátora nesrozumitelná nebo žádná, má se za to, že se hlasování zdržel. Zašle-li senátor více svých rozdílných odpovědí, platí jeho naposled ve lhůtě zaslaný hlas.

Pro přijetí usnesení je třeba třípětinové většiny (tj. 8 hlasů) všech členů senátu. Výsledek hlasování „per rollam“ musí být zveřejněn na úřední desce a uveden v zápisu nejbližší schůze senátu.²¹⁰

Tohoto způsobu hlasování využil v časové tísni Akademický senát CMTF UP dne 18. listopadu 2009, kdy se na senát obrátil proděkan doc. Němec s žádostí o urychlené schválení zástupce CMTF UP do Etické komise Univerzity Palackého v Olomouci. Akademický senát vyjádřil se jmenování Mgr. Martina Cajthamla, Ph.D. souhlas, a to 11-ti hlasy (jeden se zdržel).²¹¹

Nápad umožnit senátu hlasování per rollam navrhl Mgr. Parma na zasedání Akademického senátu CMTF UP dne 25. března 2009.²¹² Jednací řád senátu byl pak v tomto smyslu doplněn a schválen. (Již rok předtím navrhl tento nápad proděkan dr. Němec, ovšem senát se tehdy usnesl, že se jednací řád novelizovat nebude.)²¹³

---

²¹⁰ Srov. Vnitřní předpis CMTF UP 1/09 ze dne 20. května 2009, Volební a jednací řád Akademického senátu CMTF UP, čl. 9.

²¹¹ Srov. Zápis ze 6. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které se konalo 9. prosince 2009 od 14.00 do 15.15 hod. v zasedací místnosti CMTF.; Výsledek hlasování Akademického senátu CMTF UP mimo zasedání (per rollam) ve věci jmenování zástupce CMTF UP do Etické komise UP ze dne 18. listopadu 2009.

²¹² Srov. Zápis z 2. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které se konalo 25. března 2009 od 14.00 do 15.20 hod. v zasedací místnosti CMTF.

²¹³ Srov. Zápis ze 16. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které probíhalo dne 26. března 2008 od 14.00 hod. v zasedací místnosti CMTF.

Podobný institut má ve svém řádu zakotvena i Vědecká rada CMTF UP. O vhodnosti takového hlasování rozhoduje děkan. Hlasování per rollam však není přípustné také tehdy, pokud kterýkoliv člen vědecké rady požádá o projednání na zasedání. Lhůta pro vyjádření musí být stanovena na nejméně 7 dní. Pro přijetí usnesení postačuje nadpoloviční většina všech členů vědecké rady.²¹⁴

Vědecká rada CMTF UP touto formou hlasování schválila např. žádost o akreditaci navazujícího magisterského oboru *Charitativní a sociální práce*, kterou děkanka vědecké radě předložila dne 19. února 2010.²¹⁵

Podobně jako Akademický senát a Vědecká rada CMTF UP v Olomouci, i Akademický senát TF JU příležitostně hlasuje korespondenční formou. Např. tak schválil návrhy opatření děkana č. 115 a *Podmínky přijetí ke studiu ...* a č. 116 *Opatření děkana k přijetí do navazujících magisterských studijních oborů ...* v červenci 2007²¹⁶ a naposledy takto hlasoval ve věci schválení kurzů Celoživotního vzdělávání na TF JU pro ak. rok 2010/2011 (od 28. července do 8. srpna 2010 – 9 pro, nikdo proti, nikdo se nezdržel)²¹⁷.

Považuji za sympatické, že se k takové formě v případě potřeby Akademický senát TF JU uchýlí, ačkoliv korespondenční formu nemá zakotvenou se svým jednacím řádu.

Stat' III.: O učitelích²¹⁸

(apoštolská konstituce čl. 22–30; nařízení posvátné kongregace čl. 16–23)

V úvodu této stati apoštolská konstituce nařizuje, aby byl na fakultě dostatečný počet učitelů, „zvláště stálých“. Potíž se „stálostí“ profesorů u nás skutečně existuje, ale není jen problémem teologie, týká se celého vysokoškolského systému. Řada profesorů a docentů totiž přednáší na několika fakultách zároveň. Tento stav, kdy studijní obory před akreditační komisí garantují tito tzv. „létající profesori“ se rozhodl řešit i český stát: Zákon č. 159/2010 Sb., ze dne 22. dubna 2010, jímž byl novelizován mj. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, krom jiného uložil Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy novou povinnost, a

---

²¹⁴ Srov. Vnitřní předpis CMTF UP č. 1/08 ze dne 13. června 2007, Jednací řád Vědecké rady CMTF UP, část 3.

²¹⁵ Srov. Zápis z 18. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 31. 3. 2010.

²¹⁶ Srov. Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty JU ze dne 3. října 2007.

²¹⁷ Srov. Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2010.

²¹⁸ V Nařízení Posvátné kongregace je tento oddíl v českém překladu nazván „O vyučujících“.

sice vést registr docentů a profesorů zaměstnaných na veřejných a soukromých vysokých školách. Účelem tohoto registru je zjišťovat skutečný stav garantů kvality a rozvoje studijních programů, aby tak bylo zajištěno, že garant oboru je skutečně zaměstnán jako akademický pracovník na dané vysoké škole a nemá nepřiměřené povinnosti na jiných vysokých školách.²¹⁹

Vyučující mají být ve statutech rozlišeni do různých druhů podle stupně přípravy, začlenění, stálosti a zodpovědnosti, a to dle univerzitní praxe té které země. Dle českého vysokoškolského zákona jsou vyučujícími akademičtí pracovníci, což jsou profesori, docenti, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědečtí, výzkumní a vývojoví pracovníci podílející se na pedagogické činnosti. Zákon rovněž stanovuje podmínky pro habilitaci a jmenování profesorem, přiznává akademickým pracovníkům právo na tvůrčí volno a předepisuje, že na obsazení místa se musí konat výběrové řízení.²²⁰ Toto členění a podmínky jsou převzaty do statutů církevních fakult, přičemž statut olomoucké fakulty obsahuje i další podmínky, zejména s odkazem na konstituci *Sapientia Christiana*.

Zvláštní podmínky klade konstituce na „stále vyučující na fakultě“, což by v českém právu patrně formálně odpovídalo pracovníkovi, který má uzavřenu smlouvu na dobu neurčitou. Na takovém učiteli má být patrná hloubka nauky, svědectví života a smysl pro zodpovědnost, má mít náležitý doktorát, dostatečnou vědeckou publikační činnost a pedagogické schopnosti.

Náležitým doktorátem se v nařízení posvátné kongregace rozumí „takový, který je vhodný pro předmět, který kdo má učit. Jedná-li se o předmět z posvátných věd nebo jiný s ním spojený, má tento doktorát být kanonický; jestliže by nebyl kanonický doktorát, pravidelně se vyžaduje alespoň kanonický licenciát.“²²¹

Ostatně i všichni ostatní vyučující mají vynikat řádným životem. Učitelé oborů týkajících se víry a mravů musí učit v plném společenství s učitelským úřadem církve, zvláště papežem. Protože neučí z vlastní autority, ale v síle poslání církví, musí mít dále kanonickou misi, kterou jim po složení vyznání víry udělil velký kancléř. Ostatní vyučující musí obdržet povolení k vyučování, tzv. *veniam docendi*. Toto ustanovení se ukazuje zvlášť důležité u

---

²¹⁹ Srov. část třetí, čl. IV zákona č. 159/2010 Sb. ze dne 22. dubna 2010, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

²²⁰ Srov. § 70 odst. 2 a 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

²²¹ Nařízení čl. 17.

oborů, které nejsou čistě teologické, neboť mezi vyučujícími zdaleka nejsou samí praktikující katolíci. Dle nařízení posvátné kongregace mohou *veniam docendi* obdržet od velkého kancléře i nekatoličtí učitelé.²²²

V české praxi se *veniam docendi* striktně nevyžaduje od lektorů živých jazyků a tělocvikářů.

Jak v Praze tak v Olomouci udělují velcí kancléři kanonické mise a *veniam docendi* často na dobu určitou (v Olomouci téměř výhradně). Kanonické právo to nevylučuje ani nenařizuje.

Nařízení posvátné kongregace používá ještě termín *učitelé řádní*, což jsou učitelé trvale na fakultu přijatí, kteří jsou plným a pevným právem kooptováni. Kromě toho mohou vyučovat učitelé mimořádní a jiní, např. ti, kteří jsou zváni z jiných fakult. Dále „jsou příhodně zaměstnáni i asistenti, aby plnili zvláštní akademické úlohy ...“²²³.

Všichni vyučující, dříve než získají stálý pracovní poměr (*munus stabile*) nebo než jsou povýšeni do nejvyšší didaktické skupiny, popř. v obou případech, mají získat prohlášení *nihil obstat* od Svatého stolce. Dle nařízení posvátné kongregace má být ve statutech určeno, kdy vzniká *munus stabile*, jinými slovy, kdy učitel potřebuje získat od Svatého stolce *nihil obstat*. Dle statutu CMTF UP v Olomouci potřebuje vyučující *nihil obstat* pro jmenování na stabilní učitelské místo docenta nebo profesora.²²⁴ Statut KTF UK pojem *munus stabile* neupřesňuje.

Nihil obstat je dle nařízení posvátné kongregace prohlášení, že neexistuje žádná překážka pro předložené jmenování. Pokud by taková překážka nastala, má v té věci velký kancléř vyučujícího vyslechnout. Nařízení posvátné kongregace pamatuje i na případy, kdy z časových nebo místních důvodů není možné o *nihil obstat* požádat: v tom případě se velký kancléř má poradit s posvátnou kongregací. V zemích, kde jsou fakulty pod konkordátním právem, se toto právo respektuje. Uvidíme, zda budoucí konkordát mezi Svatým stolcem a Českou republikou nějak *nihil obstat* bude upravovat, bude-li ovšem konkordát vůbec někdy schválen (podepsaný a neschválený návrh konkordátu žádné takové ustanovení neobsahuje).

Časový interval pro postup vyučujícího má být určen ve statutech a má být nejméně tříletý. Doporučuje se spolupráce mezi učiteli, a to i mezi učiteli z různých fakult. Nikdo nemůže být stálým učitelem na dvou fakultách.

---

²²² Srov. Nařízení čl. 18.

²²³ Nařízení čl. 16 § 3.

²²⁴ Srov. Statut CMTF UP § 31 odst. 1 písm. c).

Vyučující mají být uvolněni od jiných povinností, které by jim bránily v plnění jejich úkolu vědeckého bádání a vyučování. Toto ustanovení nelze na našich fakultách vždy aplikovat.

Statuta mají rovněž určit, kdy a za jakých podmínek přestanou vyučující zastávat své místo a z jakých příčin a jakým způsobem mohou být z funkce odvoláni.

Nařízení posvátné kongregace vyžaduje, aby ve statutech byl přesně stanoven postup při suspendování. Postup má být následující: nejprve s vyučujícím záležitost projedná soukromě děkan. Není-li tím problém vyřešen, má se projednat na příslušné radě fakulty. Teprve poté se přednese velkému kancléři, který případ zváží spolu s odborníky a rozhodne. Proti jeho rozhodnutí je možné podat rekurs ke Svatému stolci, který pak rozhodne s konečnou platností, přičemž učitel musí mít vždy možnost se hájit. S ohledem na dobro studentů a věřících může velký kancléř učitele dočasně suspendovat ještě před dořešením případu.

Tentýž postup předepisuje i statut CMTF UP v Olomouci: Pokud má být učitel odvolán z důvodu narušení nauky o víře a mravech, projedná tuto záležitost děkan nejprve s dotyčným pracovníkem, poté, je-li třeba, ve Vědecké radě CMTF. Není-li tímto způsobem věc vyřešena, je předána velkému kancléři, který po vyslechnutí učitele a odborníků rozhodne. Učitel se může proti rozhodnutí velkého kancléře odvolat k Apoštolskému stolci. V naléhavých případech může velký kancléř kanonickou misi odejmout do vyřešení případu.²²⁵

Statut KTF UK v Praze obsahuje obecné ustanovení, že „při ztrátě církevního pověření děkan postupuje podle pracovněprávních předpisů“.²²⁶

Na závěr této kapitoly nařízení posvátné kongregace uvádí, že má-li se učitelem stát diecézní kněz nebo řeholník, potřebuje souhlas svého představeného.

---

²²⁵ Srov. Statut CMTF UP § 31 odst. 2.

²²⁶ Statut KTF UK čl. 25 odst. 6.

Stat' IV. O studentech

(apoštolská konstituce čl. 31–35, nařízení posvátné kongregace čl. 24–27)

Testimonium legitimum

Církevní fakulty umožňují studium jak klerikům, tak laikům, ovšem všichni studenti musí mít zákonné svědectví *testimonium legitimum*, musí vést mravný způsob života a doložit potřebné předchozí studium. Předchozí studium uchazeč doloží ověřenou kopií maturitního vysvědčení (u bakalářských a pětiletých magisterských oborů) nebo ověřenou kopií diplomu o bakalářském (příp. magisterském) studiu, popř. s výpisem absolvovaných předmětů (diploma supplement). Zahraniční doklad musí být nostrifikován, pokud se nejednalo o studium na Slovensku.

Co se týče zákonného svědectví o životě a mravech, specifikují nařízení posvátné kongregace, že klerikům a studentům posvátných věd jej vydává vlastní ordinář, ostatním pak „církevní osoba“²²⁷. Nutno dodat, že tato poměrně přísná ustanovení nejsou v našich podmínkách aplikovatelná.

Pro přijetí na KTF UK v Praze je od uchazeče vyžadováno „písemné svědectví o životě a mravech“, ovšem pouze „je-li tak stanoveno ve zveřejněných podmínkách pro přijetí ke studiu“.²²⁸ Dle Podmínek pro přijetí ke studiu na KTF UK v Praze v akademickém roce 2010/2011 nemusejí osvědčení o mravní bezúhonnosti vydané po 1. 9. 2009 přikládat uchazeči o studium oborů *Dějiny křesťanského umění*, *Dějiny evropské kultury* a *Aplikovaná etika*, jinými slovy osvědčení se vyžaduje pouze u oborů *Katolická teologie* a *Teologické nauky*. Jak podmínky připomínají, toto osvědčení je možné získat i „od fakultního kaplana, kontakt na <http://www.ktf.cuni.cz/KTF-41.html> (případně od jiného kněze vyučujícího na fakultě)“.²²⁹ Je otázkou, do jaké míry se osvědčení o mravní bezúhonnosti vydané fakultním kaplanem či jiným knězem vyučujícím na fakultě stává pouhou formalitou, vzhledem k tomu, že fakultní kaplan či kněz stěží může posoudit mravnost předchozího života každého uchazeče, který se na něj s žádostí o vydání osvědčení obrátí. Dle dosavadního vývoje však lze tak jako tak usuzovat, že je jen otázkou času, kdy většina studentů této církevní fakulty bude přijímána bez *testimonium legitimum*, protože studentů čisté teologie bude menšina.

---

²²⁷ Nařízení čl. 24 § 1 odst. 1.

²²⁸ Statut KTF UK čl. 16 odst. 1.

²²⁹ Podmínky pro přijetí ke studiu na Katolickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2010/2011 (bez data) čl. 1.

K přihlášce ke studiu na CMTF UP v Olomouci v oborech *Katolická teologie, Teologická studia, Teologické nauky, Učitelství náboženství pro základní školy + Katechetika a Náboženství se zaměřením na vzdělávání a katechetika* je vhodné přiložit potvrzení o křtu a doporučení duchovního správce. Obor *Teologie a spiritualita zasvěceného života* je určen pouze pro řeholníky, řeholnice a členy různých forem zasvěceného života. Obor *Spirituální a křesťanská formace dospělých* je koncipován pro osoby pověřené formací v křesťanských řeholních, příp. jiných společenstvích. Je proto vhodné, aby uchazeči kromě potvrzení o křtu přiložili doporučení vyššího řeholního představeného (příp. duchovního správce).

TF JU v Českých Budějovicích požaduje k přihlášce ke studiu v oborech *Teologie, Pastorační asistence, Náboženská výchova a etika, Učitelství náboženství a etiky a Teologie služby* doporučení církevní autority ke studiu. Za doporučení církevní autority získává uchazeč v přijímacím řízení 5 bodů. (Zajímavostí TF JU je povinnost všech uchazečů předložit potvrzení lékaře o zdravotní způsobilosti ke studiu.)²³⁰

Jak praxe ukazuje, není možné tento požadavek konstituce *Sapientia Christiana* o povinnosti předložit zákonné svědectví aplikovat pro všechny studenty církevních fakult na veřejných vysokých školách v prostředí většinově nekřesťanské společnosti, jakým je Česká republika.

Další povinnosti a práva studentů

Konstituce dále nařizuje, aby statuta určila další povinnosti pro vstup do studia, rovněž co se týče znalosti jazyků. Tyto povinnosti jsou zpravidla stanoveny v podmínkách přijímacích řízení, vzhledem k rozmanitosti oborů vyučovaných na církevních fakultách v České republice.

Nařízení posvátné kongregace podtrhuje význam znalosti latinského jazyka, jakožto jazyka pramenů posvátných věd a církevních dokumentů.

Latina se v přijímacím řízení zkoumá pouze v Praze u uchazečů o navazující magisterský obor *Dějiny křesťanského umění* (vyžaduje se znalost na úrovni předchozího

---

²³⁰ Srov. Podmínky pro přijímací řízení ke studiu na Teologické fakultě JU v Českých Budějovicích pro akademický rok 2010/11 v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech ze dne 11. listopadu 2009, Sbíрка rozhodnutí a opatření děkana TF JU č. 156.

bakalářského stupně).²³¹ V Olomouci ani v Českých Budějovicích latina mezi požadavky k přijímacím zkouškám není.

Studenti musí dodržovat předpisy fakulty. Statuta mají stanovit, jak se studenti účastní na životě fakulty a univerzity a jak a z jakých příčin mohou být studenti zbaveni některých práv nebo vyloučení ze studia. V našem prostředí je k tomuto účelu zřízena na každé fakultě disciplinární komise, o níž viz výše v kapitole 1.1.2.2. Za disciplinární přestupek lze uložit napomenutí, podmíněné vyloučení ze studia se stanovením lhůty a podmínek k osvědčení nebo vyloučení ze studia, přičemž vyloučit ze studia lze pouze v případě úmyslného spáchání disciplinárního přestupku.²³²

Nařízení posvátné kongregace rozlišují studenty na studenty řádné, tj. ty, kteří usilují o akademické hodnosti, a studenty mimořádné. Mimořádní studenti mohou být přijati na fakultu podle předpisů uvedených ve statutech.

Český vysokoškolský zákon žádné mimořádné studenty nezná. Studentem zákon rozumí studenta akreditovaného studijního programu. Snad bychom pod kanonickým termínem mimořádný student mohli tedy rozumět účastníka celoživotního vzdělávání, který akademický titul nezískává a nemá ani statut studenta dle českého práva. Uskutečňování kurzů celoživotního vzdělávání patří k základním posláním fakulty.

Nařízení posvátné kongregace obsahují také ustanovení pro případy, kdy student neabsolvoval vyžadované předchozí studium v dostatečném rozsahu nebo vykonal studium v jiné zemi a případy přestupu studenta z jedné fakulty na jinou.

Požadavku nařízení posvátné kongregace, že student může být zapsán pouze na jednu fakultu, nelze v České republice vyhovět, neboť student má právo studovat více škol souběžně.

Studenti mají v nařízení posvátné kongregace zakotveno právo na vlastní obranu v případě projednávání jeho vyloučení nebo suspendování. Toto právo mají i podle českého vysokoškolského zákona: Disciplinární řízení je zahájeno seznámením studenta s návrhem, který obsahuje popis skutku, popřípadě navrhané důkazy, jakož i zdůvodnění, proč je ve skutku spatřován disciplinární přestupek. Pak následuje ústní jednání za přítomnosti studenta.

---

²³¹ Srov. Podmínky pro přijetí ke studiu na Katolickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2010/2011 (bez data).

²³² Srov. § 65 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

V nepřítomnosti studenta lze ústní jednání konat pouze v případě, že se k němu nedostavil bez omluvy, ačkoliv byl řádně pozván.²³³

Stat' V. O úřednících a administrativě

(apoštolská konstituce čl. 36–37, nařízení posvátné kongregace čl. 28)

V řízení a administrativě fakulty mají pomáhat „úředníci, kteří jsou zblhlí ve svém úřadě“.²³⁴ Dle konstituce se jedná především o tajemníka, knihovníka a ekonoma. Zaměstnání mají být i další zaměstnanci ke střežení a ochraně pořádku a plnění jiných úkolů podle potřeb fakulty.

Český vysokoškolský zákon věnuje zvláštní pozornost funkci tajemníka – kvalifikuje ji jako „další orgán fakulty“, vedle „samosprávných orgánů fakulty“, což jsou akademický senát, děkan, vědecká rada a disciplinární komise.²³⁵

Tajemník řídí hospodaření a vnitřní správu fakult v rozsahu stanoveném opatřením děkana. Jmenuje a odvolává jej děkan, aniž by k tomu potřeboval vyjádření akademického senátu.²³⁶ Tajemník je odpovědný přímo děkanovi.

Stat' VI. O způsobu studia²³⁷

(apoštolská konstituce čl. 35–45, nařízení posvátné kongregace čl. 29–33)

Podle požadavků apoštolské konstituce má být studium uspořádáno v souladu s předpisy zejména II. vatikánského koncilu a zároveň v souladu s vědeckým pokrokem. Vědecká metoda má odpovídat jednotlivým oborům, při aplikaci současných didaktických a pedagogických metod.

Musí být respektována akademická svoboda v bádání a vyučování, zároveň má být zřejmé, že opravdová svoboda vyučování a bádání se nachází v mezích daných Božím slovem v podřízenosti k učitelskému úřadu církve.

Konstituce předpokládá obecně trojí stupeň studia:

---

²³³ Srov. § 69 odst. 1 cit. zák.

²³⁴ *SChr* čl. 36 § 1.

²³⁵ Srov. § 25 cit. zák.

²³⁶ Srov. § 32 cit. zák.

²³⁷ V Nařízení je tento oddíl v českém překladu nazván „Studijní řád“.

- **všeobecné vzdělání**, souvislý výklad všech předmětů s úvodem do vědecké metody,
- **hlubší studium v některé oblasti** předmětů spolu s dokonalejším užitím vědecké metody,
- **vědecká zralost**, zvláště prostřednictvím vědecky přínosné písemné práce.

Předměty mají být rozlišeny na ty, které jsou nutně vyžadovány a ty, které k dosažení cíle napomáhají. Mají tvořit organický celek.

Konání přednášek je nutné, studenti je musí navštěvovat v souladu se statuty.

Cvičení a semináře mají být doplňovány soukromým studiem a častými rozhovory s vyučujícími.

Statuta mají určit, které zkoušky a v jaké fázi studia musí student složit, zvláště na konci každého cyklu. Statuta mají rovněž stanovit podmínky pro uznání studia konaného jinde.

Podle nařízení posvátné kongregace má být ve statutech určeno, které předměty jsou povinné a které výběrové. Stejně tak mají statuta určit cvičení a semináře, nichž musí studenti „vynaložit námahu na společnou práci se spolužáky a na vlastní komentáře“²³⁸.

Má být také určeno, jakým způsobem mají zkoušející označit svůj úsudek o uchazečích.

Na Univerzitě Karlově v Praze jsou výsledky zkoušky klasifikovány známkami „výborně“ (1), „velmi dobře“ (2), „dobře“ (3) a „neprospěl/a“ (4).²³⁹ Podobně je tomu na Univerzitě Palackého v Olomouci, jen s tím rozdílem, že známka (4) je označena slovem „nevyhověl“ a mohou se uvádět i latinské názvy „eminenter“ (1), „valde bene“ (2), „bene“ (3) a „insufficienter“ (4).²⁴⁰ Na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích je systém známkování o něco diferencovanější. Zkoušející udělí známku „výborně“ (1), „výborně minus“ (1,5), „velmi dobře“ (2), „velmi dobře minus“ (2,5), „dobře“ (3) nebo „nevyhověl/-a“ (4).²⁴¹

Nařízení posvátné kongregace vyžadují, aby se při posledním posudku na uchazeče o jednotlivé akademické hodnosti byl brán zřetel na všechna předchozí hodnocení v tomto cyklu.

---

²³⁸ Nařízení čl. 30.

²³⁹ Srov. Studijní a zkušební řád Univerzity Karlovy v Praze ze dne 28. dubna 2006 čl. 6 odst. 15.

²⁴⁰ Srov. Studijní a zkušební řád Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 14. dubna 2005 čl. 13 odst. 5.

²⁴¹ Srov. Studijní a zkušební řád Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 17. srpna 2007 čl.

„Ke zkouškám na hodnosti, především na doktorát, mohou být s užitkem přizváni také externí vyučující.“²⁴² Podle vysokoškolského zákona mohou ve zkušební komisi pro státní zkoušky být pouze profesori, docenti a odborníci schválení příslušnou vědeckou radou. Do zkušební komise může jmenovat další členy z významných odborníků v daném oboru i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.²⁴³

Obecně platí, že normy související se studiem nejsou v našem prostředí obsaženy přímo ve statutech fakult, ale zpravidla ve studijních a zkušebních řádech univerzit.

Stat' VII. O akademických hodnostech

(apoštolská konstituce čl. 46–51, nařízení posvátné kongregace čl. 34–38)

Podle ustanovení apoštolské konstituce mají statuta přesně určit, které akademické hodnosti a za jakých podmínek jsou udělovány.

Církevní fakulta může dle ustanovení konstituce udělovat tyto akademické hodnosti: *bakalaureát*, *licenciát* a *doktorát*. K těmto hodnostem se mohou dle místních podmínek přidávat zvláštní kvalifikace. Akademické hodnosti mohou být označeny také jinými názvy s ohledem na praxi místních univerzit, ale musejí být ve statutech jasně označeny jako rovnocenné s výše uvedenými hodnostmi a musí být zachována jednota na církevních fakultách v téže oblasti.

Na církevních fakultách jsou tyto tituly udělovány jménem římského papeže, jak praví nařízení posvátné kongregace.

České církevní teologické fakulty udělují akademické tituly podle ustanovení českého vysokoškolského zákona, a to konkrétně tituly *bakalář (Bc.)*, *magistr (Mgr.)*, *licenciát teologie (ThLic.)*, *doktor filozofie (PhDr.)*, *doktor teologie (Th.D.)* a *doktor (Ph.D.)*.

Titul *bakalář* se uděluje po absolvování tří- až čtyřletého studia, zakončeného státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je zpravidla obhajoba bakalářské práce.²⁴⁴

Dále udělují dle vysokoškolského zákona titul *magistr*, který konstituce nezná. Tento titul je udělován po absolvování studijního programu zaměřeného na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí

---

²⁴² Nařízení čl. 32 § 3.

²⁴³ Srov. § 53 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

²⁴⁴ Srov. § 45 cit. zák.

jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti. Magisterský cyklus navazuje na bakalářský a trvá dva až tři roky. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce.

Vyžaduje-li to charakter studijního programu, je možné, aby magisterský program byl koncipován jako nenavazující na předchozí bakalářské studium, v tom případě je jeho délka čtyři až šest roků. Jak vidíme z akreditovaných studijních programů katolických fakult, obor *Katolická teologie* v rámci programu *Teologie* patří mezi obory, jejichž charakter vyžaduje tzv. dlouhé magisterské studium a nelze jej smysluplně rozdělit na ucelený bakalářský a navazující magisterský cyklus. Jak v Praze, tak v Olomouci trvá pět let. Teologická fakulta v Českých Budějovicích má jako pětileté nenavazující magisterské studium akreditováno dokonce pět oborů: *Pastorační asistence*, *Pastoračně sociální asistent*, *Teologie*, *Učitelství náboženství a etiky* a *Pedagogika volného času*. Pravdou však je, že do těchto dlouhých magisterských oborů již nejsou přijímáni noví studenti, s výjimkou oboru *Teologie*.

Dále mohou teologické fakulty udělovat rigorózní tituly, tzv. „malé“ doktoráty, a to absolventům magisterských programů, kteří vykonají v téže oblasti studia státní rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce.²⁴⁵ Katolické teologické fakulty v České republice udělují rigorózní tituly *licenciát teologie* uváděný ve zkratce *ThLic.* před jménem a *doktor filozofie* uváděný ve zkratce *PhDr.* před jménem. O problematice těchto titulů a disproporcí mezi licenciátem v pojetí českého vysokoškolského zákona a konstituce *Sapientia Christiana* píše níže v kapitole 3.1.

Titul *doktor teologie*, uváděný ve zkratce *Th.D.* za jménem, udělují fakulty absolventům doktorských teologických oborů. Titul *doktor*, uváděný ve zkratce *Ph.D.* za jménem, uděluje KTF UK v Praze absolventům doktorských studijních oborů *Dějiny křesťanského umění* a *Církevní a obecné dějiny*.

Doktorský studijní program je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu a trvá nejméně tři a nejvýše čtyři roky.²⁴⁶

Konstituce *Sapientia Christiana* stanovuje, že při užití akademických titulů s jinými názvy má statut určit jejich rovnocennost s kanonickými tituly *bakalaureát*, *licenciát* a *doktorát*. Statut CMTF UP v Olomouci obsahuje následující přehlednou tabulku:²⁴⁷

---

²⁴⁵ Srov. § 46 odst. 5 cit. zák.

²⁴⁶ Srov. § 47 cit. zák.

²⁴⁷ Statut CMTF UP § 20, poznámka pod čarou č. 1.

odkaz na zákon o vysokých školách	odkaz na Statut CMTF UP	titul udělovaný na fakultě	titul dle církevních předpisů	odkaz na Sapientia Christiana
§ 45 odst. 4	§ 21 odst. 4	bakalář (Bc.)	---	---
§ 46 odst. 4 písm. g)	§ 22 odst. 4	magister (Mgr.)	bakalář teologie	čl. 72 odst. a)
§ 46 odst. 5 písm. b)	§ 22 odst. 6	doktor filozofie (PhDr. – před jménem)	---	---
§ 46 odst. 5 písm. e)	§ 23 odst. 5	licenciát teologie (ThLic. – před jménem)	licenciát teologie	čl. 72 odst. b)
§ 47 odst. 5	§ 23 odst. 7	doktor teologie (Th.D. – za jménem)	doktor teologie	čl. 72 odst. c)

Pro úplnost je třeba dodat, že český titul *doktor*, uváděný ve zkratce *Ph.D.* za jménem, rovněž nemá v konstituci ekvivalent.

Konstituce dále stanovuje, že pro obdržení akademické hodnosti je nutné, aby student byl řádně zapsán, absolvoval studijní běh a osvědčil se u zkoušek.

„Nikdo ať není připuštěn k doktorátu, pokud předtím nedosáhl licenciát.“²⁴⁸ O tomto problému a kolizi s českým právním řádem viz rovněž níže v kapitole 3.1.2.

„Pro dosažení doktorátu se dále vyžaduje doktorská disertační práce, která skutečně přispívá k pokroku vědy, byla vypracována pod vedením vyučujícího, ve veřejné diskusi zkoumána, společně schválena a alespoň z podstatné části publikována.“²⁴⁹

Toto ustanovení fakulty naplňují, neboť se jedná o standardní podmínky jakéhokoliv doktorského studia. Již vysokoškolský zákon určuje, že studium v doktorském studijním programu probíhá pod vedením školitele a ukončuje se státní doktorskou zkouškou a obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu nebo vývoje. Práce musí obsahovat původní výsledky, které jsou uveřejněné nebo aspoň přijaté k uveřejnění.²⁵⁰

Dle Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy je kromě školitele zpravidla jmenován i konzultant, oba jmenuje děkan na návrh oborové rady. Obhajoba disertační práce je veřejná.²⁵¹ Na KTF UK je předpokládán rozsah disertační práce nejméně 200 stran.

Na CMTF UP musí mít disertační práce rozsah minimálně 120 stran²⁵², obhajoba disertační práce je rovněž veřejná²⁵³.

²⁴⁸ *SChr* čl. 49 § 2.

²⁴⁹ *SChr* čl. 49 § 3.

²⁵⁰ *Srov.* § 47 cit. zák.

²⁵¹ *Srov.* Studijní a zkušební řád Univerzity Karlovy v Praze ze dne 28. dubna 2006, čl. 8 a 10.

²⁵² *Srov.* Směrnice děkanky CMTF UP v Olomouci č. 1/06 ze dne 1. října 2006, Řád pro studium v doktorském studijním programu na CMTF UP čl. 22 odst. 5.

²⁵³ *Srov.* tamtéž čl. 26 odst. 5.

Také na TF JU je obhajoba disertační práce veřejná.²⁵⁴

Nařízení posvátné kongregace požadují, aby jeden exemplář každé publikované disertace byl zaslán Posvátné kongregaci pro katolickou výchovu a doporučuje, aby byl zaslán také na církevní fakulty alespoň ve vlastní zemi. Proto čteme v doktorském studijním řádu CMTF UP: „Absolvent DSP je povinen ihned po vydání disertační práce tiskem odevzdat 4 výtisky disertační práce na příslušné oddělení fakulty, které zajistí jejich předání Kongregaci pro katolickou výchovu v Římě, knihovně Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a CMTF UP v Olomouci.“²⁵⁵

Konstituce dále vykládá, jak kvalifikují dosažené akademické tituly učitele: doktorát je předpoklad pro vyučování na fakultě, zatímco licenciát činí způsobilým k vyučování ve větších semináři nebo jiné rovnocenné škole.²⁵⁶ Jak je vidět z personálního obsazení kateder teologických fakult, praxe v České republice za tímto ustanovením trochu pokulhává. Mezi vyučujícími teologických předmětů bychom našli řadu učitelů, kteří tomuto požadavku nevyhovují.

Nařízení posvátné kongregace upřesňují, že dokument o udělení akademické hodnosti mají podepsat akademičtí funkcionáři a rovněž tajemník fakulty, jejíž pečeť je na něj přiložena.

Dle vysokoškolského zákona jsou vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu veřejnými listinami, proto jsou opatřeny státním znakem České republiky a jsou zpravidla vydávány při akademickém obřadu.²⁵⁷ Tajemník diplomy nepodepisuje. Diplom podepisuje rektor a děkan, případně ještě promotor. Dodatek k diplomu podepisuje děkan.

Za zvláštní vědecké či kulturní zásluhy získané v oblasti rozvoje církevních věd může být dle konstituce udělen čestný doktorát.²⁵⁸ Nařízení posvátné kongregace však požaduje, aby udělení čestného doktorátu předcházela souhlas velkého kancléře a bylo získáno „nihil obstat“ z Říma.²⁵⁹

---

²⁵⁴ Srov. Studijní a zkušební řád Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 17. srpna 2007, čl. 42 odst. 7.

²⁵⁵ Směrnice děkanky CMTF UP č. 1/06 ze dne 1. října 2006, Řád pro studium v doktorském studijním programu, čl. 27 odst. 4.

²⁵⁶ Srov. *SChr* čl. 50 § 1.

²⁵⁷ Srov. § 57 odst. 7 cit. zák.

²⁵⁸ Srov. *SChr* čl. 51.

²⁵⁹ Srov. Nařízení čl. 38.

Čestný doktorát (*doctor honoris causa*) byl udělen např. Antonínu Schindlerovi, vynikajícímu interpretovi duchovní hudby, dne 13. května 2005 na návrh Vědecké rady CMTF UP v Olomouci.

Vědecká rada CMTF UP dne 12. května 2010 projednala a schválila návrh na udělení titulu *doctor honoris causa* Prof. Karlu Skalickému, Th.D.²⁶⁰ Následně tento návrh schválila i Vědecká rada Univerzity Palackého v Olomouci na svém zasedání dne 20. září 2010.²⁶¹

Porovnání požadavků pro zahájení habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem:

Standardní doporučená hlediska pro habilitační řízení (kromě habilitační práce):

a) KTF UK:²⁶²

- pedagogická vysokoškolská praxe tři roky,
- 20 publikací, tři mezinárodní publikace,
- 20 citací.

b) CMTF UP:²⁶³

- pedagogická vysokoškolská praxe tři roky,
- 20-25 odborných prací ve vědeckých periodikách,
- 10 citací.

c) TF JU:²⁶⁴

- pedagogická vysokoškolská praxe tři roky,
- 25 vědeckých studií, z toho pět v časopisech indexovaných v mezinárodně uznávaných databázích,
- 10 citací,
- vedení pěti obhájených diplomových a disertačních prací.

---

²⁶⁰ Srov. Zápis z 19. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 12. 5. 2010.

²⁶¹ Srov. Usnesení VR UP v Olomouci – 20. 9. 2010, Usnesení č. 147.

²⁶² Srov. Opatření rektora UK č. 28/2007 ze dne 29. června 2007, Doporučená hlediska hodnocení pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.

²⁶³ Srov. Vnitřní předpis CMTF UP č. 1/02 ze dne 11. prosince 2002, Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na CMTF UP. Připravovaná změna viz Zápis z 1. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 27. 10. 2010.

²⁶⁴ Srov. Opatření děkana TF JU č. 154 ze dne 1. září 2009, kterým se vydává řád habilitačního řízení na TF JU.

Standardní doporučená hlediska pro řízení ke jmenování profesorem

a) KTF UK:

- pedagogická vysokoškolská praxe tři až pět let, přitom aspoň jeden jeho doktorand již absolvoval,
- 40 publikací, 15 mezinárodních publikací,
- 25 citací v zahraniční odborné literatuře.

b) CMTF UP:

- pedagogická vysokoškolská praxe pět let,
- 40–50 odborných prací ve vědeckých periodikách,
- 30 citací ve vědeckých periodikách.

Stať VIII. O didaktických záležitostech

(apoštolská konstituce čl. 52-55, nařízení posvátné kongregace čl. 39–42)

Tato stať konstituce se věnuje především knihovnám: na každé fakultě má být „náležitá knihovna, přizpůsobená k užívání vyučujících i studentů, správně uspořádaná a vybavená vhodnými katalogy“²⁶⁵. Knihovna má být každoročně průběžně doplňována s pomocí dostatečné finanční částky. Vedoucí knihovny má být odborník, kterému pomáhá poradní sbor a který se účastní zasedání orgánů fakulty.²⁶⁶

Knihovna KTF UK je součástí celouniverzitního knihovního systému Aleph 500, který je plně automatizovaný. Zvláštností této knihovny je samostatné oddělení pro nevidomé. Ve studovně je k dispozici 52 studijních míst, z nichž 18 je vybaveno počítači. Ve volném výběru se zde nachází několik tisíc svazků. V roce 2009 byly nakoupeny knihy a časopisy v celkové ceně cca 450 000 Kč.²⁶⁷

Knihovna CMTF UP v Olomouci disponuje cca 23 669 knihovními jednotkami a 153 tituly časopisů a pracuje s automatizovaným knihovním systémem ARL (Advanced Rapid Library).²⁶⁸ V roce 2009 činil přírůstek knihovního fondu (fakulty i Knihovny CMTF) celkem

---

²⁶⁵ *SChr* čl. 52.

²⁶⁶ Srov. *SChr* čl. 53 a 54.

²⁶⁷ Srov. Výroční zpráva o činnosti KTF UK za rok 2009.

²⁶⁸ Srov. Knihovna Cyrilometodějské teologické fakulty, <http://www.upol.cz/fakulty/zarizeni-a-sluzby/knihovna-up/casti-knihovny/knihovna-cyrilometodejske-teologicke-fakulty/o-knihovne/>, (26.11.2010).

1 637 titulů, z rozpočtu fakulty bylo do knih a časopisů v roce 2009 uvolněno 590 tis. Kč. 13 830 svazků je umístěných ve volném výběru. K dispozici je 27 studijních míst.²⁶⁹

Na olomoucké fakultě pracuje Knihovní rada CMTF UP, která čítá 12 členů, předsedou je doc. Damián Němec, dr.²⁷⁰. Vedoucí knihovny je Mgr. Hana Frycová. Vedoucího knihovny CMTF UP jmenuje ředitel Ústřední knihovny univerzity Palackého.²⁷¹

Knihovna TF JU čítá kolem 40 000 svazků a asi 120 titulů časopisů, převážně ve volném výběru. Používá knihovnický systém Aleph.²⁷² Vedoucí knihovny je Ing. Eva Křížková.²⁷³ V roce 2009 činila částka použitá na nákup knih a časopisů 723 682 Kč (z toho 673 682 Kč za knihy a 50 000 Kč za časopisy).

Nařízení posvátné kongregace nabádají, aby knihovní předpisy byly „stanoveny tak, aby bylo snadné užívání a přístup zvláště pro vyučující a studenty“²⁷⁴. Má se podporovat spolupráce a koordinace mezi knihovnami téhož města a země.

Konstituce dále vyzývá, aby fakulta byla vybavena technickými, např. audiovizuálními přístroji pro vyučovací proces.²⁷⁵ V nařízeních posvátné kongregace se dále dočteme, že posluchárny mají být „skutečně vhodné a pěkné ...“²⁷⁶.

Pražská fakulta disponuje třinácti učebnami, z nichž čtyři jsou plně multimediální a další dvěma multimediální bez zvuku. Doktorandi mají k dispozici vlastní místnost vybavenou počítači s příslušenstvím. Chodby fakulty jsou pokryty WiFi signálem.

Olomoucká fakulta nabízí studentům k dispozici moderní počítačovou učebnu s příslušným vybavením. Výuka probíhá v devíti multimediálních posluchárnách. Téměř celá budova je pokryta bezdrátovým přístupem na Internet prostřednictvím WiFi.

Ze 17-ti učeben českobudějovické fakulty je pět vybaveno multimediální technikou.

Pro dosahování cíle fakulty podle jejího zvláštního charakteru mají být zřízeny také badatelské instituty.

Na KTF UK v Praze jsou zřízena tato vědecká centra: Centrum pro studium migrace, Centrum teologie a umění, Centrum dokumentace evropského kulturního dědictví, Centrum dějin české teologie a Centrum Pro Oriente Christiano.

---

²⁶⁹ Srov. Výroční zpráva o činnosti CMTF UP za rok 2009.

²⁷⁰ Srov. Příkaz děkanky CMTF UP v Olomouci č. 5/06 ze dne 30. října 2006, Jmenování členů Knihovní rady CMTF UP.

²⁷¹ Srov. Organizační řád CMTF UP ze dne 20. května 2004 § 12 odst. 3.

²⁷² Srov. <http://www.tf.jcu.cz/knihovna/info>, (26.11.2010).

²⁷³ Srov. tzv. „Modrá brožura“ TF JU 2010/2011.

²⁷⁴ Nařízení čl. 41.

²⁷⁵ Srov. *SChr* čl. 55 § 1.

²⁷⁶ Nařízení čl. 39.

Na CMTF UP v Olomouci je v rámci výzkumných záměrů zřízeno Centrum pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty a dále Centrum pro dialog mezi vědou a náboženstvím.

Stat' IX. O ekonomických záležitostech

(apoštolská konstituce čl. 56-59, nařízení posvátné kongregace čl. 43-44)

Konstituce *Sapientia Christiana* pamatuje i na otázky ekonomické.

Hospodaření a majetek fakult

Fakulty mají být vybaveny dostatečným majetkem nezbytným pro vhodné dosahování jejich cíle. Statut má určit kompetence ekonoma a rektora (resp. děkana) podle pravidel správné ekonomie, aby byla zachována řádná správa.

K těmto ustanovením nutno podotknout, že vzhledem k tomu, že v České republice působí církevní fakulty na veřejných vysokých školách a jejich příjmy jsou tvořeny převážně příspěvky a dotacemi ze státního rozpočtu, kontrola hospodaření s přidělenými finančními prostředky i příslušné kompetence jsou poměrně přísně upraveny jednak samotným zákonem o vysokých školách č. 111/1998 Sb., zákonem o podpoře výzkumu a vývoje č. 130/2002 Sb., dále zákonem u účetnictví č. 563/1991 Sb. a zejména zákonem o finanční kontrole ve veřejné správě č. 320/2001 Sb. a jeho prováděcí vyhláškou č. 416/2004 Sb.

Osobami zodpovědnými za hospodaření fakulty jsou především děkani a tajemníci.

O vybavení dostatečným majetkem pro dosahování cílů bychom pravděpodobně mohli úspěšně pochybovat, to však není předmětem této práce. Konstatujme jen účetně, že např. aktiva KTF UK v Praze k 31. prosinci 2009 činila 18 577 tis. Kč (o 244 tis. Kč nižší než k 31. prosinci 2008), z toho 10 513 tis. Kč bylo kryto vlastními zdroji (vlastní zdroje meziročně poklesly o 2 352 tis. Kč).²⁷⁷

Aktiva TF JU ze v roce 2009 navýšila z 7 960 tis. Kč na 8 327 tis. Kč. Naopak vlastní zdroje poklesly z 5 088 tis. Kč na 4 534 tis. Kč k 31. prosinci 2009.

---

²⁷⁷ Srov. Výroční zpráva o hospodaření KTF UK v Praze za rok 2009.

Podle nařízení posvátné kongregace se mají autority postarat, aby „v určeném čase byly vydávány zprávy o ekonomickém stavu a ty aby byly pravidelně předkládány k podrobnému přezkoumání“²⁷⁸.

Vysokoškolský zákon ukládá fakultám každoročně vypracovat výroční zprávu o hospodaření, kterou děkan předkládá akademickému senátu ke schválení.²⁷⁹ Výroční zpráva o hospodaření univerzity (analogicky tedy i fakulty) má obsahovat:

- roční účetní závěrku,
- výrok auditora, pokud jím byla závěrka ověřena,
- přehled o příjmech a výdajích,
- vývoj a konečný stav fondů,
- stav a pohyb majetku a závazků,
- úplný objem nákladů v členění na doplňkovou a ostatní činnosti.

Termín a formu výroční zprávy stanoví ministr opatřením zveřejněným ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Výroční zprávy musí být veřejně přístupné.²⁸⁰

Přiměřený plat

Učitelům a úředníkům má být dle konstituce dáván přiměřený plat, „podle zvyklostí platných v příslušné krajině“²⁸¹, a také náležité sociální zabezpečení. Platy zaměstnanců veřejných vysokých škol se řídí vnitřními mzdovými předpisy příslušných škol, nejsou tedy přímo závislé na ministerských tabulkách, jak je tomu u nižších stupňů škol. Sociální a zdravotní pojištění je u nás samozřejmou povinností každého zaměstnavatele.

V roce 2009 byla průměrná měsíční mzda na KTF UK 23 946 Kč, v tom akademických pracovníků 25 451 Kč, vědeckých pracovníků 22 340 Kč a ostatních 21 230 Kč. Průměrná měsíční mzda zde v roce 2008 byla 19 228 Kč, došlo tak k meziročnímu nárůstu o 24,5 %.²⁸²

Mzda zaměstnanců CMTF UP byla v roce 2009 průměrně 27 508 Kč, z toho pedagogů průměrně 30 038 Kč. Meziročně se průměrná mzda CMTF UP zvýšila o 4,75 %.²⁸³

---

²⁷⁸ Nařízení čl. 43.

²⁷⁹ Srov. § 27 odst. 1 písm. d) cit. zák.

²⁸⁰ Srov. § 21 cit. zák.

²⁸¹ Srov. *SChr* čl. 58.

²⁸² Srov. Výroční zpráva o hospodaření KTF UK v Praze za rok 2009.

²⁸³ Srov. Výroční zpráva o hospodaření CMTF UP v Olomouci za rok 2009.

Na českobudějovické teologické fakultě zaměstnanci pobírali průměrnou mzdu 28 941 Kč, z toho akademici 32 871 Kč a ostatní pracovníci 22 687 Kč. Mzdy stouply oproti roku 2008 o 6,03%, z původní průměrné mzdy ve výši 27 296 Kč.

Jak je zřejmé, paradoxně na pražské fakultě jsou mzdy nejnižší. Naopak nejvyšší mzdy pobírají zaměstnanci fakulty v Českých Budějovicích.

Porovnejme nyní mzdy na katolických fakultách se mzdami v českém vysokém školství jako takovém. Průměrná měsíční mzda na veřejných vysokých školách České republiky za rok 2009 dosáhla výše 31 919 Kč (v roce 2008 byla její výše 30 599 Kč, což bylo o 1 320 Kč méně). Průměrná měsíční mzda akademických pracovníků na veřejných vysokých školách byla 36 890 Kč (v roce 2008: 35 529 Kč). Neakademičtí pracovníci pobírali průměrnou mzdu 22 909 Kč. V kategorii profesorů byla vykázána průměrná mzda 60 800 Kč.²⁸⁴

Průměrná mzda všech zaměstnanců v České republice v roce 2009 byla 23 488 Kč.²⁸⁵

Poplatky od studentů

Poměrně aktuální je poslední ustanovení této stati, podle níž mají statuta stanovit „všeobecné předpisy způsobech, jimiž se studenti budou účastnit na nákladech (vydáních) univerzity nebo fakulty: placením poplatků za přijímací zkoušky, roční zápis, zkoušky a diplomy“²⁸⁶.

Dle současně platných zákonů je vysokoškolské vzdělávání jako takové bezplatné. Vysoká škola však může stanovit některé poplatky spojené se studiem. Výše poplatků je limitovaná odvozením z tzv. „základu pro stanovení poplatků spojených se studiem“, což je „5 % z průměrné částky připadající na jednoho studenta z celkových neinvestičních výdajů poskytnutých ministerstvem ze státního rozpočtu veřejným vysokým školám v kalendářním

---

²⁸⁴ Srov. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Závěrečný účet kapitoly 333 za rok 2009, str. 54, <http://www.msmt.cz/file/12082>, (26.11.2010).

²⁸⁵ Srov. Český statistický úřad, Průměrná hrubá měsíční mzda 2000–2009, http://czso.cz/csu/dyngrafy.nsf/graf/mzda_v_kc, (26.11.2010).

²⁸⁶ Srov. *SChr* čl. 59.

roce²⁸⁷. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanovilo tento základ pro akademický rok započatý v roce 2010 ve výši 2 952 Kč.²⁸⁸ Vysoká škola vyžaduje následující poplatky:

Poplatky za úkony spojené s přijímacím řízením,²⁸⁹ který činí nejvýše 20 % základu (tj. pro rok 2010 je to 590,40 Kč). Za přihlášku na KTF UK se platí 550 Kč v případě podání pouze tištěné přihlášky a 500 Kč v případě, že se uchazeč přihlásí i elektronicky.²⁹⁰ V Olomouci se za přihlášku platí 500 Kč²⁹¹ (přičemž jen listinnou přihlášku je možné podat pouze u doktorských programů). V Českých Budějovicích je poplatek za listinnou i elektronickou přihlášku 500 Kč.²⁹²

Poplatek za delší studium: „studuje-li student ve studijním programu déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v bakalářském nebo magisterském studijním programu“²⁹³. Zjednodušeně řečeno se jedná o poplatek pro propadlíky, přičemž propadnutí o jeden rok je ještě tolerováno zdarma. Tento poplatek činí nejméně jedenapůlnásobek „základu“, což představuje pro rok 2010 dolní hranici 4 428 Kč za každých započatých šest měsíců studia. Poplatek za delší studium činí na KTF UK v Praze 9 600 Kč²⁹⁴, na CMTF UP v Olomouci 30 000 Kč²⁹⁵ (!) a na TF JU v Českých Budějovicích 9 000 Kč²⁹⁶. Nutno ovšem podotknout, že zatímco v Praze a Českých Budějovicích si výši poplatků stanovují fakulty samy, v Olomouci je poplatek stanoven jednotně pro celou Univerzitu Palackého.

Poplatek za další studium: „studuje-li absolvent bakalářského nebo magisterského studijního programu v dalším bakalářském nebo magisterském studijním programu“²⁹⁷, stanoví mu škola poplatek, který se nejvýše rovná „základu“ za každý započatý rok studia. Na

---

²⁸⁷ § 58 odst. 2 cit. zák.

²⁸⁸ Srov. MŠMT, Základ pro stanovení poplatků spojených se studiem podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách ze dne 12. ledna 2010, čj. 197/2010-33, <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/zaklad-pro-stanoveni-poplatku>, (26.11.2010).

²⁸⁹ Srov. § 58 odst. 1 cit. zák.

²⁹⁰ Srov. Opatření děkana KTF UK v Praze č. 3/2010 Stanovení výše poplatků spojených se studiem v akademickém roce 2010/2011 ze dne 4. března 2010, čl. 2.

²⁹¹ Srov. Rozhodnutí rektora UP č. B3-10/1-RR ze dne 15. března 2010, Vyhlášení standardu UP pro stanovení výše poplatků při překročení standardní doby studia a poplatky spojené se studiem na UP v akademickém roce 2010/2011, čl. III odst. 1.

²⁹² Srov. Podmínky pro přijímací řízení ke studiu na TF JU v Českých Budějovicích pro akademický rok 2010/11 v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech ze dne 11. listopadu 2009, č. 156 Sbírký rozhodnutí a opatření děkana TF JU.

²⁹³ § 58 odst. 3 cit. zák.

²⁹⁴ Srov. Opatření děkana KTF UK v Praze č. 3/2010 Stanovení výše poplatků spojených se studiem v akademickém roce 2010/2011 ze dne 4. března 2010, čl. 2.

²⁹⁵ Srov. Rozhodnutí rektora UP č. B3-10/1-RR ze dne 15. března 2010, Vyhlášení standardu UP pro stanovení výše poplatků při překročení standardní doby studia a poplatky spojené se studiem na UP v akademickém roce 2010/2011, čl. III odst. 2.

²⁹⁶ Srov. Opatření děkana o stanovení poplatků spojených se studiem ve studijních programech uskutečňovaných v českém jazyce pro akademický rok 2010/2011 ze dne 4. května 2010, č. 164/2010 Sbírký rozhodnutí a opatření děkana TF JU.

²⁹⁷ § 58 odst. 4 cit. zák.

bakaláře studující v navazujícím magisterském programu se tento poplatek pochopitelně nevztahuje. Jinými slovy: student má zadarmo pouze jedno vysokoškolské studium. Pokud chce studovat druhou vysokou školu, musí si připlatit. V Praze se za „další“ studium platí 2 800 Kč²⁹⁸, v Olomouci stanovili poplatek na samé maximální hranici „základu“ na 2 952 Kč²⁹⁹ a v Českých Budějovicích na 2 950 Kč - od maximální hranice liší jen o dvě koruny.³⁰⁰

Fakulta může dále vybírat poplatky za studium v cizím jazyce, což se ovšem katolických fakult v současnosti netýká.

Další poplatky, které fakulty od účastníků vybírají, jsou poplatky za kurzy celoživotního vzdělávání.³⁰¹ Tyto poplatky nejsou zákonem nijak limitovány. Např. pražský kurz celoživotního vzdělávání „*Kanonické právo*“ stojí 12 000 Kč za dva semestry, celoživotní vzdělávání – program „*Kněžská formace*“ stojí účastníka 2 800 Kč za rok (kurz je tříletý) a program „*Jáhenský pastorační rok*“ je zpoplatněn částkou 6 100 Kč za kurz. Olomoucká fakulta nabízí v rámci celoživotního vzdělávání např. „*Jednoletý propedeutický teologický kurz pro Teologický konvikt*“ za 2 350 Kč za rok, dvouletý „*Propedeutický kurz k doktorskému studijnímu programu v oboru teologie pro absolventy studijního oboru Křesťanská výchova (6141T), Učitelství křesťanské výchovy pro 2. stupeň základních škol (7503T) a těch oborů, které schválí Kolegium oboru teologie*“ za cenu 36 500 Kč či kurz „*Formace řeholních představených*“ v ceně 6 000 Kč za rok. Z Českobudějovických kurzů jmenujme příkladmo zájmový kurz „*Skutky apoštolů – výklad pro praxi*“: 1 100 Kč za rok, kvalifikační kurz „*Základy znakové řeči*“: 1 000 Kč za semestr či specializační kurz „*Dluhové poradenství*“: 900 Kč za semestr.

Dalším významným poplatkem jsou poplatky spojené z rigorózním řízením. Za úkony spojené s přijetím přihlášky a s konáním této zkoušky může fakulta stanovit poplatek do výše dvojnásobku „základu“³⁰², tj. v roce 2010 do hranice 5 904 Kč. Na pražské fakultě je výše poplatku stanovena na 5 500 Kč, přičemž uchazeč může přijmout nabídku na využívání

---

²⁹⁸ Srov. Opatření děkana KTF UK v Praze č. 3/2010 Stanovení výše poplatků spojených se studiem v akademickém roce 2010/2011 ze dne 4. března 2010, čl. 2.

²⁹⁹ Srov. Rozhodnutí rektora UP č. B3-10/1-RR ze dne 15. března 2010, Vyhlášení standardu UP pro stanovení výše poplatků při překročení standardní doby studia a poplatky spojené se studiem na UP v akademickém roce 2010/2011, čl. III odst. 3.

³⁰⁰ Srov. Opatření děkana o stanovení poplatků spojených se studiem ve studijních programech uskutečňovaných v českém jazyce pro akademický rok 2010/2011 ze dne 4. května 2010, č. 164/2010 Sbírkou rozhodnutí a opatření děkana TF JU.

³⁰¹ § 60 cit. zák.

³⁰² Srov. § 46 odst. 5 cit. zák.

informačních technologií a konzultace, za tyto služby zaplatí 3 000 Kč ročně. V Olomouci je poplatek za rigorózní řízení obvykle stanoven na maximální hranici.

Pochopitelné je, že studenti také musí platit některé úhrady za administrativní úkony, jako je vydání duplikátu indexu, vystavení výpisu zkoušek v cizím jazyce, vystavení duplikátu pro přístup do informačních systémů a v neposlední řadě poplatky za knihovnické služby a kopírování.

Stipendia

Nařízení posvátné kongregace pamatují na studenty, „kteří jsou nadaní, a je naděje, že budou pro církve velkým přínosem“³⁰³, ale placení poplatků by jim bránilo v přístupu k akademickým hodnostem. Z tohoto důvodu mají být zřizována „zvláštní školní benefícia, různě nazývaná (fondy, penze, stipendia atd.), která by se vyplácela na podporu studentů“³⁰⁴.

V České republice vysoké školy povinně zřizují stipendijní fondy.³⁰⁵ Příjmem stipendijního fondu jsou mj. výše uvedené poplatky za delší a další studium. Je tedy zřejmé, že studenti těmito poplatky nijak nepřispívají na provoz školy, neboť stipendijní fond může být čerpán pouze na vyplácení stipendií, tedy zpět do kapes samotných studentů.

Tvorba stipendijního fondu KTF UK byla v roce 2009 složena pouze z poplatků za studium ve výši 1 410 tis. Kč, čerpání stipendijního fondu v roce 2009 činilo 679 tis. Kč. Zůstatek stipendijního fondu KTF UK k 31. prosinci 2009 byl 2 078 tis. Kč.

Stipendijní fond CMTF UP vykazoval k 31. prosinci 2009 konečný zůstatek 928 tis. Kč, jeho tvorba v roce 2009 činila 133 tis. Kč a čerpání 216 tis. Kč.³⁰⁶

Stipendijní fond českobudějovické fakulty narostl z 354 tis. Kč na konečných 636 tis. Kč k 31. prosinci 2009 (tvořen 367 tis. z poplatků za studium a čerpán ve výši 85 tis. Kč na stipendia).³⁰⁷

Co se týče stipendií, která jsou hrazena ze státního příspěvku nebo dotace, pak dle zákona mohou fakulty vyplácet stipendium:

- za vynikající studijní výsledky,

---

³⁰³ Nařízení čl. 44 § 1.

³⁰⁴ Tamtéž § 2.

³⁰⁵ Srov. § 18 odst. 6 písm. c) cit. zák.

³⁰⁶ Srov. Výroční zpráva o hospodaření CMTF UP za rok 2009.

³⁰⁷ Srov. Výroční zpráva o hospodaření TF JU za rok 2009.

- za vynikající výzkumné, vývojové, inovační, umělecké nebo další tvůrčí výsledky přispívající k prohloubení znalostí,
- na výzkumnou, vývojovou a inovační činnost podle zvláštního právního předpisu,
- v případě tíživé sociální situace studenta,
- v případech zvláštního zřetele hodných,
- na podporu studia v zahraničí,
- na podporu studia v České republice,
- studentům doktorských studijních programů.

Stipendium v případě tíživé sociální situace studenta se vyplácí též studentům, kteří mají nárok na příspěvek na dítě, jestliže rozhodný příjem v rodině nepřevyšuje jedenapůlnásobek životního minima. Vyplácí se deset měsíců v akademickém roce a činí 1620 Kč.³⁰⁸

KTF UK vyplatila v roce 2009 stipendia v celkové výši 3 696 tis. Kč, z toho 470 tis. Kč bylo vyplaceno za vynikající studijní výsledky, 1 200 tis. Kč za vynikající výsledky přispívající k prohloubení znalostí, 25 tis. Kč v případech zvláštního zřetele hodných a 2 001 tis. Kč studentům doktorských studijních programů. Zdrojem těchto stipendií byl příspěvek nebo dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve výši 2 584 tis. Kč, stipendijní fond fakulty ve výši 679 tis. Kč, sponzoři ve výši 408 tis. Kč a vlastní příjmy fakulty ve výši 25 tis. Kč.

CMTF UP vyplatila v roce 2009 studentům na stipendiích celkem 840 tis. Kč, z toho 356 tis. Kč stipendia doktorandská a 484 tis. Kč stipendia mimořádná za podíl studentů na vědecké práci fakulty.³⁰⁹

Studentům TF JU vyplatila fakulta na stipendiích v roce 2009 celkem 667 tis. Kč, z toho 444 tis. Kč jako stipendia doktorandská.

Fakulty mohou nemajetným studentům pomáhat i jiným způsobem. CMTF UP např. zve sociálně slabé studenty (zejména starší 26-ti let, kteří si musejí hradit sociální a zdravotní pojištění), ke spolupráci při plnění vědeckých úkolů jako pomocné vědecké síly.³¹⁰

---

³⁰⁸ Srov. § 91 cit. zák.

³⁰⁹ Srov. Výroční zpráva o činnosti CMTF UP za rok 2009, 62.

³¹⁰ Srov. Výroční zpráva o činnosti CMTF UP za rok 2009, 63.

Stat' X. O předem stanoveném rozdělení a spolupráci fakult

(apoštolská konstituce čl. 60-64, nařízení posvátné kongregace čl. 45-49)

Planifikace, tj. předem stanovené rozdělení fakult, má být dle apoštolské konstituce provedeno tak, aby bylo zajištěno jejich vhodné rozmístění v různých částech země. Radit Posvátné kongregaci pro katolickou výchovu v této věci mají jak biskupské konference, tak komise odborníků.

Pro založení nové univerzity nebo fakulty uvádějí nařízení posvátné kongregace poměrně přísné podmínky. Je preferována spíše afiliace, agregace a inkorporace. Jestliže však je patrná nezbytnost a opravdový užitek ze založení nové školy, musí být připraven dostatečný počet kvalifikovaných stálých učitelů, dostatečný zájem studentů, knihovna, posluchárny a postačující ekonomické prostředky. Dále je třeba předem vypracovat statuta a studijní řád v souladu s apoštolskou konstitucí a nařízeními posvátné kongregace.

Posvátná kongregace pro katolickou výchovu pak po vyslechnutí názoru místního ordináře, biskupské konference a odborníků, zvláště ze sousedních fakult, rozhodne o založení nové školy – zpravidla na zkušební dobu, než bude potvrzena definitivně.

Je vhodné, aby diecézní a řeholní teologická studia byla afileována k některé fakultě, aby zde bylo možno dosahovat bakalaureát.

Nařízení posvátné kongregace doporučují, aby afileující fakulta i afileovaný institut byly ze stejné národnostní či kulturní oblasti.

Agregací rozumí nařízení posvátné kongregace spojení nějakého institutu, který zahrnuje první a druhý cyklus, s nějakou fakultou za účelem získání akademických titulů prostřednictvím fakulty. *Inkorporací* se rozumí přivtělení institutu, který zahrnuje druhý nebo třetí nebo oba cykly, k fakultě. Agregaci nebo inkorporaci nějakého institutu je možné provést jen tehdy, jedná-li se o institut zvláště založený pro dosažení akademických hodností.

Jako výzva k užší spolupráci mezi katolickými fakultami v České republice nechť zazní poslední článek první části konstituce: „Spolupráce mezi fakultami ... ve stejné krajině ... má být pečlivě podporována. Velmi totiž napomáhá k rozvoji vědeckého bádání učitelů a lepší formaci studentů. ... je třeba rozvíjet i tzv. *komplementárnost* mezi fakultami; jde tu všeobecně o hlubší pronikání křesťanské moudrosti do celé oblasti kultury.“³¹¹

Nařízení posvátné kongregace vyjmenovávají mezi formami spolupráce zejména zvaní vyučujících ke vzájemným návštěvám, informování o vlastní vědecké práci rozvoj společného bádání k prospěchu Božího lidu.

---

³¹¹ *SChr* čl. 64.

Také spolupráci s nekatolickými fakultami je nutné podporovat, ovšem při zachování vlastní identity.

1.1.2.2. Druhá část: Zvláštní (speciální) předpisy

Druhá část konstituce se věnuje jednotlivým typům fakult. Obsahuje čtyři statě: *O fakultě posvátné teologie* (čl. 66 až 74), *O fakultě kanonického práva* (čl. 75 až 78), *O fakultě filozofie* (čl. 79 až 83) a *O jiných fakultách* (čl. 84 až 87). Tuto strukturu kopírují i nařízení posvátné kongregace.

Nás pochopitelně zajímá stať, která se vztahuje na fakulty v České republice, tedy stať první *O fakultě posvátné teologie*.

Stať I. O fakultě posvátné teologie

(apoštolská konstituce čl. 66–74, nařízení posvátné kongregace čl. 50–54)

Cílem fakulty je snaha, aby „katolická nauka, čerpaná s největší péčí z Božího zjevení, byla vědeckou metodou, která je jí vlastní, hluboce probádána a systematicky vykládána; rovněž aby řešení lidských problémů byla pečlivě zkoumána ve světle tohoto zjevení“³¹².

Duší posvátné teologie má být studium Písma svatého. Při studiu se má projevat celistvost teologického vzdělání, ve spojení s vědami filozofickými i antropologickými, a má směřovat k důvěrnějšímu poznání Kristova tajemství, aby mohlo být účinněji zvěstováno.

Ve vztahu k nejnovějším vědeckým poznatkům má vyjít najevo, že víra a rozum jsou ve vzájemném souladu. Výklad pravd má být přizpůsoben povaze kultury, ale přitom se musí vyvarovat synkretismu a partikularismu. Je třeba přijímat pozitivní hodnoty různých filozofií a kultur, pokud jsou slučitelné s křesťanskou vírou.

Pečlivě se mají pojednat ekumenické otázky, mezináboženský dialog i problémy vzniklé ze současného ateizmu.

Vždy má být patrná věrnost magisteriu, zejména v základním cyklu: zde je třeba především vykládat dědictví církve. Pravděpodobná a osobní mínění mají být předkládána

---

³¹² *SChr* čl. 66.

skromně a pouze jako taková. Je třeba zachovávat předpisy II. vatikánského koncilu i pozdější předpisy Apoštolského stolce.

Studium na teologické fakultě má tyto cykly:

- **první cyklus**, základní, který trvá pět let, případně tři roky po předchozím dvouletém studiu filozofie. Student má získat solidní filozofické vzdělání, organické vzdělání teologické a úvod do teologické vědecké metody. Cyklus se zakončuje bakalaureátem nebo jinou vhodnou hodností dle statut. (Jak bylo napsáno výše, v České republice student dosahuje na konci tohoto cyklu titul *magistr*.)
- **druhý cyklus**, *specializace*, trvá dva roky, student v něm získá praxi ve vědeckém specializovaném bádání, po dokončení získává titul specializovaného licenciátu. O problematice udělování licenciátu v České republice viz kapitola 8.
- **třetí cyklus**, v němž se dokončuje vědecká teologická formace, zvláště vypracováním disertační práce, je ukončen hodností doktorátu.

Před zápisem na fakultu uchazeč musí doložit potřebná předchozí studia. Předchozí studium filozofie musí být vykonáno na sválené fakultě.

Fakulta se má postarat o vědeckou teologickou formaci budoucích kněží a těch, kdo se připravují na speciální úkoly v církvi, proto má zavést také specializované předměty.

Fakulta může rovněž stanovit tzv. „pastorační rok“, který se vyžaduje po absolvování prvního pětiletého cyklu a může být uzavřen udělením zvláštního diplomu. Takovému „pastoračnímu roku“ se blíží kurz celoživotního vzdělávání KTF UK v Praze s názvem „*Jáhenský pastorační rok*“. Kurz je určen pro jáhny (resp. absolventy KTF UK), kteří jsou ustanoveni do pastorační práce ve farnostech. Program se koná jednou za měsíc ve třech čtyřhodinových blocích. K přihlášce je nutné přiložit souhlas ordináře nebo biskupského vikáře pro pastorační práci. Program je zakončen ústní zkouškou a vydáním osvědčení.³¹³

Nařízení posvátné kongregace požadavky jednotlivých studijních cyklů konkretizují. Uvádějí následující povinné předměty:

V prvním cyklu (tj. v našem prostředí v cyklu magisterském):

- filozofické předměty vyžadované pro teologii (především systematická filozofie a její historický vývoj),

---

³¹³ Srov. Celoživotní vzdělávání – program „*Jáhenský pastorační rok*“, čj. 1681/10 ze dne 30. června 2010, <http://www.ktf.cuni.cz/KTF-833.html>, (26.11.2010).

- teologické předměty, a to: úvod a exegeze Písma svatého, fundamentální teologie s ohledem na otázky ekumenismu, nekřesťanských náboženství a ateizmu, dogmatická teologie, morální a spirituální teologie, pastorální teologie, liturgie, církevní dějiny, patrologie a archeologie, kanonické právo,
- pomocné předměty, a sice vědy o člověku, latina, biblické jazyky pro potřeby následujících cyklů.

V druhém cyklu (licenciátním): speciální předměty podle vlastní specializace, rovněž s vlastní písemnou prací.

Ve třetím cyklu (doktorském): povinné předměty mají být určeny ve statutech.

Předměty mají být přednášeny tak, aby vyniklo jejich organické spojení a byly vysvětleny jejich různé dimenze, především nauka biblická, patristická, historie, liturgika a pastorální nauka. Studenti mají být způsobilí jak pro další studium tak pro plnění svých úkolů v církvi. Na konci prvního i druhého cyklu necht' se koná souborná zkouška.

Stati II. až IV. O dalších fakultách

(apoštolská konstituce čl. 75-87, nařízení posvátné kongregace čl. 55-64)

Tyto stati upravují zvláštními předpisy život fakulty kanonického práva, fakulty filozofie a jiných fakult. V České republice se s těmito fakultami neseťkáváme, proto těmito statím nebudeme věnovat pozornost.

Na konci nařízení posvátné kongregace jsou připojeny dva dodatky. S Dodatkem I. „*Předpisy pro vypracování Statutu univerzity nebo fakulty*“ jsme se seznámili výše v kapitole 1.1.2.2.

Dodatek II. obsahuje „*Obory církevních studií, jak jsou nyní (v r. 1979) v církvi akademicky uspořádány a provozovány*“. Zde je abecedně vyjmenováno 27 oborů.

1.1.3. Ostatní kanonické předpisy

Kromě příslušných kánonů Kodexu kanonického práva a apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* a nařízení k jejímu správnému provádění vydává Svatý stolec další předpisy, kterými se semináře a fakulty musí řídit. Jedná se především o dokumenty Kongregace pro klérus a Kongregace pro katolickou výchovu. Následuje přehled těch nejdůležitějších:

Z kanonickoprávních dokumentů vydaných Kongregací pro klérus uveďme alespoň **Direktář pro službu a život kněží**, schválený papežem Janem Pavlem II. dne 31. ledna 1994.³¹⁴

Z dokumentů, které se našeho tématu týkají, vydaných **Kongregací pro katolickou výchovu**, jmenujme především:

- *Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis* ze dne 6. ledna 1970, druhé vydání ze dne 19. března 1985,
- Studium filozofie v seminářích ze dne 20. ledna 1972,
- Církevní právo ve vzdělávání kněží ze dne 2. dubna 1975,
- Teologické vzdělání budoucích kněží ze dne 22. února 1976,
- Instrukce o liturgickém vzdělání kandidátů kněžství ze dne 3. června 1979,
- Okružní list: Aktuální pokyny k uvedení kandidátů kněžství do duchovního života ze dne 6. ledna 1980,
- Orientace pro výchovu k lidské lásce – pokyny k sexuální výchově ze dne 1. listopadu 1983,
- Pastorece migrantů ve formaci budoucích kněží ze dne 25. ledna 1986,
- Směrnice pro formaci budoucích kněží ohledně hromadných sdělovacích prostředků ze dne 19. března 1986,³¹⁵
- Hlavní body studia a výuky sociální nauky církve ve vzdělávání kněží ze dne 30. prosince 1988,
- Instrukce o studiu církevních otců ve vzdělávání kněží ze dne 10. listopadu 1989,

---

³¹⁴ Český vyšel v červené řadě dokumentů ČBK v roce 1995, ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/cervena-rada/?page=2>, (26.11.2010).

³¹⁵ Český překlad vydala Česká biskupská konference v roce 2008, ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/cervena-rada/>, (26.11.2010).

- Normy pro přípravu vychovatelů v seminářích ze dne 4. listopadu 1993,
- Normy pro výchovu kandidátů kněžství s ohledem na problémy manželství a rodiny ze dne 19. března 1995,
- Instrukce biskupským konferencím o přijímání kandidátů do semináře, kteří přicházejí z jiných seminářů nebo řeholních institutů ze dne 9. října 1986 a 8. března 1996,
- Základní normy pro formaci trvalých jáhnů. Směrnice pro službu a život trvalých jáhnů (vydala Kongregace pro katolickou výchovu společně s Kongregací pro klérus) ze dne 22. února 1998,³¹⁶
- Okružní listy o kanonických normách vztahujících se na iregularitu a překážky v *Ordines recipiendos*, nebo v *Ordines exercendos* ze dne 27. července 1992 a 2. února 1999,
- Dekret, jímž se upravuje studijní řád na fakultách kanonického práva ze dne 2., září 2002,³¹⁷
- Instrukce o kritériích pro rozlišování povolání u osob s homosexuálními sklony v souvislosti s jejich přijetím do semináře a připuštění ke svátosti svěcení ze dne 4. listopadu 2005,³¹⁸
- *Reform of the Higher Institutes of Religious Sciences* ze dne 28. června 2008³¹⁹,
- Směrnice pro využívání psychologických odborností pro připuštění kandidátů ke kněžské formaci ze dne 29. června 2008,³²⁰.

---

³¹⁶ Český překlad vydala Česká biskupská konference v roce 2002, ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/cervena-rada/>, (26.11.2010).

³¹⁷ Český překlad na stránkách Společnosti pro církevní právo na adrese <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/stud-kp.htm>, (26.11.2010).

³¹⁸ Český překlad vydala Česká biskupská konference v roce 2006, ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/cervena-rada/>, (26.11.2010).

³¹⁹ Ke stažení na adrese http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccatheduc/documents/rc_con_ccatheduc_doc_20080628_istruzione_en.html, (26.11.2010).

³²⁰ Český překlad vydala Česká biskupská konference v roce 2009, srov. Akta České biskupské konference 4 (2009), 88–102, ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/acta-cbk/>, (26.11.2010).

1.2. Partikulární právní úprava

1.2.1. Národní rámcový program kněžské formace (*Ratio nationalis institutionis sacerdotalis*)³²¹

Národní rámcový program kněžské formace (*Ratio nationalis institutionis sacerdotalis*) je nejdůležitějším českým partikulárním kanonickým předpisem regulujícím činnost seminářů a teologických fakult.

Dokument vydala podle kán. 242 § 1 CIC/1983 Česká biskupská konference dne 28. ledna 2008, poté, co jej 30. listopadu 2007 na období šesti let schválila Kongregace pro katolickou výchovu (semináře a studijní instituty) v Římě.³²²

Rámcový program je závazný pro všechny formátory budoucích kněží. Vztahuje se především na teologický konvikt a semináře, ale týká se rovněž činnosti teologických fakult.³²³ V tomto smyslu je i členěn na dva oddíly: I. Řád pro formaci (*Ratio formationis*) a II. Řád studia katolické teologie (*Ratio studiorum*). Řád obsahuje celkem devět kapitol: 1. Kněžská identita, 2. Oblasti kněžské formace, 3. Etapy formace, 4. Struktura kněžského semináře, 5. Cíl (studia katolické teologie), 6. Cíle a obsahy studia teologických disciplín, 8. Cíle a obsahy dalších kurzů a 9. Struktura a organizace studia.

1.2.2. Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice

Tento dokument vydala Česká biskupská konference ve svých Aktech v roce 2010. Směrnice byla schválena Kongregací pro katolickou výchovu v Římě dne 24. července 2009.³²⁴

---

³²¹ Dokument vyšel tiskem ve „fialové“ řadě dokumentů České biskupské konference, ke stažení na adrese <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/fialova-rada/>, (26.11.2010).

³²² Srov. Congregatio de institutione catholica (de seminariis atque studiorum institutis): Decretum n. 1453/205/8 datum Romae d. XXX m. Novembris a. D. MMVII.

³²³ Srov. Česká biskupská konference: Národní rámcový program kněžské formace (*Ratio nationalis institutionis sacerdotalis*), Praha: Česká biskupská konference, 2008, 9.

³²⁴ Srov. Decretum N. 334/2007/6 datum Romae, ex Aerobus Congregationis de Institutione Catholica, die XXIV mensis Julii, A.D. MMIX.

Služba trvalých jáhnů byla zavedena v České republice na základě rozhodnutí České biskupské konference ze dne 2. září 1998.³²⁵

Pro naše téma jsou důležité pasáže, které mají souvislost s teologickými fakultami popř. semináři.

Formace budoucích trvalých jáhnů trvá nejméně tři roky a obsahuje kromě propedeutického období také studium na teologické fakultě.³²⁶ „Intelektuální formace se získává studiem na katolických fakultách v oboru teologie nebo absolvováním studia se srovnatelným obsahem.“³²⁷ Směrnice uvádí, že počet přednášek a seminářů má čítat nejméně 1000 hodin. Pro jáhenskou službu je nezbytný titul bakalář, pro jáhny zaměstnané v církvi se doporučuje magisterský stupeň.³²⁸

Jáhni nemají zanedbávat ani po svěcení trvalou formaci, která má rovněž intelektuální aspekt a má zahrnovat účast na studijních dnech, školeních, seminářích v teologických institutech, popř. rovněž speciální studium umožňující dosažení vyšších akademických stupňů.³²⁹

---

³²⁵ Srov. Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v ČR, in: Akta ČBK 5 (2010), čl. 4.

³²⁶ Srov. tamtéž čl. 46.

³²⁷ Tamtéž čl. 55.

³²⁸ Srov. tamtéž.

³²⁹ Srov. tamtéž čl. 78.

2. Kanonickoprávní postavení katolických teologických fakult a seminářů v České republice

2.1. Právní postavení katolických teologických fakult

Ohledně aplikace kanonického práva na teologických fakultách v České republice jsem pojednal v kapitole první při procházení jednotlivých právních norem. Vysvitlo tak srovnání mezi jednotlivými fakultami. V této kapitole se tedy zaměřím pouze na základní přehledné údaje. Více se rozepíši o specifické situaci Teologické fakulty v Českých Budějovicích.

2.1.1. Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

2.1.1.1. Základní údaje

Název: Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Adresa: Thákurova 3
160 00 Praha 6
<http://www.ktf.cuni.cz>
office@ktf.cuni.cz

Děkan: ThLic. Prokop Brož, Th.D.

Proděkani:

Proděkan pro vnější a zahraniční vztahy:

Doc. PhDr. Mireia Ryšková, Th.D.

Proděkan pro studium:

Jaroslav Brož, Th.D., S.S.L.

Proděkan pro vědu:

Doc. PhDr. Martin Zlatohlávek, Ph.D.

Proděkan pro rozvoj:

neobsazeno

Tajemnice:

Mgr. Jana Benešová

2.1.1.2. Kanonickoprávní postavení fakulty

Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze je církevní fakultou ve smyslu kán. 815 a násl. CIC. Fakulta byla kanonicky zřízena papežem Klementem VI. listinou ze dne 26. ledna 1347.³³⁰

Jak již bylo napsáno výše, jejím velkým kancléřem je arcibiskup pražský. Pražská fakulta se mediálně „proslavila“ spory mezi děkanem fakulty Prof. ThDr. Václavem Wolfem a jejím velkým kancléřem kardinálem Miloslavem Vlkem, což je z hlediska kanonického práva zajímavá problematika. V současné době naštěstí k podobným vyhroceným sporům nedochází.

Fakulta je součástí veřejnoprávní vysoké školy, Univerzity Karlovy v Praze, kam byla po násilném vynětí z jejího svazku (1953) opět přičleněna zákonem č. 163/1990 Sb. o bohosloveckých fakultách.

Výhodou fakulty je její umístění v budově, v níž sídlí Arcibiskupský seminář. Fakulta slouží především pro studenty České církevní provincie.

---

³³⁰ Srov. Statut KTF UK čl. 1.

2.1.2. Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

2.1.2.1. Základní údaje

Název: Cyrilometodějská teologická fakulty Univerzity Palackého v Olomouci
Adresa: Univerzitní 244/22
771 11 Olomouc
<http://www.upol.cz/fakulty/cmtf/>
dekanat.cmtf@upol.cz
Děkanka: RNDr. Ivana Vlková, Th.D.

Proděkani:

Proděkan pro organizaci, rozvoj a právní záležitosti:

Doc. Damián Němec, dr

Proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti:

Doc. Petr Chalupa, Th.D.

Proděkan pro vědu a výzkum a pro zahraniční záležitosti:

Mgr. Vít Hušek, Th.D.

Proděkan pro vnější vztahy a další vzdělávání:

Mgr. Pavel Černuška, Ph.D.

Tajemník:

Mgr. Ivan Drábek

2.1.2.2. Kanonickoprávní postavení fakulty

Rovněž Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci je fakultou církevní. Historii v době socialismu měla společnou s pražskou fakultou, s níž sdílela vyhnanství v Litoměřicích. V roce 1990 byla začleněna do olomoucké univerzity.

Velkým kancléřem je arcibiskup olomoucký. Vzhledem k vyšší religiozitě Moravy se těší vyššímu počtu studentů teologie, než fakulta pražská. V blízkosti budovy fakulty sídlí kněžský seminář a Teologický konvikt.

2.1.3. Teologická fakulta Jihočeské univerzity

2.1.3.1. Základní údaje

Název: Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
Adresa: Kněžská 8
370 01 České Budějovice
<http://www.tf.jcu.cz>
děkanát@tf.jcu.cz
Děkan: Doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.

Proděkani:

Proděkan pro vědu a výzkum:

Mgr. Michal Opatrný, Dr. theol.

Proděkan pro studijní a pedagogickou činnost:

PaedDr. Petr Bauman

Proděkan pro doktorské studium:

Prof. Dr. Karel Skalický, Th.D.

Proděkan pro zahraniční vztahy a rozvoj:

ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.

Tajemnice:

Ing. Jindřiška Hledíková

2.1.3.2. Kanonickoprávní postavení fakulty

Dříve, než se budeme věnovat kanonickoprávnímu zakotvení fakulty, podíváme se na fakultu z hlediska práva světského. Teologická fakulta je součástí Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Je dokonce jednou ze zakládajících fakult této univerzity, která byla zřízena v roce 1991 s účinností od 28. září.³³¹ Formálně teologickou fakultu zřídil Akademický senát Jihočeské univerzity 8. listopadu 1991. Z hlediska státního práva má tedy

---

³³¹ Srov. § 1 odst. b) a § 3 zákona č. 314/1991 ze dne 9.7.1991, o zřízení Slezské univerzity, Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Turkyňe a Ostravské univerzity.

budějovická fakulta stejné postavení, jako teologické fakulty v Praze a v Olomouci. Z hlediska kanonického práva má však fakulta postavení zcela jiné.

Zatímco pražská a olomoucká fakulta jsou fakultami *církevními* ve smyslu kán. 815–821, fakulta českobudějovická byla zřízena ve smyslu kán. 821 jako *vyšší institut náboženských věd*. Jako „diecézní teologický institut“ byla potvrzena sídelním biskupem ThDr. Antonínem Liškou C.Ss.R. dne 31. prosince 1991, „pro vzdělávání katechetů, laických pastoračních pracovníků a stálých jáhnů s výhledem rozvoje pro studium ke kněžství a pro speciální studium vybraných oborů s přednostním zaměřením na křesťanskou pedagogiku ...“³³². Hned v lednu následujícího roku byla fakulta schválena jednomyslně i Českomoravským sborem Biskupské konference České a Slovenské federativní republiky, který zároveň rozhodl, že bude žádat o její schválení v Římě a požádal fakultu, aby koordinovala své programy s existujícími fakultami v Praze a Olomouci. Nakonec ale z římského schvalování sešlo a fakulta zůstala diecézním institutem podléhajícím po kanonické linii pouze biskupovi.

A právě českobudějovický diecézní biskup má na fakultě podobné pravomoci, jaké má na církevní fakultě velký kancléř. Diecézní biskup je tzv. *moderátorem* fakulty, který:

- a) schvaluje statut fakulty,³³³
- b) vykonává vůči fakultě přiměřeně funkce dle kán. 806,
- c) zodpovídá za pravověrnost výuky a dodržování směrnic Apoštolského stolce a biskupské konference,
- d) uděluje *nihil obstat* zvolenému děkanovi a *mandantum* vyučujícím teologických oborů,
- e) ustanovuje studentského kaplana,
- f) každým třetím rokem podává zprávu o fakultě Kongregaci pro katolickou výchovu.³³⁴

Fakulta „diecézního“ práva má nepochybně svoje výhody. Např. nemusí podstupovat administrativně a časově náročné schvalování statutu v Římě nebo čekat, až z kongregace přijde *nihil obstat* pro kandidáta na děkana. Její závislost na diecézním biskupovi je administrativně flexibilnější.

---

³³² Curia Episcopalis Bohemo-Budvicensis: Dekret o zřízení Teologické fakulty ze dne 31. 12. 1991, bez č.j.

³³³ Údaj o tom, že by současný statut TF JU byl schválen moderátorem, však ve statutu není. Jsou zde uvedena data schválení v Akademickém senátu TF JU, v Akademickém senátu JU a registrace na Rektorátu JU.

³³⁴ Srov. Statut TF JU čl. 3 odst. 2.

Na druhou stranu má *necírkevní* fakulta i nevýhody. Tou hlavní z hlediska absolventů, kteří chtějí působit v katolické církvi, je skutečnost, že akademické tituly získané na fakultě, nemají kanonickoprávní relevanci.³³⁵

Jak však ukazuje praxe, ani tento problém nemusí být nepřekonatelný, neboť absolventi českobudějovické fakulty jsou bez problémů přijímáni do navazujících studií na římských papežských univerzitách.

O tom, že můžeme tuto necírkevní fakultu nazývat fakultou katolickou, svědčí nejen její právní závislost na katolickém biskupovi, ale také výslovné ustanovení statutu, který jasně deklaruje, že „v teologickém obsahu své výuky a badatelské činnosti je fakulta vázána na víru Katolické církve“³³⁶.

Jak jsem již uvedl výše, všechny tři katolické fakulty slouží mj. k přípravě budoucích kněží. Zatímco v Praze a v Olomouci se na kněžství kromě řeholníků připravují především bohoslovci diecézní, na českobudějovické fakultě studují kandidáti kněžství pouze z řad řeholníků. Jedná se především o salesiány, kteří jsou s fakultou od jejího počátku personálně těsně spjati, dále o petriny a o jedno diecézní karmelitánské bratrstvo.³³⁷ Kromě nich tam krátkou dobu studoval jeden cisterciák z Vyššího Brodu. Petrini v současné době nemají žádného studenta, salesiáni mají toho času v každém ročníku jednoho kandidáta kněžství.

Salesiáni, kteří od jejího počátku na fakultu posílají své bohoslovce a zároveň tvoří velkou část jejího pedagogického sboru, se však s kanonickoprávním postavením fakulty jako diecézního institutu bez papežského uznání nesmířili. V průběhu devadesátých let započala jednání o budoucí afiliaci oboru *Teologie* pod Papežskou salesiánskou univerzitu v Římě (*Università Pontificia Salesiana - Roma*³³⁸). České Budějovice dokonce navštívil tehdejší děkan teologické fakulty Papežské salesiánské univerzity, nynější kardinál Angelo Amato SDB. Nicméně jednání nevedla ke zdárnému cíli, zejména proto, že počet studentů teologie v Českých Budějovicích nebyl dostatečný.

Salesiáni však pro své teologické studium v Českých Budějovicích římské schválení přesto mají, a to po své řeholní linii. K tomu se však musíme na chvíli zahledět do historie.

V září 1939 zřídili salesiáni *Salesiánské teologické učiliště* podle apoštolské konstituce *Deus scientiarum Dominus* ze dne 24. května 1931. Učiliště bylo potvrzeno místní církevní

---

³³⁵ Srov. CIC/1983, kán. 817.

³³⁶ Srov. Statut TF JU čl. 2 odst. 2.

³³⁷ Srov. KŘIŠŤAN Alois: Vzdělávání kněží v České republice, in: Deset let teologické fakulty Jihočeské univerzity. Teologické studie, České Budějovice: TF JU, 2001, 49.

³³⁸ Více o této univerzitě <http://www.unisal.it/> (26.11.2010).

autoritou v roce 1946.³³⁹ Po nástupu komunistů k moci bylo učiliště oficiálně uzavřeno. Salesiánské teologické učiliště však ve své činnosti pokračovalo v podzemí a připravilo na kněžské svěcení řadu tajných studentů.

Po sametové revoluci hlavní představený Salesiánské kongregace v Římě toto učiliště svým rozhodnutím ze dne 21. srpna 1995 obnovil jako *Istituto Superiore Teologico Salesiano dell'Ispettorato di Praga*,³⁴⁰ v českém překladu Vysokoškolský teologický ústav Salesiánské provincie Praha (ve zkratce VTÚSP). VTÚSP je evidován Ministerstvem kultury pod IČ 65050398. Jeho zřizovatelem je Salesiánská provincie Praha, předmětem činnosti je vzdělávání salesiánů.³⁴¹ Současným rektorem VTÚSP je doc. Michal Kaplánek SDB, který je zároveň vedoucím Katedry pedagogiky TF JU.

V roce 1996 uzavřel VTÚSP smlouvu s TF JU o vzájemné spolupráci, takže salesiáni studující teologii na fakultě jsou zároveň studenti VTÚSP. Ačkoliv kanonickoprávně nelze jejich tituly považovat za kanonicky účinné, lze hovořit o tom, že jejich vzdělání má schválení z Říma.

---

³³⁹ Srov. Kapitulní konsistoř v Praze, čj. 400, IV – 56 1946.

³⁴⁰ Srov. Dekret č. prot. 244/95.

³⁴¹ Srov. Výpis z Rejstříku evidovaných právnických osob, http://www3.mkcr.cz/cns_internet/CNS/Vypis_uplny_cpo.aspx?id_subj=1837&str_zpet=Detail_cpo.aspx, (26.11.2010).

2.2. Právní postavení seminářů

2.2.1. Arcibiskupský seminář Univerzity Karlovy v Praze

2.2.1.1. Základní údaje

Název: Arcibiskupský seminář Univerzity Karlovy v Praze
Adresa: Thákurova 3
160 00 Praha 6
<http://www.arcs.cuni.cz>
rektor@arcs.cuni.cz
GPS: 50°6'8.173"N, 14°23'13.895"E

2.2.1.2. Právní postavení semináře

Arcibiskupský seminář je z hlediska práva kanonického zřízen jako kněžský seminář Arcidiecéze pražské, závislým na pražském arcibiskupovi.

Z hlediska práva světského se jedná o součást Univerzity Karlovy v Praze. Jako takový se seminář musí řídit i příslušnými normami českého vysokoškolského zákona a respektovat vedení univerzity.

Postavení pražského semináře je proto poměrně unikátní. To, že byl přijat do svazku Univerzity Karlovy jakožto součást veřejné vysoké školy, vnímám velmi pozitivně, neboť česká většinově ateistická společnost tím dala určitým způsobem najevo, že příprava kněží patří mezi „veřejné“ zájmy společnosti a nevyčleňuje ji jen do oblasti spolků zahrádkářů a dalších zájmových uskupení.

2.2.1.3. Představení semináře

Rektor: Mons. ThLic. Artur Matuszek
Spirituál: P. Miloslav Kabrda, SDB

2.2.1.4. Historie³⁴²

Tridentský sněm (1545–1563) svými dekrety *Vera et catholica doctrina de sacramento ordinis ad condemnandos errores nostri temporis* a *Decreta super reformatione*³⁴³ stanovil, že veškerá výchova kléru se má dít v seminářích.

Kvůli politické situaci v Praze se však diecézní bohoslovci dlouho připravovali v jezuitském konviktu. Prozatímní seminář byl zřízen arcibiskupem Medkem roku 1587 v křížovnickém špitále, kde se připravovalo asi 20 alumnů.

Teprve energický arcibiskup kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu zřídil roku 1635 vlastní seminář s teologickým ústavem pro přípravu kléru diecézního, pro který si v Římě dokonce vymohl v roce 1638 právo promoční. Jedním z důvodů zřízení vlastního studia při semináři byla skutečnost, že nadaní studenti jezuity ovládané bohoslovecké fakulty většinou odcházeli do jezuitského řádu. Původně měl Harrach v úmyslu povolát k výuce barnabity, jimž nabízel ubytování pro učitele a 600 zlatých, ti však patrně pro nedostatek personálu žádosti nevyhověli. Proto se Harrach obrátil na františkány z hyberského kláštera sv. Ambrože, kteří se výuky ujali. První hybernští profesori pobírali plat 240 zlatých ročně. Po roce 1652 v semináři vyučovali i cisterciáci a premonstráti, později i benediktini.

Zpočátku měl seminář všeho všudy kolem 30-ti alumnů, včetně řeholních. Koncem 17. století se počet světských bohoslovců zvýšil na 45.

Studium trvalo tři roky, poté alumni přijali kněžské svěcení, ale ještě rok setrvali v semináři, aby je rektor uvedl do duchovní praxe.

Vzájemnou hašteřivost mezi seminářem a univerzitou dokládá úsměvný příběh výuky kanonického práva v semináři, s kterou se začalo v roce 1675. Představitelům právnické fakulty se pochopitelně nelíbilo, že jejich obor je vyučován také samostatně v semináři, a snažili se tomu zabránit. Poté, co se rektor univerzity marně snažil dosáhnout zákazu výuky práva v semináři u opata i arcibiskupa, podal žalobu k císaři, který seminární přednášky zakázal. Arcibiskup Bilenberg však prokázal svoji vtípnou obratnost: Na radu svých přátel u vídeňského dvora nechal pouze změnit název přednášek na „*de iure et iustitia, de legibus et*

---

³⁴² Srov. ČIHÁK Josef: *Theologus čili studium katolické theologie*, Praha: [b.n.] 1927; PODLAHA Antonín: *Český slovník bohovědný, díl čtvrtý*, Praha: Nakladatelství V. Kotrba, 1930; VANÁČ Martin: *Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v letech 1891–1939. Příspěvek k dějinám vztahu mezi státem, církví a univerzitou na přelomu 19. a 20. století*, (nepublikovaná diplomová práce obhájená na Filozofické fakultě UK, vedoucí práce: HLEDÍKOVÁ Zdeňka), Praha: FF UK, 1999; <http://www.arcs.cuni.cz>, (26.11.2010).

³⁴³ TRIDENTSKÝ KONCIL: *Vera et catholica doctrina de sacramento ordinis ad condemnandos errores nostri temporis* a přiložené *Decreta super reformatione*, session XXIII (15. července 1563), celkem 18 kánonů, o semináři zvláště pojednává can. XVIII, In: *Concilium Oecumenicorum Decreta*, Bologna: Edizioni Dehoniane²2002, 750-753.

sacramentis“ a zasadit je do rámce přednášek o morálce, čímž fakticky další námitky právnické fakulty formálně znemožnil.

Ale i mezi samotnými hyberskými františkány vznikaly rozepře, které měly na úroveň studia neblahý vliv. Proto hyberni od roku 1693 v semináři nepůsobili. Byli nahrazeni cisterciáky a premonstráty, kteří se pravidelně střídali na základě smlouvy uzavřené v roce 1692 v Duchcově.

V roce 1775 byl po zrušení jezuitského řádu seminář rozhodnutím Marie Terezie přestěhován do budovy Klementina a bohoslovci posíláni na bohosloveckou fakultu.

Dvorním dekretem císaře Josefa II. z 24. října 1783 byly zřízeny generální semináře, které vychovávaly veškerý kněžský dorost. Klérus byl formován především pro potřeby státní správy. „Za představené a profesory ustanoveni vládou zpravidla mužové vládního smýšlení osvícenského.“³⁴⁴ Proto hned po smrti císaře Josefa II. se biskupové pokusili prosadit zrušení generálních seminářů, což se jim roku 1790 za vlády císaře Leopolda II. skutečně podařilo. Byly obnoveny i semináře v Litoměřicích a v Hradci Králové. V pražském semináři však zůstávalo rezervováno vždy několik míst pro nadanější bohoslovce sufragánních diecézí, aby mohli docházet na pražskou bohosloveckou fakultu.

Do plného souladu s církevními předpisy uvedl bohoslovecké studium teprve konkordát v roce 1855. Biskupům byla konečně dána faktická pravomoc nad semináři: „Biskupové budou plným a svobodným právem řídit a spravovati semináře podle předpisů církevních zákonů.“³⁴⁵

Arcibiskup Kordač nechal pro seminář postavit novou moderní budovu v Dejvicích. Do ní se seminář z Klementina přestěhoval v roce 1929.

V době okupace byl seminář přestěhován do Dolních Břežan, kde bylo od roku 1940 zřízeno teologické učiliště.

Po válce se seminář společně s fakultou mohly vrátit do své dejvické budovy. Ne však nadlouho. Komunistický režim vystěhoval v roce 1953 seminář z Prahy do Litoměřic. V dejvické budově zřídil sídlo pro komunistický propagandistický časopis *Otázky míru a socialismu*.

Teprve v roce 1990 se seminář opět vrátil z litoměřického vyhnanství do Dejvic, kde sídlí dodnes.

---

³⁴⁴ ČIHÁK Josef: *Theologus čili studium katolické theologie*, Praha: [b.n.] 1927, 27.

³⁴⁵ Císařský patent ze dne 5.11.1855 č. 195 ř.z., kterým se vyhlašuje úmluva (konkordát) uzavřená mezi Svatou Stolicí a Rakouským císařstvím r. 1855, čl. XVII.

V témže roce se seminář stal součástí Univerzity Karlovy v Praze jako její účelové zařízení.³⁴⁶

V roce 1993 byla Akademickým senátem UK schválena změna oficiálního názvu z „Kněžský seminář“ na „Arcibiskupský seminář“.³⁴⁷

2.2.1.5. Počty bohoslovců

Počet bohoslovců v roce 2010/2011

Ročník	Počet celkem	Diecéze pražská	Diecéze litoměřická	Diecéze královéhradecká	Diecéze českobudějovická	Diecéze plzeňská
1. ročník	11		3	2	3	3
2. ročník	8	1	1	4	1	1
3. ročník	3	1		1	1	
4. ročník	3	1		1	1	
5. ročník	1				1	
Celkem	26	3	4	8	7	4

Porovnání počtu bohoslovců s minulým rokem

Rok	Počet celkem	Diecéze pražská	Diecéze litoměřická	Diecéze královéhradecká	Diecéze českobudějovická	Diecéze plzeňská
2009/2010	18	6	1	4	6	1
2010/2011	26	3	4	8	7	4

³⁴⁶ Srov. Výnos rektora Univerzity Karlovy v Praze čj. 7211/90-I ze dne 21. srpna 1990.

³⁴⁷ Srov. Zápis ze schůze AS UK ze dne 26. března 1993, bod 9.

Při semináři působí Nadace Arcibiskupského semináře v Praze, která finančně podporuje sociálně slabé bohoslovce a další aktivity semináře. Nadace je zcela závislá na darech dobrodinců.

Bohoslovci pořádají mj. volnočasové aktivity pro mladé muže s názvem *Tammím*.³⁴⁸

2.2.1.6. Z vnitřních předpisů semináře

V této kapitole uvádím některé zajímavosti z vnitřních předpisů arcibiskupského semináře.

*Ze statutu*³⁴⁹

Arcibiskupský seminář je zřízen jako kněžský seminář Arcidiecéze pražské. Jeho nejvyšším představeným je dle statutu pražský arcibiskup.

Arcibiskupský seminář je veřejnou církevní právnickou osobou. Jménem semináře jedná ve všech věcech rektor, s výjimkou věcí, které si arcibiskup vyhradil.

Rektor, vicerektor, prefekti, spirituálové a zpovědníci jsou do svých funkcí jmenováni pražským arcibiskupem.

Služba lektora se udílí kandidátům zpravidla koncem prvního ročníku, akolytát koncem druhého ročníku a kandidatura jáhenského a kněžského svěcení na začátku třetího ročníku. Jáhenské svěcení se uděluje zpravidla až po absolvování semináře.

Po druhém ročníku semináře se zpravidla zařazuje „externí rok“, jehož cílem je dosáhnout u seminaristů vyššího stupně lidské zralosti, osvědčit svou víru v sekulárním prostředí a dozrát v rozhodnutí pro kněžství. Externí rok může být v mimořádném případě seminaristovi prominut diecézním biskupem po vyslechnutí mínění rektora.

Intelektuální formaci seminaristů zajišťuje Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy. Seminaristé musí věrně zachovávat ustanovení fakulty.

Rovněž výuku praktické teologie poskytuje KTF UK. Kromě toho se však seminaristé účastní různých školení, výcviků a praxí podle ustanovení rektora semináře. Během prázdnin bohoslovec stráví zpravidla tři týdny na praxi podle určení svého biskupa a čtyři týdny ve své farnosti.

---

³⁴⁸ Srov. <http://www.tammim.spolco.cz>, (26.11.2010).

³⁴⁹ Srov. Stanovy Arcibiskupského semináře v Praze ze dne 26. října 1999.

V čele semináře stojí rektor, který informuje pražského arcibiskupa o životě v semináři, podává písemné zprávy o seminaristech jejich biskupům, případně je neprodleně informuje o závažných porušeních kázně.

Rektor rovněž přijímá uchazeče do semináře, a to na základě rozhodnutí biskupa. Dále rozhoduje o přerušení pobytu v semináři a propuštění. Uděluje odměny a kázeňská opatření.

Rektor stanovuje výši poplatku pro seminaristy za pobyt v semináři a pro jednotlivé diecéze určuje proporcionální výši příspěvku.

Rektora zastupuje vicerektor (toho času neobsazená funkce). Vicerektorovi jsou podřízeni případní prefekti z řad jáhnů a kněží (toho času neobsazené funkce).

Ze seminaristů mohou být jmenováni moderátoři pro různé oblasti činnosti. Nejdůležitějším z nich je generální moderátor, kterého volí všichni seminaristé ze tří kandidátů prezentovaných rektorem semináře.

Hospodářskou správu zajišťují zaměstnanci semináře v čele s tajemníkem. Tito nejsou členy seminární komunity.

Z Podmínek přijetí

Způsob a rozsah přijímacího řízení do semináře stanovuje příslušný diecézní biskup.

Před vstupem do semináře uchazeč zpravidla absolvuje propedeutický rok v Teologickém konviktu, od něhož může osvobodit příslušný diecézní biskup po vyslechnutí rektora semináře a rektora konviktu.

Bohoslovci jiných diecézí (tj. všech kromě pražské) nebo institutů mohou být přijati na základě písemné dohody příslušného diecézního biskupa popř. ordináře s arcibiskupem pražským. V této dohodě se mj. stanoví rozsah, forma a závazek spoluodpovědnosti za nesení břemene provozních nákladů semináře.

Z Disciplinárního řádu

Jako odměnu může rektor udělit a) pochvalu, b) veřejnou pochvalu, c) věcný nebo peněžitý dar.

Jako trest může kromě domluvy, která se doporučuje, pokud stačí k nápravě provinilce, udělit tyto tresty: a) napomenutí neboli důtku, b) písemné napomenutí, c)

podmínečné propuštění, d) propuštění. Proti písemnému napomenutí, podmíněnému propuštění a propuštění se seminarista může odvolat ke svému biskupovi s odkladným účinkem sankce.

Z organizačního řádu³⁵⁰

Organizační řád prezentuje právní spojení semináře s univerzitou. Proto byl také tento předpis schválen Akademickým senátem Univerzity Karlovy.

Arcibiskupský seminář je účelové zařízení Univerzity Karlovy, které slouží k výchově a formaci potencionálních kandidátů kněžské služby. Výchova se děje podle kanonických norem a předpisů schválených příslušnou církevní autoritou.

Zatímco v čele všech účelových zařízení univerzity stojí ředitelé, funkce ředitele semináře nese tradiční označení *rektor*.

Za hospodářskou a administrativní činnost semináře odpovídá tajemník, který je přímo podřízen rektorovi semináře.

V semináři jsou zřízeny tyto útvary: Kancelář arcibiskupského semináře, Odbor hospodářsko-technický a Stravovací středisko.

2.2.1.7. Hospodaření

V roce 2009 hospodařil Arcibiskupský seminář s účetní ztrátou 159 tis. Kč. Neuhrazená ztráta z minulých let činila k 31. prosinci 2009 kumulativně 3 129 tis. Kč.

Náklady dosáhly výše 6 731 tis. Kč, z toho 48% představují osobní náklady a 26 % spotřeba energie. Nájem budovy, která je v majetku Arcibiskupství pražského, činí necelá 4% nákladů.

Výnosy ve výši 6 571 tis. Kč jsou tvořeny především dary (4 772 tis. Kč, celkem 73%) a tržbami z prodeje služeb (17%). Provozní dotace ze státního rozpočtu na ubytování a stravování studentů představuje jen 6% výnosů.

Zahraniční dary představují 5% výnosů.

Sami bohoslovci přispívají na ubytování a stravování 1500 Kč měsíčně.

---

³⁵⁰ Srov. Organizační řád Arcibiskupského semináře ze dne 24. září 1999.

2.2.2. Arcibiskupský kněžský seminář Olomouc

2.2.2.1. Základní údaje

Název: Arcibiskupský kněžský seminář Olomouc
Adresa: Žerotínovo nám. 2
771 11 Olomouc
<http://www.knezskyseminar.cz>
aks@arcibol.cz

2.2.2.2. Právní postavení semináře

Z kanonickoprávního hlediska se jedná o seminář Arcidiecéze olomoucké. Seminář je závislý na arcibiskupovi olomouckém.

Pro české právo je Arcibiskupský kněžský seminář evidovanou církevní právnickou osobou (IČ 48770370), jejímž zřizovatelem je Arcibiskupství olomoucké.³⁵¹

2.2.2.3. Představení semináře

Rektor: P. Antonín Štefek
Vicerektor: P. Mgr. Jiří Kupka
Spirituál 1. a 2. ročníku: P. Mgr. Michal Pořízek
Spirituál 3.–5. ročníku: P. Mgr. Jan Szkandera

---

³⁵¹ Srov. Rejstřík evidovaných právnických osob MK ČR.

2.2.2.4. Historie³⁵²

Po příchodu jezuitů do Olomouce byl v roce 1566 založen bohoslovecký seminář a o rok později seminář pro šlechtické jinochy. Seminář navázal na tradici olomoucké katedrální školy, doložené již ve 13. století. V prvních letech v něm studovalo kolem třiceti studentů.

V roce 1578 byl při koleji jezuitů s finanční pomocí papeže Benedikta XIII. založen tzv. papežský konvikt, nazývaný od roku 1580 rovněž *Collegium nordicum*, který měl vychovávat kněze určené k rekatolizaci severovýchodní části Evropy.

Oba semináře, biskupský i jezuitský, byly v roce 1581 spojeny s novým papežským seminářem a řízeny jezuiti.

V roce 1682 bylo v semináři 43 chovanců, většinou byli hudebníky a zpěváky.

Po zrušení jezuitského řádu v roce 1773 byla jezuitská kolej se seminářem zrušena reskriptem Marie Terezie, která zároveň snížila počet alumnů z osmdesáti na šedesát.

V roce 1778 byl seminář na žádost stavů spolu s univerzitou i šlechtickým konviktem přeložen do Brna, aby se hned po čtyřech letech na důtklivou žádost arcibiskupovu vrátil zpět do Olomouce. Ze seminární budovy se však mezitím stala vojenská nemocnice, proto byl seminář umístěn v budově zrušeného kláštera klarisek.

Josef II., který pojímal církev jako součást státního aparátu, svým dvorním dekretem z roku 1783 zřídil tzv. generální semináře. Pro celou Moravu byl generální seminář umístěn v krásných budovách zrušeného premonstrátského kláštera na Hradisku u Olomouce. Kapacita semináře byla 300 až 400 bohoslovců. Alumni se sem přestěhovali z Olomouce 31. října 1785. Generální seminář byl veden v osvícenském a „josefínském“ duchu. Jeho posledním rektorem byl vynikající filolog, historik a slavista Josef Dobrovský (rektor v letech 1789–1790). Josefův nástupce císař Leopold II. hned v roce 1790 upadající generální semináře zrušil a vrátil biskupům právo vychovávat kněze podle církevních zásad. Seminář se vrátil zpět do Olomouce.

Státní dohled nad seminářem však trval, jak dosvědčuje případ bohoslovce Michala Kunerta z roku 1794, který byl vyšetřován za své názory a nakonec seminář opustil. Představeným semináře bylo nařízeno, aby napříště vždy otevřeně referovali o duchovních i politických nedostatcích bohoslovců.

Až do roku 1806 seminář sloužil i brněnské diecézi, která vlastní seminář neměla.

---

³⁵² Srov. PODLAHA Antonín: Český slovník bohovědný, díl čtvrtý, Praha: Nakladatelství V. Kotrba, 1930; KREJČOVÁ Jana: Arcibiskupský kněžský seminář v Olomouci. Data – osoby – budovy, Olomouc: Arcibiskupský kněžský seminář v Olomouci, 2010; http://www.knezskyseminar.cz/?page_id=18, (26.11.2010).

Pro potřeby semináře byla přestavěna budova starého dominikánského kláštera. Tzv. *Marianum* bylo vysvěceno 30. listopadu 1841.

V roce 1873 založil bohoslovec Antonín Cyril Stojan Spolek pro zakládání venkovských knihoven.

Dne 5. května 1910 byl posvěcen základní kámen nové seminární budovy, tzv. *Salesiana*, podle svého mecenáše arcibiskupa Františka Saleského kardinála Bauera (otevřena byla v roce 1911).

V roce 1931 byl zaveden pátý ročník bohosloví, počet seminaristů dosahoval tří stovek. V listopadu 1931 bylo vysvěceno nové křídlo budovy postavené arcibiskupem Leopoldem Prečanem, tzv. *Leopoldinum*.

Po zrušení vysokých škol v roce 1939 byli bohoslovci nuceni zůstat doma. V únoru 1940 se mohli do semináře vrátit, ačkoliv fakulta byla uzavřena. Ubytování byli v rezidenci kanovníka ThDr. Stanislava Zely na kapitulním děkanství.

V roce 1942 byla řada bohoslovců odvedena na nucené práce do Říše.

Po skončení války se v roce 1946 seminář přestěhoval z kapitulního děkanství do svých budov.

V roce 1950 byl vládním nařízením³⁵³ kněžský seminář zrušen a uzavřen, pracovní smlouvy byly ukončeny k 31. srpnu 1950. Budovy byly přiděleny Fučíkově pedagogické škole a pedagogickému gymnáziu, poté pedagogické fakultě.

V letech 1968 až 1974 bylo umožněno třem ročníkům bohoslovců vystudovat v Olomouci na pobočce litoměřické Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty. Seminář pro tyto ročníky byl zřízen v budově arcibiskupské rezidence a bývalého kapitulního děkanství od 16. září 1968 do 30. června 1974. Bydlelo zde 94 bohoslovců. V těchto letech se dokonce uvažovalo o stavbě nové budovy pro seminář.

Hned po revoluci v roce 1989 začal o obnovu kněžského semináře usilovat arcibiskup ThDr. František Vaňák. Seminář byl opět otevřen 27. září 1990. Nastoupilo do něj 130 diecézních a 52 řeholních bohoslovců. Rektorem byl jmenován Mons. Mgr. Milán Kouba, kterého od roku 1998 do roku 2010 nahradil Mons. Mgr. Vojtěch Šíma. Současným rektorem je P. Antonín Štefek.

Od roku 2002 sídlí v budově semináře Teologický konvikt, přestěhovaný sem z Litoměřic.

---

³⁵³ Vládní nařízení č. 112/0950 Sb. ze dne 14. července 1950 o bohosloveckých fakultách.

2.2.2.5. Počty bohoslovců

Bohoslovci 2010–2011					
Ročník	Počet celkem	Diecéze olomoucká	Diecéze brněnská	Diecéze ostr.opavská	jiné
1. ročník	14	5	6	3	1
2. ročník	10	3	6	1	-
3. ročník	12	1	5	4	1
4. ročník	11	3	3	4	1 (Litom.)
5. ročník	14	4	3	6	1
Studenti v Olomouci	61	16	23	18	4
Studenti v Římě	6	1	4	1	-
Studenti celkem	67	17	27	19	-

2.2.3. „Malý seminář“ - Teologický konvikt v Olomouci

2.2.3.1. Základní údaje

Název: Teologický konvikt – domov mládeže a školní jídelna - výdejna
Adresa: Žerotínovo nám. 2, 771 11 Olomouc
<http://konvikt.signaly.cz>
konvikt@seznam.cz

Teologický konvikt je zařízením České biskupské konference. Jedná se o školskou právnickou osobu zařazenou do školského rejstříku. Ředitele konviktu jmenuje Česká biskupská konference. Rada konviktu má tři členy.

V Teologickém konviktu se připravují budoucí bohoslovci všech diecézí České republiky po dobu jednoho školního roku. Po této formaci studenti mohou nastoupit do kněžských seminářů a na teologické fakulty v Praze nebo v Olomouci.

V konviktu procházejí studenti lidskou, intelektuální a duchovní formací.

Probíhá zde jednoletý teologický kurz celoživotního vzdělávání, který zajišťuje na základě smlouvy Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.³⁵⁴

Vyučované předměty:

Latina, Úvod do filosofie, Literatura, Úvod do spirituální teologie, Úvod do katechismu, Lectio divina, Liturgika, živé jazyky, Písmo svaté a Úvod do řečtiny.

2.2.3.2. Představení

Ředitelem konviktu je P. Alfréd Volný z diecéze ostavsko-opavské.

Jako spirituál zde působí P. Jan Linhart z diecéze královéhradecké.

Funkci prefekta zastává jáhen Aleš Písařovic z diecéze ostravsko-opavské.

Ekonomkou konviktu je Ing. Jana Moudrá.

---

³⁵⁴ Srov. Smlouva mezi Teologickým konviktem a CMTF UP o kurzu celoživotního vzdělávání ze dne 16. října 2006.

2.2.3.3. Historie

Teologický konvikt započal svoji činnost v Litoměřicích hned po odstěhování kněžského semináře, tedy v roce 1990. V budově bývalého semináře na adrese Komenského 4 sídlil až do 31. srpna 2002. Původně měl být jen dočasným zařízením, než na církevních gymnáziích budou maturovat adepti teologických studií již lépe připravení. Formace v konviktu kladla zpočátku důraz především na doplňování jazykových znalostí a intelektuální vybavenosti a uvedení do duchovního života. Od 1. září 1996 byl konvikt zřízen jako školské zařízení, v němž je povoleno studium v jednoletém kurzu Teologie jako experiment podle znění § 63 zákona č. 138/1995 Sb. (školský zákon) o pokusném ověřování organizace a forem výchovně vzdělávací práce.³⁵⁵

Ředitelem litoměřického konviktu byl P. František Koutný.

Od 1. září 2002³⁵⁶ je konvikt přesunut do Olomouce do budovy zdejšího kněžského semináře. Tímto přesunem došlo k výrazné redukci nákladů na provoz konviktu. Litoměřická budova totiž nebyla vzhledem k nízkému počtu alumnů dostatečně využita a krom toho vyžadovala nákladnou generální rekonstrukci.

V budově olomouckého semináře dostal konvikt k dispozici mj. svoji samostatnou kapli sv. Jana Sarkandra.

V roce 2006 došlo ke změně právní formy teologického konviktu, do té doby církevní organizace, na *školskou právnickou osobu*³⁵⁷ a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy svým rozhodnutím ze dne 19. července 2006 zapsalo Teologický konvikt do rejstříku školských právnických osob.³⁵⁸ S účinností od 1. února 2008 bylo do názvu doplněno slovo „výdejna“, („školní jídelna – výdejna“), aby název lépe odpovídal skutečnosti (konvikt nemá vlastní kuchyni, ale využívá služeb jídelny kněžského semináře).

2.2.3.4. Počty studentů

Počet studentů ve školních letech 2009/2010 a 2010/2011 dle jednotlivých diecézí:

---

³⁵⁵ Srov. Česká biskupská konference: Zřizovací listina Teologického konviktu Litoměřice čj. 836/1996 ze dne 6. prosince 1996.

³⁵⁶ Srov. Česká biskupská konference: Zřizovací listina Teologického konviktu Olomouc, čj. 300/2002 ze dne 15. května 2002.

³⁵⁷ Srov. Česká biskupská konference: Zřizovací listina školské právnické osoby Teologický konvikt – domov mládeže a školní jídelna, čj. 199/2006 DK ze dne 15. března 2006; Česká biskupská konference: Rozhodnutí o změně právní formy Teologického konviktu, čj. 200/2006 DK ze dne 15. března 2006.

³⁵⁸ Srov. Rozhodnutí MŠMT čj. 7464/06-21 ze dne 19. července 2006.

(arci)diecéze	počet 2009/2010	počet 2010/2011
pražská	0	0
litoměřická	3	1
královéhradecká	3	7
českobudějovická	3	1
plzeňská	3	1
olomoucká	5	2
brněnská	6	2
ostravsko-opavská	4	3
celkem z České republiky	27	17
Ivovská - řeckokatolíci		4
počet studentů celkem		21

Vývoj celkového počtu studentů v posledních 10-ti letech:

Rok	Počáteční stav	Dokončili
2001–2002	34	30
2002–2003	32	32
2003–2004	31	27
2004–2005	24	21
2005–2006	32	29
2006–2007	33	30
2007–2008	29	28
2008–2009	24	24
2009–2010	30	27
2010–2011	21	

2.2.3.5. Hospodaření

Teologický konvikt využívá podnájmu v budově Arcibiskupského kněžského semináře (vlastníkem budovy je Arcibiskupství olomoucké).

Náklady v roce 2009 dosáhly výše 2,6 mil. Kč (z toho 42% tvoří osobní náklady, 38% služby a 19% spotřebované nákupy).

Zdrojem prostředků pro činnost konviktu jsou především dary, které v roce 2009 činily 1,3 mil. Kč, a to především dary jednotlivých biskupství a sbírky. Významným zdrojem příjmů je rovněž státní dotace (v roce 2009 ve výši téměř 1,0 mil. Kč). Zbytek výnosů tvoří poplatky studentů, jejichž výše je stanovena na 1500 Kč měsíčně (po deset měsíců v roce).

Teologický konvikt neprovozuje žádnou další (výdělečnou) hospodářskou činnost.

3. Některé problémy vyplývající z právního postavení katolických teologických fakult a seminářů v České republice a některé návrhy jejich řešení

3.1. Problém udělování titulu „licenciát teologie“ v České republice

V případě udělování titulu *licenciát* (uváděný ve zkratce *ThLic.* před jménem) existuje u nás mezi církevními a světskými předpisy určitá diskrepance. Týká se jednak rozdílných podmínek pro získání tohoto titulu a dále skutečnosti, že dosažení titulu *licenciát teologie* má být podle církevních předpisů podmínkou pro získání titulu *doktor teologie*. V souvislosti s těmito rozpory zmíním ještě omezení rigorózního řízení v oblasti katolické teologie, v níž podle českého práva v současné době nelze udělovat titul *doktor teologie (ThDr.)*, ale pouze *licenciát teologie (ThLic.)*.

3.1.1. Podmínky pro získání licenciátu

Podle Apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* je titul *licenciát* na fakultě posvátné teologie možné získat až po dvou letech specializovaného studia, jemuž předchází pětiletý první studijní cyklus.³⁵⁹

Dle českého vysokoškolského zákona mohou titul *licenciát teologie*, ve zkratce *ThLic.* uváděné před jménem, získat absolventi teologických magisterských studijních programů, kteří získali akademický titul magistr a vykonají v téže oblasti studia rigorózní zkoušku, jejíž součástí je obhajoba rigorózní práce.³⁶⁰

Podmínka předchozího pětiletého studia je tedy vyžadována v obou právních systémech. Rozdíl však existuje v podmínce dalšího specializovaného dvouletého studia: dle českého práva není třeba žádné další „po-magisterské“ studium, zatímco apoštolská konstituce jej vyžaduje.

---

³⁵⁹ Srov. *SChr* čl. 72.

³⁶⁰ Srov. § 46 odst. 5 zákona 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Nyní se podíváme, jaké jsou skutečné požadavky pro získání rigorózního titulu *licenciát teologie (ThLic.)* na jednotlivých katolických fakultách v České republice.

3.1.1.1. Praha

Na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze může získat titul *licenciát teologie* absolvent magisterského kurzu teologie, teologické nebo náboženské nauky (v rozsahu vyučovaném na UK KTF) který obhájí svoji rigorózní práci a složí ústní zkoušku. Rigorózní práce je v rozsahu zpravidla 100 normostran, je opatřena studijní literaturou, odkazy, poznámkovým aparátem, shrnutím ve světovém jazyce a zpravidla věcným a jmenným rejstříkem. Ústní zkouška je veřejná, komisionelní a liší se v počtu zkoušených předmětů v závislosti na oboru, který magister vystudoval. Magistři oboru *Katolická teologie* skládají zkoušku ze dvou předmětů, magistři oboru *Teologické nauky* nebo *Náboženské nauky* ze tří předmětů. Jeden z předmětů vždy odpovídá tématu rigorózní práce.³⁶¹ Žádné další studium tedy není vyžadováno, což je v souladu s českým zákonem o vysokých školách.

3.1.1.2. Olomouc

Poněkud jiná je situace na Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Tam nelze titul *licenciát teologie* získat v rigorózním řízení³⁶², nýbrž pouze jako první stupeň doktorského studia³⁶³. Takto pojaté podmínky pro získání licenciátu odpovídají ustanovení konstituce *Sapientia Christiana*. Podmínkou pro získání tohoto titulu na olomoucké fakultě je tedy především absolvování přijímacího řízení do doktorského studia a v jeho rámci splnění povinností licenciátního stupně, tj. získat 40 kreditů, složit zkoušku z živého jazyka, zpracovat 20 témat jako přípravu ke státní doktorské zkoušce a vypracovat licenciátní práci v rozsahu alespoň 60 stránek, kterou student musí obhájit, a poté musí složit státní doktorskou zkoušku. Státní doktorská zkouška, nutná pro získání titulu *licenciát*, se

---

³⁶¹ Srov. Opatření děkana KTF UK č. 1/2010, Rigorózní řízení na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, ze dne 11. února 2010.

³⁶² Srov. Příkaz děkanky CMTF UP č. 5/09, Garanti oborů a tematické okruhy pro rigorózní řízení, ze dne 10. prosince 2009 a Směrnice děkanky CMTF UP č. 1/09, Rigorózní řád CMTF UP, ze dne 10. prosince 2009, čl. 2 odst. 2.

³⁶³ Srov. Směrnice děkanky CMTF UP č. 1/06, Řád pro studium v doktorském studijním programu na CMTF UP, ze dne 1. října 2006.

skládá z dvouhodinové písemné a z půlhodinové až hodinové ústní zkoušky.³⁶⁴ Ačkoliv fakulta výslovně nestanovila podmínku, že *licenciát* je možné získat až po dvou letech dalšího studia, jak požaduje *Sapientia Christiana*³⁶⁵, podmínka získání 40-ti kreditů toto ustanovení v rámci možností kreditního systému dostatečně nahrazuje.

3.1.1.3. České Budějovice

Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích není fakultou *církevní* ve smyslu kanonického práva³⁶⁶, proto se nemusí řídit apoštolskou konstitucí *Sapientia Christiana*. Tituly udělované touto fakultou nemají kanonické účinky v církvi³⁶⁷. Teoreticky vzato by tedy z hlediska kanonického práva bylo jedno, jaké podmínky pro udělení titulu *licenciát teologie* fakulta vyžaduje, protože tento titul nemá kanonickoprávní účinky. Nicméně podívejme se na situaci i tady.

Budějovická fakulta má již řadu let akreditováno rigorózní řízení ve studijním oboru *Teologie* studijního programu *Teologie* s udělovaným titulem *licenciát teologie (ThLic.)*.³⁶⁸ Po dohodě s moderátorem fakulty se však kdysi fakulta rozhodla tento titul neudělovat, a to právě pro nesoulad požadavků českého vysokoškolského zákona a konstituce *Sapientia Christiana*.³⁶⁹ Teprve na jaře roku 2010 byl vydán Řád rigorózního řízení TF JU³⁷⁰, ovšem do chvíle, kdy tuto práci píší, nikdo přihlášku k rigoróznímu řízení nepodal.

Státní rigorózní zkouška se skládá z ústní zkoušky a z obhajoby rigorózní práce. Magistři teologie skládá ústní zkoušku ze dvou předmětů, magistři učitelství, teologie služby a obdobných oborů skládají ústní zkoušku ze tří předmětů. Rigorózní práce je v rozsahu zpravidla 120–150 normostran, s poznámkovým aparátem, bibliografií a shrnutím ve světovém jazyce.

Rigorózní řízení je zde pojato podobně jako na pražské fakultě.

---

³⁶⁴ Tamtéž.

³⁶⁵ *SChr* čl. 72 písm. b).

³⁶⁶ Srov. CIC/1983, kán. 816 § 1; *SChr* čl. 2; Nařízení čl. 1.

³⁶⁷ Srov. CIC/1983, kán. 817; *SChr* čl. 6; Nařízení čl. 7.

³⁶⁸ Srov. Seznam akreditovaných studijních programů k 1.11.2010,

http://www.jcu.cz/official_board/seznam-akreditovanych-studijnich-programu-1-11.2010/view, (30.11.2010).

³⁶⁹ Srov. MIKEŠ Petr: Právní postavení katolické teologické fakulty na státní univerzitě v ČR po roce 1989 (nepublikovaná diplomová práce obhájená na KTF UK, vedoucí práce: HRDINA Ignác Antonín), Praha: KTF UK, 2005, 61.

³⁷⁰ Srov. Opatření děkana TF JU č. 163 ze dne 9. 4. 2010, kterým se vydává Řád rigorózního řízení na TF JU v Českých Budějovicích.

3.1.2. Licenciát jako podmínka pro získání doktorátu

Druhá diskrepance mezi kanonickým a českým právem spočívá v tom, že dle českého práva může do doktorského studia nastoupit a dokončit jej absolvent magisterského studia (tedy pouze s titulem magistr)³⁷¹, zatímco *Sapientia Christiana* podmiňuje získání titulu *doktor* předchozím získáním titulu *licenciát*: „Nikdo ať není připuštěn k doktorátu, pokud předtím nedosáhl licenciát.“³⁷²

3.1.2.1. Praha

Na Katolické teologické fakultě v Praze je titul *licenciát teologie* pojat v souladu s českým právem jako titul rigorózní a proto není nutným předpokladem dokončení doktorského studia. V průběhu doktorského studia však musí student složit soubornou zkoušku, jejíž složení je podmínkou pro připuštění ke státní doktorské zkoušce. Studentům, kteří studovali v pregraduálním studiu oblast katolické teologie se doporučuje, aby místo zkoušky souborné vykonali zkoušku rigorózní, získali titul *licenciát* a vyhověli tak požadavkům konstituce *Sapientia Christiana*. Ostatní studenti vykonají zkoušku soubornou, která v rámci doktorského studijního programu teologie odpovídá zkoušce licenciátní.³⁷³

Rozdíl mezi rigorózní a soubornou zkouškou je pouze ten, že téma písemné souborné práce může obsahově souviset s disertační prací připravovanou v rámci doktorského studia na KTF UK nebo s obhájenou magisterskou prací,³⁷⁴ což by u rigorózní (licenciátní) práce nemělo být.

Ačkoliv doktorand katolické teologie na KTF UK v Praze tedy není nucen před získáním titulu *doktor teologie* získat titul *licenciát teologie*, je mu to doporučováno a je to pro něj výhodnější, neboť tak jako tak musí složit obsahově stejnou zkoušku: buď soubornou nebo rigorózní, přičemž za soubornou zkoušku nezískává žádný titul, na rozdíl od zkoušky

---

³⁷¹ Srov. § 48 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách.

³⁷² *SChr* čl. 49, § 2.

³⁷³ Srov. Opatření děkana Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze č. 2/2010 ze dne 11. února 2010, Souborná zkouška v doktorském studijním programu teologie, čl. 1 odst. 1.

³⁷⁴ Srov. tamtéž čl. 2 odst. 3.

rigorózní. (Odhlédneme-li ovšem od finančního aspektu, neboť úkony spojené s přijetím přihlášky a s konáním zkoušky jsou zpoplatněny.³⁷⁵)

3.1.2.2. Olomouc

Jak bylo ukázáno výše, teologická fakulta v Olomouci v této věci podměnce konstituce *Sapientia Christiana* vyhověla. Titul *licenciát* je zde udělován pouze v průběhu doktorského studia a bez získání tohoto titulu student není připuštěn k pokračování ve „2. stupni“ doktorského studia ani k obhajobě disertační práce.³⁷⁶

3.1.2.3. České Budějovice

Jak bylo rovněž řečeno výše, českobudějovická teologická fakulta není ustanoveními konstituce *Sapientia Christiana* vázána.

K přihlášce do doktorského studia stačí předchozí studium magisterské. Titul *licenciát teologie* se zde v souvislosti s doktorským studiem neřeší.

---

³⁷⁵ Srov. Opatření děkana Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze č. 7/2007 ze dne 25. dubna 2007, Poplatky a náhrady nákladů za rigorózní řízení.

³⁷⁶ Srov. Směrnice děkanky CMTF UP č. 1/2006, Řád pro studium v doktorském studijním programu na CMTF UP, ze dne 1. října 2006, čl. 22.

3.1.3. Licenciát teologie vs. doktor teologie

Další problém, který bych rád zmínil, se týká udělování rigorózních titulů podle českého právního systému.

3.1.3.1. Zákonná úprava teologických rigorózních titulů

Český vysokoškolský zákon upravuje rigorózní řízení v oblasti teologie pozoruhodně: zatímco v oblasti nekatolické teologie se udělují tituly buď *licenciát teologie (ThLic.)* nebo *doktor teologie (ThDr.)*, v oblasti katolické teologie není na výběr – uděluje se pouze titul *licenciát teologie*.³⁷⁷ Tím je rigorózní řízení v katolické teologii oproti rigoróznímu řízení v teologii nekatolické svým způsobem diskriminováno. Na druhé straně je pravdou, že pokud by katolické církevní fakulty udělovaly v rigorózním řízení titul *doktor teologie (ThDr.)*, nastala by ještě vážnější kolize s konstitucí *Sapientia Christiana*. Konstituce totiž nerozlišuje, na rozdíl od českého práva, mezi rigorózním „malým“ doktorátem *ThDr.* a řádným „velkým“ doktorátem *Th.D.*, zná jen akademickou hodnotu *doktorátu*.³⁷⁸ Získal-li by uchazeč titul *ThDr.* – *doktor teologie* na katolické církevní fakultě v rámci rigorózního řízení, jehož podmínkou není žádné po-magisterské studium, nemohl by tento titul být akceptován jako doktorský ve smyslu kanonického práva, takže by nastal v titulech udělovaných církevními fakultami značný zmatek.

To, že se v oblasti katolické teologie nemůže udělovat titul *ThDr.*, je záležitostí teprve posledních let.

Starý vysokoškolský zákon č. 172/1990 Sb., platný do roku 1998, titul *licenciát* neznal; absolventům postgraduálního studia byl udělován „akademicko-vědecký titul „doktor“ (ve zkratce „Dr.“)³⁷⁹. V letech 1997 až 1998 byly v Poslanecké sněmovně projednávány dva návrhy nového vysokoškolského zákona: vládní a opoziční. Opoziční návrh, předložený skupinou poslanců ČSSD, titul *doktor teologie* vůbec neuváděl a určoval pro celou oblast teologie (katolické i nekatolické) pouze titul *licenciát teologie*.³⁸⁰ Vládní

---

³⁷⁷ Srov. § 46 odst. 5 písm. e) cit. zák.

³⁷⁸ Srov. *SChr* čl. 72.

³⁷⁹ § 22 odst. 3 zákona č. 172/1990 Sb. ze dne 4. 5. 1990, o vysokých školách.

³⁸⁰ Srov. Návrh poslance Eduarda Zemana a dalších na vydání zákona o vysokých školách, ze dne 30. dubna 1997, sněmovní tisk 189.

návrh, který byl projednáván současně s návrhem opozičním, byl k teologii velkorysý, neboť teologie byla jediná oblast, v níž mohly být po vykonání rigorózní zkoušky udělovány variantně dva tituly, a to *licenciát (ThLic.)* a *doktor (ThDr.)*. Vládní návrh nerozlišoval mezi teologií katolickou a nekatolickou, oba tyto tituly byly určeny pro celou oblast teologie.³⁸¹ Omezení, aby pro oblast teologie *katolické* platil pouze jeden titul, *licenciát*, se do zákona dostalo až během projednávání v Poslanecké sněmovně a v této podobě byl vládní návrh nakonec Poslaneckou sněmovnou dne 3. dubna 1998 schválen. (Opoziční návrh vysokoškolského zákona byl téhož dne vzat zpět.)

3.1.3.2. Konkrétní podmínky pro získání rigorózního titulu na teologických fakultách v ČR

Nyní se podívejme, jaké jsou dnes konkrétní podmínky rigorózního řízení na jednotlivých teologických fakultách v Česku.

Mezinárodní baptistický teologický seminář v Praze nemá rigorózní řízení akreditováno.³⁸²

Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích uděluje titul *licenciát teologie (ThLic.)* po složení rigorózní zkoušky a obhájení rigorózní práce, jak bylo uvedeno výše. V žádném jiném studijním oboru nemá fakulta rigorózní řízení akreditováno.

Cyrlometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, jak bylo rovněž napsáno výše, uděluje titul *licenciát* jako první stupeň doktorského studia. Rigorózní řízení v oboru *Katolická teologie* má fakulta akreditované,³⁸³ ale v současné době v tomto oboru rigorózní řízení neuskutečňuje. Rigorózní řízení fakulta nabízí pouze v oborech *Katechetika, Učitelství náboženství pro základní školy a Teologické nauky*.³⁸⁴ „Uchazečům, kteří splnili všechny požadavky rigorózního řízení, je přiznáván akademický titul „*doktor*

---

³⁸¹ Srov. Vládní návrh zákona o vysokých školách a doplnění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o vysokých školách), ze dne 19. listopadu 1997, sněmovní tisk 329, § 45 odst. 5 písm. e).

³⁸² Srov. Akreditované studijní programy, <http://aplikace.msmt.cz/asp/vv/Jazd.asp?http://www.msmt.cz/Files/asp/vv/Jazd1.asp>, (30.11.2010).

³⁸³ Srov. Akreditované studijní programy a obory na CMTF UP, http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/CMTF/uredni_deska/seznam_oboru_-_rijen_2010.doc, (30.11.2010).

³⁸⁴ Srov. Příkaz děkanky CMTF UP č. 5/09, Garanti oborů a tematické okruhy pro rigorózní řízení, (ze dne 10. prosince 2009).

filozofie“ (ve zkratce „*PhDr.*“ uváděný před jménem).³⁸⁵ Může se zdát překvapivé, že ve studijním oboru *Teologické nauky*, který je součástí studijního programu *Teologie*, není udělován titul doktor či licenciát *teologie*, ale titul doktor *filozofie (PhDr.)*, neboť je to obor teologický a nikoliv obor z oblasti humanitních, pedagogických a společenských věd³⁸⁶. Nicméně vzhledem k tomu, že fakulta se musí řídit konstitucí *Sapientia Christiana*, uděluje *licenciát* pouze studentům doktorského kurzu, jak bylo vysvětleno výše. Proto je logické, že tentýž titul nemůže udělovat v rámci rigorózního řízení.

O rigorózním řízení na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze jsem rovněž psal výše. Po jeho úspěšném složení ve studijním oboru *Katolická teologie* je uchazeči udělen titul *licenciát teologie*. Pro úplnost musím dodat, že fakulta nabízí také rigorózní řízení ve studijním programu *Obecná teorie a dějiny umění a kultury* ve studijním oboru *Dějiny křesťanského umění*, po jehož úspěšném absolvování uchazeč získává titul *doktor filozofie (PhDr.)*.

Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze uděluje v rámci rigorózního řízení ve studijním oboru *Evangelická teologie* studijního programu *Teologie* titul *licenciát teologie (ThLic.)*.³⁸⁷

Husitská teologická fakulta má akreditované rigorózní řízení ve studijním programu *Teologie*, ve studijních oborech *Husitská teologie* (jednooborově i v kombinaci s psychosociálními studii nebo s judaistikou), *Pravoslavná teologie* a *Starokatolická teologie*. Úspěšným uchazečům uděluje titul *doktor teologie (ThDr.)*.³⁸⁸

Zmíněné omezení katolické teologie je zde názorně ilustrováno: zatímco Katolická teologická fakulta UK může udělovat pouze titul *licenciát*, Evangelická teologická fakulta UK a Husitská teologická fakulta UK si mohou zvolit, zda budou udělovat titul *doktor* nebo *licenciát*.³⁸⁹

Připustíme-li tezi, že v obecném povědomí veřejnosti, které nezná poslední změny vysokoškolských zákonů, je titul *licenciát* většinou neznámý, u vzdělanější části veřejnosti je pak *licenciát* považován za nižší akademickým titul než *doktor*, potom je pro studenta

---

³⁸⁵ Směrnice děkanky CMTF UP č. 1/09, Rigorózní řád CMTF UP, ze dne 10. prosince 2009, čl. 10 odst. 4.

³⁸⁶ Srov. § 46 odst. 5 zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

³⁸⁷ Srov. Rigorózní řád Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (schválen AS ETF UK dne 17. září 1999), čl. 2.

³⁸⁸ Srov. Rigorózní řád Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 12. listopadu 1999, čl. 2.

³⁸⁹ Srov. Rigorózní řád Univerzity Karlovy v Praze čl. 5 odst. 1.

výhodnější a praktičtější složit rigorózní zkoušku na husitské fakultě než na fakultě katolické, neboť za stejný výkon se stane doktorem, ne „pouze“ licenciátem.

3.1.4. Shrnutí

Rozpor mezi kanonickým a českým právem v podmínkách pro udělení titulu *licenciát teologie* a v podmínce získat titul *licenciát* před získáním titulu *doktor* nemohou fakulty za současného stavu právní úpravy uspokojivě vyřešit. Fakulty nemohou vyhovět oběma právním systémům zároveň.

Co se týče udělování rigorózních titulů na teologických fakultách v České republice, je situace značně nepřehledná. V současné době se titul *licenciát teologie (ThLic.)* uděluje po absolvování rigorózního řízení v oborech katolické a evangelické teologie a po absolvování prvního stupně doktorského studia katolické teologie. U nositele tohoto titulu tedy vlastně nevíme, zda složil rigorózní zkoušku nebo již zkoušku doktorskou. Museli bychom pátrat, na které fakultě titul získal. Titul *doktor teologie (ThDr.)* se uděluje v oborech husitské, pravoslavné a starokatolické teologie. Kromě toho může být v programu teologie udělen i titul *doktor filozofie (PhDr.)*. Změnou příslušných rigorózních řádů teologických fakult však mohou v budoucnosti být udělovány tituly jinak.

Chtěl bych se ještě dotknout samotných názvů rigorózních titulů. V českém vysokoškolském systému se po absolvování rigorózních titulů uděluje sedm různých titulů „*doktor*“ (*MUDr., MDDr., MVDr., PhDr., RNDr., PharmDr., ThDr.*), ale také těmto titulům zcela rovnocenný titul „*licenciát*“ (*ThLic.*). Laická veřejnost však bude stěží vědět, že tento titul je vlastně titulem „malého“ (rigorózního) doktorátu. Tato názvoslovná různost může působit nedorozumění. Skutečnost, že mezi rigorózními *doktorskými* tituly se objevuje jako rovnocenný titul *licenciát*, je zjevně nesouladná.

Kromě toho se v České republice můžeme setkat i s nositeli v zahraničí získaných kanonických titulů *licenciát*, ať už nostrifikovaných nebo nenostifikovaných. Jedná se např. o licenciáty *theologiae licentiatus (ThLic.)*, *Sanctae Scripturae licentiatus (S.S.L.)*, *iuris canonici licentiatus (ICLic.)*, *philosophiae licentiatus (PhLic.)*, *sacrae liturgiae licentiatus (SLLic.)* či *sacrae theologiae licentiatus (S.T.L.)*.

Je vidno, že kolem titulu licenciát panuje v České republice poměrně značný zmatek. Bylo možné tyto potíže případně odstranit?

Čistě teoreticky existují v podstatě tři možnosti: a) změnit církevní předpisy, b) upravit udělování katolických akademických titulů konkordátem anebo c) změnit český zákon o vysokých školách.

3.1.4.1. Změna církevních předpisů

První možnost, tedy změnit církevní předpisy, které jsou v současné době obsaženy v konstituci *Sapientia Christiana* a *Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění této konstituce*, považuji nejen za nemožnou, ale i za nesprávnou. Jistě není možné ani moudré upravovat předpisy platné pro celosvětovou církev kvůli právnímu systému jedné z mnoha zemí, v nichž katolická církev provozuje své vysoké školy.

3.1.4.2. Úprava konkordátem

Druhá možnost, a to včlenit úpravu udělování akademických titulů na církevních fakultách do konkordátu, by byla jistě schůdnější, ačkoliv ani tu nepovažuji pro svoji nesystémovost za ideální.

Oba právní systémy, jak kanonický, tak český, přiznávají mezinárodním smlouvám vyšší právní sílu.

Konstituce *Sapientia Christiana* výslovně pamatuje na církevní fakulty v necírkevních univerzitách, které udělují akademické hodnosti jak kanonické tak státní: musí sice zachovávat předpisy konstituce, přičemž se ale „respektují dohody, které Svätý stolec uzavřel s různými státy nebo samotnými univerzitami“^{390 391}.

---

³⁹⁰ *SChr* čl. 8.

³⁹¹ V této souvislosti je zajímavé poznamenat, že Karlova univerzita již jednou byla významným hráčem při vyjednávání obdobné smlouvy mezi církví a „státem“, a to když mírněji formulovala čtyři pražské artikuly jako základ jednání pro českou delegaci k basilejskému sněmu v roce 1433, jehož výsledkem byla kompaktáta. – Srov. HRDINA Antonín Ignác: *Texty ke studiu konfesního práva II. Český stát*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2007, 147.

Podobně i Ústava České republiky určuje, že ustanovení v konkordátu by mělo vyšší právní sílu než český vysokoškolský zákon: „stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.“³⁹²

Česká republika dosud nemá se Svatým stolcem konkordát uzavřen. Návrh *Smlouvy mezi Českou republikou a Svatým stolcem o úpravě vzájemných vztahů*, který schválila vláda České republiky v roce 2002, nebyl poslaneckou sněmovnou ratifikován. Ovšem ani schválení této smlouvy by problém licenciátu nevyřešilo, neboť udělování titulů na církevních fakultách zařazených do veřejných vysokých škol její text nijak neupravuje.³⁹³

3.1.4.3. Změna českého vysokoškolského zákona

Jakkoliv to nemohu nijak ovlivnit, domnívám se, že nejsprávnější cestou by byla novelizace českého vysokoškolského zákona, který by si dle mého soudu v části o rigorózním řízení novelizaci zasloužil z více důvodů.

Dle mého názoru totiž již sama existence tzv. „malého“ doktorátu, který se uděluje magistrům po složení rigorózní zkoušky, činí systém akademicko-vědeckých titulů v České republice nepřehledným, neboť označení doktor má dvojitý, a to značně odlišný, význam. Vedle „malého“ doktorátu uváděného před jménem existuje tzv. „velký“ doktorát, uváděný za jménem ve zkratce *Ph.D.* nebo *Th.D.* Tento „velký“ doktorát je na rozdíl od „malého“ doktorátu udělován skutečně po absolvování doktorského studia.

Boloňský proces, který předpokládá dokončení jednotného *Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (European Higher Education Area – EHEA)*, počítá s třemi jasně odlišenými stupni vysokoškolského studia (bakalářský – magisterský – doktorský). To, že se v České republice uděluje titul *doktor* absolventům magisterského stupně, aniž by vstoupili do stupně doktorského, je s touto snahou poněkud v rozporu.

Pokud by však rigorózní řízení a „malé“ doktoráty měly být přesto zachovány, situaci by zpřehlednilo, kdyby udělování rigorózního titulu *licenciát* bylo vyhrazeno pouze katolickým církevním fakultám, kterým by zároveň bylo umožněno, aby tento titul udělovaly v souladu s církevními předpisy. Pak by bylo zřejmé, co vlastně nositel titulu *ThLic.*

---

³⁹² Čl. 10 zákona č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky.

³⁹³ Srov. čl. 11 odst. 4 Smlouvy mezi Českou republikou a Svatým stolcem o úpravě vzájemných vztahů ze dne 25. 7. 2002 (neratifikovaná).

absolvoval a zároveň by církevními fakultám bylo umožněno postupovat v souladu s oběma právními systémy.

Pokud by bylo pro českého zákonodárce nepřijatelné, aby tímto způsobem akceptoval do českého práva právo kanonické, bylo by možné tento titul vyhradit pouze pro foro iuris canonici, bez důsledků v českém právním řádu. Církevní fakulty by pak mohly podmínky licenciátu upravit dle požadavků *Sapientia Christiana* a stát by neměl potřebu tento titul reglementovat. Takový způsob v některých zemích funguje. Např. kněží v Anglii obdrží po studiu v semináři zpravidla světský titul bakalář („BA“), který je uznán a zastřešen některou státní univerzitou a platí v anglickém právu, a zároveň obdrží i kanonický titul bakalář („STB“), který je zastřešen některou zahraniční církevní katolickou univerzitou a nemá význam pro anglické právo. Chce-li teolog získat kanonický titul licenciát („STL“), musí jej opět získat na některé zahraniční katolické univerzitě. Ovšem vzhledem k tomu, že na anglických univerzitách nelze uplatňovat kanonické právo, málokdo je k získání kanonického licenciátu motivován.³⁹⁴

Ať už se budoucí vývoj českého vysokoškolského práva bude ubírat kterýmkoliv směrem, je nutné konstatovat, že v současné době je ve věci udělování licenciátu pro církevní katolické fakulty nemožné dodržet požadavky českého a kanonického práva zároveň.

---

³⁹⁴ Srov. TURNER Geoffrey: Catholic Theology and University Education in Great Britain, in: LORETAN Adrian (ed.): Theologische Fakultäten an europäischen Universitäten. Rechtliche Situation und theologische Perspektiven, Münster: LIT Verlag, 2004.

3.2. Pracovní poměr vyučujících na teologických fakultách

3.2.1. Kanonické podmínky pro vyučující

Jak vyplývá z Kodexu kanonického práva³⁹⁵ i z apoštolské konstituce *Sapientia Christiana*³⁹⁶, musí vyučující na církevních fakultách získat kanonickou misi nebo *veniam docendi*, a dále se pro stálé vyučující vyžaduje náležitý doktorát,³⁹⁷ který v oblasti posvátných věd musí být kanonický, případně se vyžaduje alespoň kanonický licenciát³⁹⁸. Tyto požadavky se však dostávají do rozporu s českým právem.

3.2.1.1. Podmínka kanonického doktorátu

Tato podmínka se dostává do rozporu s vysokoškolským zákonem. České právo nezná pojem kanonické akademické hodnosti. Uchazeč o místo stálého vyučujícího, který disponuje doktorátem platným podle českého práva, ať už získaným v Česku (Československu) nebo získaným v zahraničí a nostrifikovaným, má dle českého práva stejné postavení, jako ten, kdo má tento titul zároveň platný podle práva kanonického.

3.2.1.2. Podmínka kanonické mise a *veniam docendi*

Tato podmínka se uplatňuje při navázání pracovního poměru a při případném rozvázání pracovního poměru. Tedy fakulta nemůže uzavřít pracovní poměr s vyučujícím, který kanonický mandát nezískal a naopak s vyučujícím, který jej ztratil, musí pracovní poměr rozvázat. Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění konstituce *Sapientia Christiana* popisují poměrně podrobně způsob, jakým se při suspendování má postupovat³⁹⁹. To se však může ukázat jako dosti problematické.

---

³⁹⁵ Srov. CIC/1983 kán. 810 a 812.

³⁹⁶ Srov. *SChr* čl. 27.

³⁹⁷ Srov. CIC/1983 kán. 253 a *SChr* čl. 25 § 1 odst. 2).

³⁹⁸ Srov. Nařízení čl. 17.

³⁹⁹ Srov. Nařízení čl. 22.

3.2.2. Podmínky pro vyučující dle českého práva

3.2.2.1. Zákoník práce

Zákoník práce zakazuje jakoukoliv diskriminaci a rozdílné zacházení se zaměstnanci.⁴⁰⁰ Nepřijmout uchazeče z důvodu nezískání kanonického mandátu je tedy problematické. Ještě problematičtější je dát výpověď zaměstnanci z důvodu jeho ztráty.

Výpověď pracovního poměru ze strany zaměstnavatele upravuje zákoník práce poměrně striktně. Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď jen z taxativně vyjmenovaných důvodů.⁴⁰¹ Jeden z takových důvodů nastává, „nesplňuje-li zaměstnanec předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce nebo nesplňuje-li bez zavinění zaměstnavatele požadavky pro řádný výkon této práce“⁴⁰². Posoudil by však soud absenci kanonického mandátu jako dostatečný důvod?

Co se týče nediskriminace zaměstnanců, říká v náš prospěch zákoník práce, že „za diskriminaci se nepovažuje rozdílné zacházení, pokud z povahy pracovních činností vyplývá, že toto rozdílné zacházení je podstatným požadavkem nezbytným pro výkon práce; účel sledovaný takovou výjimkou musí být oprávněný a požadavek přiměřený“⁴⁰³. Domnívám se, že v případě teologických fakult, které slouží k přípravě zaměstnanců církví, jsou kanonické požadavky předpokladem jednoznačně nezbytným.

3.2.2.2. Antidiskriminační zákon

Antidiskriminační zákon zakazuje jednání, při němž je s někým zacházeno méně příznivě „z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, *náboženského vyznání, víry či světového názoru*“⁴⁰⁴. „Zaměstnavatelé jsou povinni ve věcech práva na zaměstnání a přístupu k zaměstnání ... zajišťovat rovné zacházení ...“⁴⁰⁵ Obecně vzato tedy není možné někoho nepřijmout do zaměstnání nebo mu dát výpověď z důvodu jeho nekatolického vyznání nebo kvůli názorům odporujícím oficiálnímu učení magisteria.

---

⁴⁰⁰ Srov. § 16 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

⁴⁰¹ Srov. § 50 odst. 2 cit. zák.

⁴⁰² Srov. § 52 písm. f) cit. zák.

⁴⁰³ Tamtéž.

⁴⁰⁴ § 2 zákona č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon.

⁴⁰⁵ § 5 odst. 2 cit. zák.

Zákon však připouští rozdílné zacházení ve vyjmenovaných případech. Na výuku na teologických fakultách by se mohla vztahovat tato výjimka: „Diskriminací není rozdílné zacházení ve věcech práva na zaměstnání, přístupu k zaměstnání, ve věcech pracovních, ..., pokud je k tomu věcný důvod spočívající v povaze vykonávané práce nebo činnosti a uplatněné požadavky jsou této povaze přiměřené.“⁴⁰⁶ Nám je zřejmé, že vyučování na katolické teologické fakultě ze své povahy vyžaduje, aby vyučující splňovali požadavky stanovené katolickou církví. Bude však tato skutečnost zřejmá i případnému soudu?

Pokud bychom práci vyučujícího na teologické fakultě mohli klasifikovat jako „práci vykonávanou v církvích nebo náboženských společnostech“⁴⁰⁷, což lze ovšem jen stěží, bylo by rozdílné zacházení rovněž přípustné, „jestliže z důvodu povahy těchto činností nebo souvislosti, v níž jsou vykonávány, představuje náboženské vyznání, víra či světový názor osoby podstatný, oprávněný a odůvodněný požadavek zaměstnání se zřetelem k etice dané církve či náboženské společnosti“⁴⁰⁸.

Pokud je učitel zároveň katolickým duchovním a bylo-li by možné považovat jeho učitelskou činnost za činnost duchovenskou⁴⁰⁹, snad by bylo možné odkázat i na ustanovení zákona o církvích a náboženských společnostech: „Církev a náboženské společnosti ... ustanovují a odvolávají své duchovní ... podle svých předpisů nezávisle na státních orgánech“⁴¹⁰.

3.2.2.3. Vysokoškolský zákon

Vysokoškolský zákon ve svých základních ustanoveních zaručuje svobodu vědy a zveřejňování jejích výsledků a svobodu výuky spočívající v otevřenosti v různým vědeckým názorům a metodám.⁴¹¹ Tedy i výuka odporující katolické nauce má dle českého práva zaručenou svobodu a musí být na vysoké škole trpěna.

K tématu obsazování míst akademických pracovníků ještě připomeňme, že vysokoškolský zákon předepisuje, aby se tato místa obsazovala na základě výběrového řízení,

---

⁴⁰⁶ § 6 odst. 3 cit. zák.

⁴⁰⁷ Tamtéž.

⁴⁰⁸ Tamtéž.

⁴⁰⁹ Srov. HRDINA Antonín Ignác: Postavení českých teologických fakult v rámci státních univerzit, in: Právník, teoretický časopis pro otázky státu a práva, 1998, vol. 137, no. 6, 554–557.

⁴¹⁰ § 4 odst. 3 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.

⁴¹¹ Srov. § 4 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

keré je zveřejněno na úřední desce a v hromadném sdělovacím prostředku s celostátní působností, přičemž podrobnosti stanoví vnitřní předpis školy.⁴¹²

3.2.3. Některé návrhy řešení

Rozpor mezi kanonickým a českým právem v oblasti kanonických podmínek pro vyučování na církevní fakultě nelze za současného stavu právní úpravy vyřešit.

Existuje snad jen několik praktických rad:

Při vypisování výběrových řízení na místa akademických pracovníků je možné částečně omezit příliv uchazečů, kteří nesplňují kanonické požadavky, výběrem hromadného sdělovacího prostředku s celostátní působností, v němž bude výběrové řízení zveřejněno. Je-li inzerát uveřejněn např. v Katolickém týdeníku, máme naději, že budou eliminováni případní uchazeči, kteří ani netuší, že nějaké kanonické právo existuje.

Při samotném průběhu výběrového řízení je nezbytné intenzivně komunikovat s velkým kancléřem (moderátorem). Stěží si lze představit překérnější situaci, než když je uchazeči oznámeno, že ve výběrovém řízení zvítězil, a následně se dozví, že nebude zaměstnán, protože mu velký kancléř odmítl udělit kanonický mandát.

Pokud to zákoník práce dovoluje, je výhodné uzavřít s vyučujícím pracovní smlouvu na dobu určitou, podle toho, do kdy vyučující získal kanonický mandát. Nebude-li kanonický mandát prodloužen, nebude ani prodloužena pracovní smlouva a nevzniknou žádné další potíže.

---

⁴¹² Srov. § 77 cit. zák.

3.3. Boloňský proces – dělení studia teologie na bakalářský a navazující magisterský stupeň?

Pro vytvoření jednotného evropského vzdělávacího prostoru evropské země směřují k tzv. boloňskému modelu vysokoškolských studií, členěnému do tří cyklů: bakalářského, magisterského a doktorského. V tomto smyslu studium člení i český vysokoškolský zákon: 1) bakalářský studijní program (v délce tři až čtyři roky), 2) magisterský studijní program (navazuje na bakalářský a trvá jeden až tři roky), 3) doktorský studijní program (trvá nejméně tři a nevyšší čtyři roky).⁴¹³

U magisterského stupně připouští zákon výjimku: „V případech, kdy to vyžaduje charakter studijního programu, může být udělena akreditace magisterskému studijnímu programu, který nenavazuje na bakalářský studijní program; v tomto případě je standardní doba studia nejméně čtyři a nevyšší šest roků.“⁴¹⁴

Apoštolský stolec se k boloňské deklaraci připojil v roce 2003. Členění na tyto cykly přijal, ovšem s výjimkou studií teologie a kanonického práva, s ohledem na to, že v těchto oborech jsou připravováni služebníci pro zvláštní a důležité úřady a úkoly v katolické církvi. V oblasti katolické teologie trvá požadavek, že první cyklus musí mít délku pět let neboli deset semestrů. (U studia kanonického práva Apoštolský stolec trvá na tom, že druhý cyklus musí trvat tři roky.)⁴¹⁵

České katolické teologické fakulty to tedy prozatím řeší tak, že využívají výjimku umožněnou českým právem a z důvodu charakteru studijního programu realizují studium teologie v tzv. „dlouhém“ nenavazujícím pětiletém magisterském studijním programu. Je však otázkou, jak dlouho bude tato výjimka zákonem umožněna.⁴¹⁶

Pokud by došlo k rozdělení studia katolické teologie na bakalářský a navazující magisterský stupeň, neviděl bych v tom zásadní problém. Statut by jasně deklaroval, že kanonický titul bakalář teologie je rovnocenný s českým titulem magistr teologie (jak je tomu ostatně i nyní) a že český titul bakalář teologie není pro kanonické právo relevantní.

---

⁴¹³ Srov. § 45–47 cit. zák.

⁴¹⁴ § 46 odst. 2 cit. zák.

⁴¹⁵ Srov. Observations of the Holy See on becoming a signatory member of the „Declaration of Bologna“ ze dne 31. 5. 2003.

⁴¹⁶ Srov. MIKEŠ Petr: Právní postavení katolické teologické fakulty na státní univerzitě v ČR po roce 1989 (nepublikovaná diplomová práce obhájená na KTF UK, vedoucí práce: HRDINA Ignác Antonín), Praha: KTF UK, 2005.

Za výhodu bych považoval větší prostupnost a přístupnost studia katolické teologie. Uchazečům, kteří nechtějí nebo nemohou studovat pět let, ale jen tři roky, by se otevřely dveře ke studiu. Po absolvování bakalářského stupně by studenti teologie v souladu s evropskými pravidly mohli bez problémů pokračovat v navazujícím magisterském studiu na některé zahraniční katolické teologické fakultě, čímž by se zvýšila mobilita a intelektuální příprava studentů teologie.

Nevýhodou by byla dvojitá státní zkouška a dvojitá práce (bakalářská a diplomová) v průběhu pětiletého studia. Při současném stavu, kdy má studium formu „neděleného“ „dlouhého“ magisterského kurzu, studenti skládají státní zkoušku pouze jednu, až na konci pátého roku.

Konstituci *Sapientia Christiana* by plně vyhovoval ještě jeden model, který v poslední době prosazuje Kongregace pro katolickou výchovu. Jeho výhodou by byla terminologická shoda s kanonickými tituly uvedenými v konstituci. Student teologie by nejprve absolvoval první cyklus filosofie a získal by titul bakalář filosofie a následně by studoval tři roky teologii a získal druhý bakalářský titul – bakalář teologie. Absolvent by tedy držel dva tituly bakalář, které by odpovídaly dikci konstituce *Sapientia Christiana*. Je však celkem zřejmé, že tento způsob odporuje duchu boloňského procesu, neboť druhý bakalaureát není prvním kurzem, ale kurzem navazujícím. Zároveň je pravděpodobné, že by takové studium ani nezískalo popularitu mezi studenty.

3.4. Testimonium legitimum

Podle ustanovení apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* by *testimonium legitimum*⁴¹⁷ – tedy zákonné svědectví o mravném způsobu života, měl povinně předkládat každý uchazeč o studium na církevní fakultě.

To je ovšem v našem prostředí jen stěží proveditelné. Pro fakulty je to oříšek, který se řeší na různých akademických grémiích.⁴¹⁸

Problém s aplikací tohoto ustanovení je dvojitý: za prvé je v rozporu s českými zákony a za druhé je prakticky neaplikovatelný v českém ateistickém prostředí.

3.4.1. Rozpor s českým vysokoškolským zákonem

Vysoké školy podle českého vysokoškolského zákona umožňují přístup k vysokoškolskému vzdělání „v souladu s demokratickými principy“⁴¹⁹. Je na nich zaručeno „právo učit se zahrnující svobodnou volbu zaměření studia“⁴²⁰. Podmínky pro přijetí ke studiu jsou jednak stanoveny samotným zákonem⁴²¹ (např. dosažení úplného středního nebo úplného středního odborného vzdělání apod.), další podmínky může stanovit sama vysoká škola, ovšem tyto podmínky se musejí týkat „určitých znalostí, schopností nebo nadání nebo prospěchu ze střední školy“⁴²², u navazujícího magisterského programu se podmínky mohou týkat příbuznosti oborů nebo počtu získaných kreditů. Kromě toho může škola stanovit nejvyšší možný počet přijímaných uchazečů.

Zákon tedy neumožňuje stanovit jako podmínku k přijetí předložení svědectví o mravném způsobu života, poněvadž mravný způsob života nevypovídá o znalostech, schopnostech nebo nadání ke studiu.

Proto některé fakulty předkládání osvědčení pouze doporučují, případně za ně udělují v rámci přijímacího řízení „bonusové“ body.

---

⁴¹⁷ Srov. *SChr* čl. 31.

⁴¹⁸ Srov. např. Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 5. 12. 2007.

⁴¹⁹ § 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., vysokoškolský zákon.

⁴²⁰ § 4 písm. c) cit. zák.

⁴²¹ Srov. § 48 cit. zák.

⁴²² § 49 cit. zák.

3.4.2. Praktická nemožnost striktní aplikace

Jak jsem uvedl výše v kapitole 1.1.2.2, je požadavek předložit *testimonium legitimum* v praxi buď jen formální nebo dobrovolný, pro neteologické obory se nevyžaduje vůbec.

Dle mého soudu by bylo dobré zvážit, zda by fakultní předpisy neměly reflektovat realitu a buď vyžadovat dobrozdání od kněze, který uchazeče zná, jakkoliv je to na hraně českého práva, nebo uznat, že v našem prostředí je tento požadavek neaplikovatelný a *testimonium legitimum* ve všech případech z dobrovolnit, případně od něj upustit vůbec.

3.5. Malá koordinace činností teologických fakult

Katolické teologické fakulty v České republice se k sobě nechovají konkurenčně, nýbrž kooperačně a jsou personálně velmi provázané. Existují vřelé přátelské vztahy mezi mnoha pedagogy v Praze, Olomouci a Českých Budějovicích, nehledě na působení řady učitelů na vícero fakultách.

Přesto se domnívám, že chybí účinná platforma, na níž by si teologické fakulty mohly vzájemně vyjasnit své plány, postupy a zkušenosti.

Uvedu jeden příklad za všechny:

CMTF UP získala v roce 2010 akreditaci navazujícího magisterského oboru *Studia základů evropské kultury* v prezenční formě. Jedná se o obor ve studijním programu *Humanitní studia*.⁴²³ Obor by měl navazovat na již existující bakalářský studijní obor *Humanitní studia*.⁴²⁴

Svým názvem se tento obor velmi blíží bakalářskému oboru, který je akreditován na KTF UK v Praze *Dějiny evropské kultury*, který je zde součástí studijního programu *Historické vědy*.

Nejsem si vůbec jistý, zda skutečnost, že se jak pražská, tak olomoucká fakulta pustily do studijního oboru o základech/dějích evropské kultury, je pro obě spíš přínos nebo naopak nevýhoda. Možná je to skutečně výhoda. Budu věřit tomu, že o akreditaci velmi podobných oborů se představitelé fakult vzájemně alespoň informovali.

Platformou, na níž by se mohla dotvářet podobná strategická rozhodnutí, by dle mého názoru měla být příslušná komise České biskupské konference.

Další oblastí, kdy by teologické fakulty mohly úzce spolupracovat, je společná oborová rada.

---

⁴²³ Srov. Zápis č. 03–10 ze zasedání Akreditační komise, 21. – 23. června 2010, Seč.

⁴²⁴ Srov. Zápis z 17. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 27. 1. 2010.

3.5.1. Společná oborová rada

Pro sledování a hodnocení studia v doktorském studijním programu jsou ustaveny tzv. *oborové rady*. Vysokoškolský zákon výslovně umožňuje, aby vysoké školy nebo jejich součástí na základě dohody vytvořily pro studijní programy ze stejné oblasti studia oborovou radu společnou.⁴²⁵

Jaký je současný stav oborových rad na katolických teologických fakultách?

KTF UK v Praze má ustaveny tři oborové rady, pro obory *Dějiny křesťanského umění, Církevní a obecné dějiny* a *Katolická teologie*.

CMTF UP v Olomouci má rovněž tři oborové rady, všechny tři ve studijním programu *Teologie*, a sice pro obory *Biblická teologie, Systematická teologie a křesťanská filozofie* a *Praktická teologie*, přičemž oborové rady posledních dvou oborů se člení ještě na jednotlivé sekce.

TF JČU uskutečňuje ve studijním programu *Teologie* dva studijní obory, a to obor *Systematická teologie* a obor *Teologická antropologie a etika*. Pro oba studijní obory má společnou oborovou radu.

Již dnes je patrné, že se tyto oborové rady částečně personálně překrývají.

Členy některých oborových rad jak na KTF UK v Praze tak zároveň na CMTF UP v Olomouci jsou: Prof. PhDr. Zdeňka Hledíková (z KTF UK a FF UK), Prof. JUDr. Ignác Antonín Hrdina, DrSc. (z KTF UK), Doc. Petr Chalupa, Th.D. (z CMTF UP), Prof. František Kunetka, Th.D. (z CMTF UP), Prof. PhDr. Miloslav Pojzl (z CMTF UP) a Doc. ThDr. Václav Ventura, Th.D. (z KTF UK).

Prof. Dr. Albert-Peter Rethmann (z KTF UK) je členem oborových rad na KTF UK a zároveň na TF JČU.

Doc. Michal Kaplánek, Th.D. (z TF JU) a Doc. ThDr. Martin Prudký (z ETF UK) jsou zároveň členy oborových rad na TF JU a CMTF UP.

Je otázkou ke zvážení, zda by ustavení společné oborové rady pro oblast katolické teologie, popř. teologie vůbec (ve spolupráci s nekatolickými teologickými fakultami) nepřineslo pozitivní dopad na úroveň a kvalitu doktorského studia teologie v České republice. V každém případě by došlo k zajištění stejné úrovně doktorského studia na všech fakultách. Je však zapotřebí zvážit i praktické obtíže, které by nastaly, např. objem projednávané látky na každém zasedání, místní vzdálenost jednotlivých fakult apod. Z praktických důvodů by

---

⁴²⁵ Srov. § 47 odst. 6 cit. zák.

společná oborová rada snad mohla být členěna na samostatné sekce, jak to již dnes praktikuje CMTF UP v Olomouci.

3.6. (Ne)členství v Mezinárodní federaci katolických univerzit (FIUC)

Apoštolská konstituce *Ex corde Ecclesiae* ve svém 35. článku části první vyzdvihuje význam různých nadnárodních svazků katolických univerzit, přičemž zvláště připomíná „úkol Mezinárodní federace katolických univerzit, založené Svatým stolcem, který od ní očekává plodnou spolupráci“⁴²⁶.

Také apoštolská konstituce *Sapientia Christiana* připomíná tuto federaci, ustavenou k tomu, aby katolické univerzity mohly lépe dosahovat svých cílů.⁴²⁷

Mezinárodní federace katolických univerzit (*Foederatio Internationalis Studiorum Universitatum Catholicarum*, angl. *International Federation of Catholic Universities, IFCU*) vznikla již v roce 1925 v Paříži a byla uznána apoštolským listem papeže Pia XII. ze dne 27. července 1949. V roce 1967 se federace stala přidruženou nevládní organizací UNESCO. V současné době sdružuje okolo 200 katolických univerzit a vyšších vzdělávacích institutů z celého světa. Každé tři roky pořádá *general assembly*, poslední se konala od 16. do 20. listopadu 2009 na Papežské gregoriánské univerzitě v Římě (původně plánované místo konání na *Universidad Católica de Honduras* v Tegucigalpě bylo z důvodu místních nepokojů změněno) a měla zajímavé téma *The Catholic University in Post-Modern Societies: Ex Corde Ecclesiae Facing the Challenges of the 21st Century*.

Jediným českým členem federace je Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy.⁴²⁸

Nabízí se otázka, zda by fakulty v Olomouci a v Českých Budějovicích neměly zvážit vstup do této mezinárodní instituce, která je církevními dokumenty doporučována, a posílit tak svoje mezinárodní i církevní vazby.

Rovněž by bylo možné, aby svoji spolupráci s Mezinárodní federací katolických univerzit zintenzivnila i pražská teologická fakulta. Jediným zástupcem pražských teologů na posledních *general assemblies* byl opakovaně pouze prof. Václav Wolf.⁴²⁹

---

⁴²⁶ JAN PAVEL II.: Apoštolská konstituce o katolických univerzitách *Ex corde Ecclesiae*, AAS 82 (1990) 1475–1509, čl. 35.

⁴²⁷ Srov. *SChr* Předmluva, odst. II.

⁴²⁸ The International Federation of Catholic Universities, <http://www.fiuc.org>, (26.11.2010).

⁴²⁹ Poslední *general assembly* v roce 2009 v Římě se z České republiky patrně neúčastnil nikdo (ze zdravotních důvodů ani prof. Wolf).

3.7. Mezidiecézní semináře namísto seminářů diecézních

Ohledně semináře Kodex kanonického práva stanoví: „V každé diecézi, pokud je to možné a účelné, se zřizuje velký seminář; jinak se studenti, kteří se připravují na posvátnou službu, pošlou do jiného semináře nebo se zřídí mezidiecézní seminář.“⁴³⁰

Vzhledem k nízkému počtu bohoslovců by nebylo účelné zřizovat seminář v každé české a moravské diecézi. Biskupové diecézí, v nichž semináře nejsou zřízeny (litoměřická, královéhradecká, českobudějovická, plzeňská, brněnská a ostravsko-opavská) proto posílají své studenty do seminářů v Praze a v Olomouci. Bohoslovci české církevní provincie studují zpravidla v Praze, bohoslovci moravské církevní provincie zpravidla v Olomouci.

Pražský seminář je zřízen jako kněžský seminář Arcidiecéze pražské a olomoucký jako seminář Arcidiecéze olomoucké,⁴³¹ nejedná se tedy o mezidiecézní semináře (jak je někdy mylně uváděno), nýbrž o semináře diecézní. Jejich řízení je tak plně v kompetenci příslušného arcibiskupa, jemuž biskupové ostatních diecézí své bohoslovce svěřují.

Jak bylo uvedeno výše, kanonické právo umožňuje v případech, kdy není účelné zřizovat diecézní seminář, zřídit seminář mezidiecézní, za těchto podmínek: „Mezidiecézní seminář se zřídí teprve po tom, když Apoštolský stolec schválil jeho zřízení i stanovy; zřídí jej buď biskupská konference, jde-li o seminář pro celé její území, nebo biskupové, kterých se věc týká.“⁴³²

Teoreticky je tedy možné, aby stávající semináře v Praze a v Olomouci nebyly zřízeny jako semináře diecézní, ale mezidiecézní. Domnívám se, že by to více odpovídalo povaze těchto seminářů. V úvahu by připadalo zřídit pražský seminář jakožto mezidiecézní seminář České církevní provincie a podobně olomoucký jako mezidiecézní seminář Moravské církevní provincie. Zřizovatelem takových seminářů byli biskupové, jichž se věc týká.

V čem by se situace lišila od situace současné?

V současné době biskup, který posílá své bohoslovce do jiného semináře, nemůže příliš ovlivňovat jeho chod, přitom se ovšem musí pochopitelně podílet na jeho financování.

Pokud by semináře byly zřízeny jakožto mezidiecézní, každý diecézní biskup by získal přímý vliv na formaci svých bohoslovců a provoz semináře: schvaloval by seminární řád,

---

⁴³⁰ CIC/1983, kán. 237 § 1.

⁴³¹ Srov. Stanovy Arcibiskupského semináře v Praze ze dne 26. 10. 1999, čl. 5.

⁴³² CIC/1983, kán. 237 § 2.

v němž „se přizpůsobují normy řádu kněžského vzdělávání zvláštním podmínkám a podrobněji se stanoví především kázeňské normy pro praktický život studentů a pořádek celého semináře“⁴³³ a příslušelo by mu „rozhodovat ve věcech vyššího řízení a správy semináře.“⁴³⁴ Zároveň by jeho povinnost financovat seminář vyplývala přímo z kodexu, dle kterého by se musel „podle podílu, který určili společným rozhodnutím, postarat se o zřízení a udržování semináře, vydržování studentů ... a jiné potřeby semináře.“⁴³⁵

Nevýhodou mezidiecézního semináře je jeho těžkopádné řízení, neboť ve věcech vyššího řízení a správy je zapotřebí rozhodnutí všech dotčených biskupů. Další nevýhodou by byla nemožnost výběru semináře, kterou mají biskupové dnes, a kterou využíval litoměřický biskup Josef Koukl, když se rozhodl své bohoslovce posílat nikoliv do Prahy, ale do Olomouce.

---

⁴³³ CIC/1983, kán. 243.

⁴³⁴ CIC/1983, kán. 259 § 1.

⁴³⁵ CIC/1983, kán. 263.

3.8. Jeden seminář pro celou Českou republiku?

Další teoretickou možností, kterou kanonické právo zná, je mezidiecézní seminář zřízený biskupskou konferencí, pokud se jedná o seminář pro celé její území.⁴³⁶

Zdá se, že současný stav, kdy v České republice existují semináře dva, je vyhovující. Jeho výhodou je to, že bohoslovci jsou formováni ve svém prostředí, tedy čeští bohoslovci v Čechách a moravští bohoslovci na Moravě – neboť tato prostředí jsou stále dosti odlišná.

Nevýhodou současného stavu je však ekonomická náročnost provozu dvou seminářů. Při sloučení seminářů do jednoho by se provozní náklady významně snížily. (Z tohoto důvodu se koneckonců přestěhoval teologický konvikt z litoměřické budovy do budovy olomouckého semináře.) Je také pravdou, že ekonomické hledisko bylo jedním z důvodů, proč pan biskup Josef Koukl posílal své bohoslovce do Olomouce, neboť tam za ně platil méně.

Další nevýhodou je i personální náročnost. Pražský seminář už řadu let nemá obsazenou funkci vicerektora, nemluvě o funkcích prefektů z řad kněží či jáhnů.

Výhodou jednotného semináře by pak byla i skutečnost, že by se čeští a moravští bohoslovci znali navzájem. To oceňuje řada současných kněží, vystudovaných ještě v Litoměřicích. V současné situaci, kdy jsou semináře dva, se čeští a moravští bohoslovci nemají možnost blíže poznat.

Návazný problém při sloučení seminářů by však nastal také na příslušné fakultě, která by v důsledku nepřipravovala kandidáty kněžství a patrně by byla nucena přehodnotit studijní obor *Katolické teologie* určený v tuto chvíli pro budoucí kněze.

Není mým cílem snažit se rozhodnout, zda by toto řešení bylo lepší než řešení současné, chci jen upozornit na tuto možnost, kterou kanonické právo nabízí.

---

⁴³⁶ Srov. CIC/1983, kán. 236 § 2.

4. Závěr

Pokusil jsem se popsat, jak jsou normy kanonického práva aplikovány na českých teologických fakultách a v seminářích a jaké obtíže jejich aplikaci provázejí.

Z práce vysvítá, že v mnoha případech existují různé přístupy, jak kanonické právo v prostředí českých teologických fakult a seminářů realizovat. Zatímco pražská teologická fakulta se snaží poměrně striktně vyhovět požadavkům českého práva, fakulta olomoucká v mnoha ohledech klade větší důraz na předpisy kanonickopravní. Českobudějovická fakulta vzhledem ke svému postavení fakulty *necírkevní* pochopitelně nemá s kanonickým právem tolik problémů.

Některé požadavky kanonického práva lze jen obtížně splnit z objektivních důvodů daných historickou a také současnou situací české společnosti. Např. fakulty stále trpí nedostatkem dostatečně kvalifikovaných teologů, velká část studentů nemá vztah ke katolické církvi, zájemců o studium teologie je málo, takže čistě teologické obory nemohou fakulty ekonomicky saturovat apod., což jsou situace, které přes třicet let stará konstituce *Sapientia Christiana* patrně nemohla předvídat.

Co se týče kněžských seminářů, pokusil jsem se představit i jiné modely jejich formy, než u nás existují v současnosti.

Zdá se, že otázkou k hlubšímu zamyšlení by mohl být také vztah mezi církví a fakultami, k němuž by mohla být účinněji využita Univerzitní a vysokoškolská subkomise České biskupské konference.

Z rigorózní práce je zřejmé, že není možné, aby fakulty vyhověly zároveň jak kanonickému tak českému právnímu systému, neboť jejich požadavky jsou často protichůdné a vyvolávají právní kolize. Pokud tato práce napomůže k výměně dobrých nápadů, jak oba právní systémy co nejlépe skloubit, splnila svůj účel.

K těmto kolizím však koneckonců nelze říci nic jiného než spolu prof. Hrdinou konstatovat, že „s ohledem na nezbytný státní monopol zákonodárné moci nemohou skončit jinak, než nutností podřídit se státní normativní úpravě“⁴³⁷.

---

⁴³⁷ HRDINA Antonín Ignác: Postavení českých teologických fakult v rámci státních univerzit, in: Právník, teoretický časopis pro otázky státu a práva, 1998, vol. 137, no. 6, 554–557.

Prameny a literatura

Použité prameny

Předpisy Apoštolského stolce

TRIDENTSKÝ KONCIL: *Vera et catholica doctrina de sacramento ordinis ad condemnandos errores nostri temporis* a přiložené *Decreta super reformatione*, session XXIII (15. července 1563), In: Concilium Oecumenicorum Decreta, Bologna: Edizioni Dehoniane ²2002, 750-753.

PIUS XI.: Apoštolská konstituce *Deus scientiarum Dominus* ze dne 24. května 1931, AAS 23 (1931) 241–248.

DRUHÝ Vatikánský koncil: Deklarace o křesťanské výchově *Gravissimum Educationis* ze dne 28.11.1965, AAS 58 (1966) 728–739.

POSVÁTNÁ KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU: Některé předpisy k úpravě apoštolské konstituce *Deus scientiarum Dominus* o církevních a akademických studiích ze dne 20. května 1968.

JAN PAVEL II.: Apoštolská konstituce o církevních univerzitách a fakultách *Sapientia Christiana*, (ze dne 15. dubna 1979), AAS 71 (1979) 469–499.

POSVÁTNÁ KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU: Nařízení Posvátné kongregace pro katolickou výchovu ke správnému provádění apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* ze dne 29. dubna 1979, AAS 71 (1979) 500–521.

JAN PAVEL II.: *Sacrae disciplinae leges* ze dne 25.1.1983, AAS 75 Pars II (1983) VII–XIV.

JAN PAVEL II.: *Codex iuris canonici* ze dne 25.1.1983, AAS 75 Pars II (1983).

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY: *Professio Fidei et Iusiurandum fidelitatis in suscipiendo officio nomine Ecclesiae exercendo* ze dne 9. 1. 1989, AAS 81 (1989), 104-106.

JAN PAVEL II.: Apoštolská konstituce o katolických univerzitách *Ex corde Ecclesiae* ze dne 15. srpna 1990, AAS 82 (1990) 1475–1509.

JAN PAVEL II.: Apoštolský list daný motu proprio *Ad tuendam fidem* ze dne 18. 5. 1998, AAS 90 (1998) 457–461.

POSVÁTNÁ KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU: Observations of the Holy See on becoming a signatory member of the „Declaration of Bologna“ ze dne 31. 5. 2003.

Partikulární kanonické předpisy

Česká biskupská konference: Zkoušky pro ustanovení farářem ze dne 6. října 2004.

Česká biskupská konference: Národní rámcový program kněžské formace (*Ratio nationalis institutionis sacerdotalis*) ze dne 30. listopadu 2007.

Česká biskupská konference: Stanovy České biskupské konference ze dne 24. července 2008, in: Akta ČBK 4 (2009).

Česká biskupská konference: Jednací a organizační řád České biskupské konference ze dne 21. dubna 2009.

Česká biskupská konference: Jednací řád komisí České biskupské konference ze dne 21. dubna 2009.

Česká biskupská konference: Organizační řád Generálního sekretariátu České biskupské konference ze dne 21. dubna 2009.

Česká biskupská konference: Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice ze dne 24. července 2009, in: Akta České biskupské konference 5 (2010), 167–194.

Státní předpisy

Císařský patent ze dne 5. listopadu 1855 č. 195 ř.z., kterým se vyhláší úmluva (konkordát) uzavřená mezi Svatou Stolicí a Rakouským císařstvím r. 1855.

Vládní nařízení č. 112/1950 Sb. ze dne 14. července 1950 o bohosloveckých fakultách.

Zákon č. 172/1990 Sb. ze dne 4. 5. 1990, o vysokých školách.

Zákon č. 314/1991 ze dne 9. července 1991, o zřízení Slezské univerzity, Jihočeské univerzity, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Turkyňe a Ostravské univerzity.

Zákon č. 563/1991 Sb. ze dne 12. prosince 1991, o účetnictví.

Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky.

Zákon č. 111/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998, o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Zákon č. 167/2000 Z.z. ze dne 10. května 2000, o zřízení Katolické univerzity v Ružomberoku.

Zákon č. 320/2001 Sb. ze dne 9. srpna 2001, o finanční kontrole.

Zákon č. 3/2002 Sb. ze dne 27. listopadu 2001, o církvích a náboženských společnostech.

Zákon č. 131/2002 Z.z. ze dne 21. února 2002, o vysokých školách a o změně a doplnění některých zákonů.

Zákon č. 130/2002 Sb. ze dne 14. března 2002, o podpoře výzkumu a vývoje.

Vyhláška Ministerstva financí č. 416/2004 Sb. ze dne 28. června 2004, kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 552/2005 Sb. ze dne 20. prosince 2005, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony.

Zákon č. 262/2006 Sb. ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce.

Zákon č. 198/2009 Sb. ze dne 23. dubna 2009, antidiskriminační zákon.

Zákon č. 159/2010 Sb. ze dne 22. dubna 2010, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Úřad vlády ČR: Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011) čj. 05440/10-RVV ze dne 4. srpna 2010.

Vnitřní předpisy vysokých škol a jejich součástí

Univerzita Karlova v Praze

Statut KTF UK čj. 77/1998 schválený AS UK dne 27. března 1998.

Rigorózní řád Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 17. září 1999.

Organizační řád Arcibiskupského semináře ze dne 24. září 1999.

Stanovy Arcibiskupského semináře v Praze ze dne 26. října 1999.

Rigorózní řád Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 12. listopadu 1999.

Statut Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 7. února 2003 ve znění pozdějších novel.

Disciplinární řád pro studenty Katolické teologické fakulty UK ze dne 7. února 2003.

Jednací řád Vědecké rady Katolické teologické fakulty UK ze dne 31. října 2003.

Výpůjční řád knihovny Univerzity Karlovy v Praze, Katolické teologické fakulty ze dne 1. března 2005.

Studijní a zkušební řád Univerzity Karlovy v Praze ze dne 28. dubna 2006.

Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem Univerzity Karlovy v Praze ze dne 28. dubna 2006.

Opatření děkana KTF UK č. 7/2007 ze dne 25. dubna 2007, Poplatky a náhrady nákladů za rigorózní řízení.

Příloha č. 2 Statutu Univerzity Karlovy v Praze, Organizační řád, ze dne 6. června 2007.

Opatření rektora UK č. 28/2007 ze dne 29. června 2007, Doporučená hlediska hodnocení pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Statut Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze ze dne 13. února 2009.

Opatření děkana KTF UK č. 1/2010 ze dne 11. února 2010, Rigorózní řízení na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Opatření děkana KTF UK č. 2/2010 ze dne 11. února 2010, Souborná zkouška v doktorském studijním programu teologie.

Opatření děkana KTF UK č. 3/2010 ze dne 4. března 2010, Stanovení výše poplatků spojených se studiem v akademickém roce 2010/2011.

Opatření děkana KTF UK č. 4/2010 ze dne 4. března 2010, Vymezení činnosti, zodpovědnosti a kompetencí proděkanů KTF UK.

Celoživotní vzdělávání – program „Jáhenský pastorační rok“, čj. 1681/10 ze dne 30. června 2010.

Podmínky pro přijetí ke studiu na Katolickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 2010/2011 (bez data).

Univerzita Palackého v Olomouci

Disciplinární řád pro studenty Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 1. února 1999.

Vnitřní předpis CMTF UP č. 1/02 ze dne 11. prosince 2002, Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem na CMTF UP.

Organizační řád CMTF UP ze dne 20. května 2004.

Studijní a zkušební řád Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 14. dubna 2005.

Knihovní řád Univerzity Palackého v Olomouci čj. B1-06/4-HN ze dne 12. září 2006.

Směrnice děkanky CMTF UP v Olomouci č. 1/06 ze dne 1. října 2006, Řád pro studium v doktorském studijním programu na CMTF UP.

Příkaz děkanky CMTF UP v Olomouci č. 5/06 ze dne 30. října 2006, Jmenování členů Knihovny rady CMTF UP.

Příkaz děkanky CMTF UP č. 6/06 ze dne 11. prosince 2006, Jmenování komise pro zřízení kaple na CMTF UP.

Příkaz děkanky CMTF UP v Olomouci č. 1/07 ze dne 1. června 2007, Jmenování Ediční komise a redakčních rad na CMTF UP.

Směrnice děkanky CMTF UP v Olomouci č. 2/07 ze dne 1. června 2007, Řád ediční činnosti na CMTF UP.

Vnitřní předpis CMTF UP č. 1/08 ze dne 13. června 2007, Jednací řád Vědecké rady CMTF UP.

Statut Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 20. května 2008.

Vnitřní předpis CMTF UP 1/09 ze dne 20. května 2009, Volební a jednací řád Akademického senátu CMTF UP.

Příkaz děkanky CMTF UP č. 5/09 ze dne 10. prosince 2009, Garanti oborů a tematické okruhy pro rigorózní řízení.

Směrnice děkanky CMTF UP č. 1/09 ze dne 10. prosince 2009, Rigorózní řád CMTF UP.

Rozhodnutí rektora UP č. B3-10/1-RR ze dne 15. března 2010, Vyhlášení standardu UP pro stanovení výše poplatků při překročení standardní doby studia a poplatky spojené se studiem na UP v akademickém roce 2010/2011.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Volební a jednací řád Akademického senátu TF JU ze dne 1. září 1999.

Jednací řád vědecké rady TF JU ze dne 1. září 1999.

Disciplinární řád pro studenty JU v Českých Budějovicích ze dne 19. května 2004.

Statut Teologické fakulty JU v Českých Budějovicích ze dne 3. května 2005.

Studijní a zkušební řád JU v Českých Budějovicích ze dne 17. srpna 2007.

Volební a jednací řád Akademického senátu TF JU v Českých Budějovicích ze dne 9. července 2008.

Opatření děkana TF JU č. 154 ze dne 1. září 2009, kterým se vydává řád habilitačního řízení na TF JU.

Podmínky pro přijímací řízení ke studiu na TF JU v Českých Budějovicích pro akademický rok 2010/11 v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech ze dne 11. listopadu 2009, Sbírnka rozhodnutí a opatření děkana TF JU č. 156.

Knihovní řád Knihovny TF JU ze dne 19. března 2010.

Opatření děkana TF JU č. 163 ze dne 9. dubna 2010, kterým se vydává Řád rigorózního řízení na TF JU v Českých Budějovicích.

Opatření děkana o stanovení poplatků spojených se studiem ve studijních programech uskutečňovaných v českém jazyce pro akademický rok 2010/2011 ze dne 4. května 2010, č. 164/2010 Sbírnky rozhodnutí a opatření děkana TF JU.

Individuální právní akty

Kapitulní konsistoř v Praze, čj. 400, IV – 56 1946 (potvrzení Salesiánského teologického učiliště).

Výnos rektora Univerzity Karlovy v Praze čj. 7211/90-I ze dne 21. srpna 1990 (přičlenění arcibiskupského semináře k Univerzitě Karlově).

Curia Episcopalis Bohemo-Budvicensis: Dekret o zřízení Teologické fakulty ze dne 31. 12. 1991, bez č.j.

Generální představený Salesiánské kongregace: Dekret č. prot. 244/95 (obnovení Istituto Superiore Teologico Salesiano dell'Ispettorato di Praga).

Česká biskupská konference: Zřizovací listina Teologického konviktu Litoměřice čj. 836/1996 ze dne 6. prosince 1996.

Česká biskupská konference: Zřizovací listina Teologického konviktu Olomouc, čj. 300/2002 ze dne 15. května 2002.

Česká biskupská konference: Zřizovací listina školské právnické osoby Teologický konvikt – domov mládeže a školní jídelna, čj. 199/2006 DK ze dne 15. března 2006.

Česká biskupská konference: Rozhodnutí o změně právní formy Teologického konviktu, čj. 200/2006 DK ze dne 15. března 2006.

Rozhodnutí MŠMT čj. 7464/06-21 ze dne 19. července 2006 (zápis Teologického konviktu do rejstříku školských právnických osob).

Congregatio de institutione catholica (de seminariis atque studiorum institutis): Decretum n. 1453/205/8 datum Romae d. XXX m. Novembris a. D. MMVII (o schválení Národního rámcového programu kněžské formace).

Congregatio de institutione catholica (de seminariis atque studiorum institutis): Decretum N. 334/2007/6 datum Romae die XXIV mensis Julii, A.D. MMIX (o schválení Směrnic pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice).

Zápisy, usnesení, výroční zprávy

Česká biskupská konference

Usnesení ČBK vyplývající ze závěrů Studijního dne biskupů ČBK o církevním školství, který se konal 7. 10. 2002 v Hradci Králové, ze dne 9. 4. 2003.

Státní úřady

Český statistický úřad: Průměrná hrubá měsíční mzda 2000–2009.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Závěrečný účet kapitoly 333 za rok 2009.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Základ pro stanovení poplatků spojených se studiem podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách ze dne 12. ledna 2010, čj. 197/2010-33.

Zápis č. 03–10 ze zasedání Akreditační komise, 21. – 23. června 2010, Seč.

Univerzita Karlova v Praze

Zápis ze schůze AS UK ze dne 26. března 1993.

Zápis z mimořádného zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 8. prosince 2005.

Usnesení Akademického senátu KTF UK čj. 2659/05 ze dne 8. prosince 2005.

Zápis z mimořádného zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 3. ledna 2006.

Usnesení Vědecké rady KTF UK ze zasedání dne 28. 4. 2009.

Zápis z mimořádného zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 15. června 2009.

Výroční zpráva o činnosti KTF UK za rok 2009.

Výroční zpráva o hospodaření KTF UK v Praze za rok 2009.

Zápis ze zasedání Akademického senátu KTF UK ze dne 23. června 2010.

Univerzita Palackého v Olomouci

Zápis ze 16. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které probíhalo dne 26. března 2008 od 14.00 hod. v zasedací místnosti CMTF.

Zápis z 9. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 9. 4. 2008.

Zápis z 10. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 14. 5. 2008.

Zápis z 11. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 8. 10. 2008.

Zápis z 2. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které se konalo 25. března 2009 od 14.00 do 15.20 hod. v zasedací místnosti CMTF.

Výsledek hlasování Akademického senátu CMTF UP mimo zasedání (per rollam) ve věci jmenování zástupce CMTF UP do Etické komise UP ze dne 18. listopadu 2009.

Zápis ze 6. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které se konalo 9. prosince 2009 od 14.00 do 15.15 hod. v zasedací místnosti CMTF.

Výroční zpráva o činnosti CMTF UP za rok 2009.

Výroční zpráva o hospodaření CMTF UP v Olomouci za rok 2009.

Zápis z 17. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 27. 1. 2010.

Zápis z 18. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 31. 3. 2010.

Zápis ze 9. (řádného) zasedání Akademického senátu CMTF UP, které se konalo 28. dubna 2010 od 14.00 do 14.30 hod. v zasedací místnosti CMTF.

Zápis z 19. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 12. 5. 2010.

Usnesení VR UP v Olomouci – 20. 9. 2010.

Zápis z 1. řádného zasedání Vědecké rady CMTF dne 27. 10. 2010.

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty JU ze dne 3. října 2007.

Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 5. 12. 2007.

Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty JU konané dne 28. 5. 2008 od 13,00 – 14,00 hod. v Českých Budějovicích.

Výroční zpráva o hospodaření TF JU za rok 2009.

Zápis ze schůze Akademického senátu Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2010.

Internetové zdroje

<http://agora.metaphysica.skaut.org> – Agora Metaphysica

<http://apps.isiknowledge.com> – ISI Web of Knowledge

<http://cejsh.icm.edu.pl> – The Central European Journal of Social Science and Humanities

<http://katechet.cirkev.cz> – Katechetická sekce ČBK

<http://rejskol.msmt.cz> – Rejstřík škol

<http://snem.cirkev.cz> – Plenární sněm Katolické církve v ČR

<http://tisk.cirkev.cz> – Tiskové středisko ČBK

<http://www.arcs.cuni.cz> – Arcibiskupský seminář UK v Praze

<http://www.cceol.org> – Central and Eastern European Online Library

<http://www.fiuc.org> - The International Federation of Catholic Universities

<http://www.jcu.cz> – Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

<http://www.jinaskola.cz> – Christian College

<http://www.knezskyseminar.cz> – arcibiskupský seminář v Olomouci

<http://www.ktf.cuni.cz> – Katolická teologická fakulta UK

<http://www.mkcr.cz> – Ministerstvo kultury ČR
<http://www.opusdei.cz> – Opus Dei v České republice
<http://www.ots.at> – APA-OTS originatext-service
<http://www.scopus.com> - Scopus
<http://www.studiatheologica.eu> – Časopis Studia theologica
<http://www.tammim.spolco.cz> - Tammím
<http://www.tf.jcu.cz> – Teologická fakulta JU
<http://www.theologica.cz> – Časopis Theologica
<http://www.unisal.it/> - Università Pontificia Salesiana
<http://www.upol.cz> – Univerzita Palackého v Olomouci
<http://www.vatican.va> – Sancta Sedes

Použitá literatura

- ČIHÁK Josef: Theologus čili studium katolické theologie, Praha: [b.n.], 1927.
- HRDINA Antonín Ignác: Postavení českých teologických fakult v rámci státních univerzit, in: Právník, teoretický časopis pro otázky státu a práva, 1998, vol. 137, no. 6, 554–557.
- HRDINA Antonín Ignác: Texty ke studiu konfesního práva II. Český stát, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2007.
- KREJČOVÁ Jana: Arcibiskupský kněžský seminář v Olomouci. Data – osoby – budovy, Olomouc: Arcibiskupský kněžský seminář v Olomouci, 2010.
- KŘIŠŤAN Alois: Vzdělávání kněží v České republice, in: Deset let teologické fakulty Jihočeské univerzity. Teologické studie, České Budějovice: TF JU, 2001.
- KUTHAN Jiří, ŠMIED Miroslav: Kalendář Univerzity Karlovy 2007, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2006.
- MIKEŠ Petr: Právní postavení katolické teologické fakulty na státní univerzitě v ČR po roce 1989, (nepublikovaná diplomová práce obhájená na KTF UK, vedoucí práce: HRDINA Ignác Antonín), Praha: KTF UK, 2005.
- PODLAHA Antonín: Český slovník bohovědný, díl čtvrtý, Praha: Nakladatelství V. Kotrba, 1930.
- ŠVECOVÁ Jana: Právní úprava katolického školství a jeho vývoj v ČR v letech 1990-2000, (nepublikovaná diplomová práce obhájená na Právníkové fakultě ZČU, vedoucí práce: HRDINA Ignác Antonín), Plzeň: PF ZČU, 2002.
- TURNER Geoffrey: Catholic Theology and University Education in Great Britain, in: LORETAN Adrian (ed.): Theologische Fakultäten an europäischen Universitäten. Rechtliche Situation und theologische Perspektiven, Münster: LIT Verlag, 2004.
- VAŇÁČ Martin: Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v letech 1891–1939. Příspěvek k dějinám vztahu mezi státem, církví a univerzitou na přelomu 19. a 20. století, (nepublikovaná diplomová práce obhájená na Filozofické fakultě UK, vedoucí práce: HLEDÍKOVÁ Zdeňka), Praha: FF UK, 1999.
- ZAJÍC Jiří, VALÁŠEK Martin: Průvodce kauzou pražská Katolická teologická fakulta, in: Souvislosti 1 (2000).

JMENNÝ REJSTŘÍK

AMATO Angelo 86
ARMBRUSTER Ludvík 42
BAUER František Saleský 98
BAUMAN Petr 84
BAXANT Jan 33-34
BENEDIKT XIII. 97
BENEŠOVÁ Jana 82
BILENBERG Matouš Ferdinand 89
BROŽ Jaroslav 81
BROŽ Prokop 34, 43, 81
BUTTA Tomáš 26
CAJTHAML Martin 49
CIKRLE Vojtěch 35
ČERNUŠKA Pavel 83
DOBROVSKÝ Josef 97
DRÁBEK Ivan 83
DUKA Dominik 34-35, 40
ELIÁŠ Vojtěch 34
FRYCOVÁ Hana 65
GARRONE Gabriel Maria 24
HARRACH Arnošt Vojtěch 89
HERBST Karel 33-35
HLEDÍKOVÁ Jindřiška 84
HLEDÍKOVÁ Zdeňka 125
HRDINA Ignác Antonín 125
HŘEBÍK Josef 45
HUŠEK Vít 29, 83
CHALUPA Petr 83, 125
JÄGGLE Martin 40
JAN PAVEL I. 25
JAN PAVEL II. 8, 23-25, 77
JOSEF II. 90, 97
KABRDA Miloslav 88
KAPLÁNEK Michal 34, 87, 125
KAREL IV. 36
KLEMENT VI. 36, 82
KOPECKÝ František 43
KORDAČ František 90
KOUBA Milán 98
KOUKL Josef 129-130
KOUTNÝ František 101
KŘÍŽKOVÁ Eva 65
KUNERT Michal 97
KUNETKA František 125

KUPKA Jiří 96
LEOPOLD II. 90, 97
LINHART Jan 34, 100
LIŠKA Antonín 85
LOBKOWICZ František Václav 33-34
MACKERLE Adam 30
MACHULA Tomáš 43, 84
MALÝ Václav 35
MARIE TEREZIE 90, 97
MATUSZEK Artur 88
MOUDRÁ Jana 100
MRÁZ Jan 15
NĚMEC Damián 43, 45, 49, 65, 83
NOVOTNÝ Daniel D. 29
NOVOTNÝ Vojtěch 30, 43, 45
NOWATKOWSKI Pawel 33
OPATRNÝ Aleš 34, 45
OPATRNÝ Dominik 28
OPATRNÝ Michal 84
ORTAS Antonio Maria Javierre 24
OVEČKA Libor 45
PAVEL VI. 25
PÍSAŘOVIC Aleš 100
POJSL Miloslav 125
POŘÍZEK Michal 96
POSÁD Pavel 35
PREČAN Leopold 98
PRUDKÝ Martin 125
RETHMANN Albert-Peter 125
RYŠKOVÁ Mireia 81
SCHINDLER Antonín 63
SKALICKÝ Karel 63, 84
SOUSEDÍK Stanislav 29
STOJAN Antonín Cyril 98
SVOBODA Rudolf 84
SZKANDERA Jan 96
ŠÍMA Vojtěch 98
ŠRAJER Jindřich 45
ŠTAMPACH Odilo 23
ŠTEFEK Antonín 96, 98
VAŇÁK František 98
VENTURA Václav 125
VLK Miloslav 82
VLKOVÁ Gabriela Ivana 34, 43, 83
VOLNÝ Alfréd 15, 100
WOLF Václav 82, 127
ZAJÍCOVÁ Lenka 29
ZELA Stanislav 98
ZLATOHLÁVEK Martin 81

VĚCNÝ REJSTŘÍK

- advokát, 13
- akademická hodnost, 9, 16, 20, 25, 27, 31, 37, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 73, 86, 103, 108, 109, 112, 115
- akademické svobody, 9
- Akademie věd České republiky, 29, 45
- Apoštolský stolec, 11, 12, 14, 20, 22, 25, 27, 39, 40, 52, 53, 75, 77, 85, 112, 113, 119, 126, 127, 131
- Bělokozly u Sázavy, 14
- biskup, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 27, 33, 34, 35, 39, 43, 44, 85, 90, 92, 93, 96, 127, 128, 129, 135
- biskupský vikář, 12
- celoživotní vzdělávání, 14, 16, 50, 56, 70, 75, 99
- centrum kněžských setkání Terasa, 14
- Centrum poradenské služby, 21
- Církev československá husitská, 26
- církevní fakulta, 9, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 27, 43, 48, 51, 54, 55, 59, 62, 66, 85, 108, 112, 113, 115, 118, 121, 131
- Česká biskupská konference, 5, 10, 12, 13, 19, 32, 33, 35, 77, 78, 79, 80, 99, 100, 123, 130, 131, 132, 135
- děkan, 15, 28, 34, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 53, 55, 57, 61, 62, 63, 66, 67, 69, 70, 81, 82, 84, 85, 86, 104, 105, 106, 107, 133, 134
- diecéze Graz-Seckau, 20
- farář, 12, 13, 131
- generální vikář, 12
- Hradec Králové, 19, 34, 90, 135
- Christian College*, 19, 136
- jáhensství, 9, 10, 11, 12
- kanonická mise, 51, 53, 115
- kaplan, 21, 39, 54, 85
- katecheta, 17, 85
- katolická univerzita, 5, 8, 17, 18, 19, 20, 126
- Komise ČBK pro kněžstvo, 35
- Komise pro katolickou výchovu ČBK, 33, 34, 35
- Konferencia biskupov Slovenska, 19
- Kongregace pro katolickou výchovu, 10, 24, 25, 26, 34, 40, 43, 47, 48, 52, 62, 73, 77, 78, 79, 85, 120
- Kongregace pro nauku víry, 22
- Košice, 19
- Kulturní centrum Brunea, 14
- laik, 9, 18, 24, 33, 54
- latina, 10, 55, 56, 76, 99
- Litoměřice, 83, 90, 97, 100, 129
- magisterium, 9, 22, 116
- mandatum, 39
- Masarykova univerzita v Brně, 44, 45
- mezidiecézní seminář, 127, 128, 129
- místní ordinář, 17
- moderátor, 36, 39, 85, 105, 118
- Národní rada Slovenské republiky, 19
- Národní referenční rámec excelence, 28
- nihil obstat, 39, 43, 52, 62, 85

novic, 16
obhájce svazku, 13
ochránce spravedlnosti, 13
okrskový vikář, 14
Opera facultatis theologiae catholicae
Universitatis Carolinae Pragensis, 29, 30
Opus Dei, 14, 15, 137
osobní prelatura, 8, 14
papež, 8, 10, 14, 24, 36, 59, 96, 126
Paříž, 126
Pedagogický inštitút sv. Ondreja, 19
Plenární sněm katolické církve v ČR, 15
proděkan, 42, 46, 48, 49, 133
profesor, 21, 50, 51, 52, 59, 68, 89
přijímací řízení, 10, 55
Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace,
28
Rakousko, 20
rektor kostela, 13
rektor semináře, 12, 15, 22, 92, 93
Ružomberok, 19, 132
řeholník, 9, 12, 13, 16, 33, 53, 55, 86
Sborník Katolické teologické fakulty, 30
Seznam recenzovaných neimpaktovaných
periodik vydávaných v České republice,
27, 28, 29
Slovensko, 19, 54
sněm místních církví, 15
soudce, 13
soudní vikář, 13
stipendium, 38, 71, 72
Studentská kolej U Pálavy, 14
Studia neoaristotelica, 28, 29
Studia theologica, 28, 137
Studijní centrum Pětidomí, 14
Teologické studie, 30, 86, 138
testimonium legitimum, 54, 121, 122
Theologica Olomucensia, 28, 29
Trnavská univerzita, 19, 28, 29, 44
UNESCO, 5, 126
Univerzitní centrum Na Baště, 14
Ústav dějin křesťanského umění KTF UK,
30
Velehrad, 15
velký kancléř, 32, 36, 39, 40, 43, 44, 47,
48, 51, 52, 53, 62, 82, 85, 118
veniam docendi, 51, 52, 115
viceoficiál, 13
vyšší odborná škola, 18, 34
vyznání víry, 8, 22, 23, 51
vzdělávací centrum *Augustinum*, 20
Vzdělávací centrum Palouček, 15
Žilinská univerzita, 19

Abstrakt

Rigorózní práce popisuje katolické teologické fakulty a semináře v České republice z pohledu kanonického práva. V první části práce jsou představeny kanonickoprávní normy, zejména z Kodexu kanonického práva a z apoštolské konstituce *Sapientia Christiana* a Nařízení k jejímu správnému provádění. Rovněž je v této části uvedeno, jak jsou tyto normy aplikovány na jednotlivých fakultách, tedy na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, Cyrilometodějské teologické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Druhá část práce se věnuje jednotlivým fakultám a doplňuje informace, které o nich nebyly podány v části první, a dále se věnuje postavení kněžských seminářů v Praze a v Olomouci a také Teologickému konviktu. V závěrečné části jsou pojednány některé problémy, které z právního postavení fakult a seminářů vyplývají, zejména potíže plynoucí z diskrepance mezi českým a kanonickým právním řádem.

Abstract

This thesis describes catholic theological faculties and seminaries in the Czech Republic from the point of view of the canon law. Canon-law rules are presented in the first part - especially from the Code of Canon Law and from the apostolic constitution *Sapientia Christiana* and the Norm of its application. In this part it is mentioned how these rules are applied at respective faculties i.e. at the Catholic Theological Faculty of Charles University in Prague, the St. Cyril and Methodius Faculty of Theology of Palacký University Olomouc and at the Faculty of Theology of University of South Bohemia in České Budějovice. The second part focuses on different faculties and completes information not stated in the first part and further focuses on the status of priest seminaries in Prague and in Olomouc and the Theological Convict. Some problems resulting from the legal status of the faculties and seminaries are treated in the closing part - especially the troubles connected with the discrepancy between the Czech and the Canon legal order.